

”Altså hvorfor kan man ikke bare få lov til at være journalist?”

En undersøgelse af muligheder for forskellighed og
repræsentation af minoritetsstuderende på de
danske journalistuddannelser.

“Altså hvorfor kan man ikke bare få lov til at være journalist?”

En undersøgelse af muligheder for forskellighed og repræsentation af minoritetsstuderende på de danske journalistuddannelser.

Projektgruppe:

Projektledere: Mette Mut Andreasen og Astrid Dynesen

Projektmedarbejder: Shideh Morovati

Dataanalytiker: Thilde Boldsen

Tak til følgende sparringspartnere:

Lise Ulrik Andreasen, Ph.d.

Martine Bentsen, Ph.d.

Nanna Hastrup Clemmensen, Cand.soc.

Silja Thøgersen, Journalist og redaktør

Simon Bressendorff, Ph.d.

Tess Skadegård Thorsen, Ph.d.

Styregruppen og initiativtagerne fra DMJX, RUC og SDU:

Peter Bro - Leder, Center for Journalistik, SDU

Ralf Andersson - Centerleder, Mediernes Forskning- og Innovationscenter, SDU

Hanne Jørndrup - Lektor og studieleder, Center for Nyhedsforskning, RUC

Mette Mørk - Lektor, Journalistuddannelsen, DMJX

Mette Stentoft - Lektor, Journalistuddannelsen, DMJX

Undersøgelsen og rapporten er finansieret af DMJX, RUC, SDU og Pluralisterne og støttet af Dagspressens Fond samt Dansk Journalistforbund.

© 2023 Pluralisterne

Citat med kildeangivelse er tilladt. Videresalg eller anden kommerciel anvendelse af data er ikke tilladt.

Publikationen er udgivet i elektronisk form på: www.pluralisterne.dk

Layout: Kenneth Gabriel Nielsen

Kontakt:

info@pluralisterne.dk

TAK

Projektgruppen retter en stor tak til alle bidragydere, samarbejdspartnere, faglige vejledere og økonomiske støtter. Særlig tak til alle respondenterne både i den kvantitative og den kvalitative del af undersøgelsen.

Den største og varmeste tak til alle jer, der brugte tid på at deltage i interviews - jeres åbenhed og tillid har forpligtet os gennem hele vores arbejde, og vi har bestræbt os på at håndtere jeres vigtige bidrag med allerstørste respekt og på at formidle det på en måde, der kan hjælpe den forandring på vej, som både I, uddannelserne og mediebranchen efterspørger og ønsker.

Selvom det ikke er jeres ansvar at skabe de strukturelle og institutionelle forandringer, der kan rette op på den skæve repræsentation på journalistuddannelserne, tog I et kæmpe ansvar på jer ved at træde frem, møde op og stille jeres levede erfaringer som studerende med minoritetsbaggrund til rådighed for vores undersøgelse og alle dem, som læser denne rapport. I delte individuelle, forskellige, dybt personlige, sårbare og rå beskrivelser af oplevelser, som I har haft gennem jeres studietid, i praktik eller på en journalistisk arbejdsplads, og beskrev, hvad det har betydet for og i jeres liv. Alt, hvad I har fortalt, har vi lyttet til og bearbejdet med stor grundighed, og alles bidrag har spillet en vigtig rolle i det samlede billede.

FORORD

Denne rapport er et resultat af en undersøgelse bestilt af journalistuddannelserne på Danmarks Medie- og Journalisthøjskole (DMJX), Roskilde Universitet (RUC) og Syddansk Universitet (SDU). Rapporten er udarbejdet af Pluralisterne og udgivet i december 2023.

Pluralisterne har siden 2016 arbejdet med repræsentation, diversitet og mangfoldighed inden for mediebranchen, kulturlivet og journalistikken. Pluralisterne fokuserer på at sikre og udvikle den journalistiske kvalitet samt udvide rammerne for, hvem der har adgang til medierne og dermed den offentlige samtale. Pluralisternes arbejde er baseret på research, forskning og undersøgelser samt udvikling af løsninger, værktøjer og metoder. Centralt i alle dele af Pluralisternes arbejde er retvisende repræsentation i form af synliggørelse og lige adgang.

Undersøgelsen udsprang af en opmærksomhed fra de tre danske journalistuddannelser på, at de ikke spejler det danske samfunds mangfoldige befolkningssammensætning blandt deres studerende. Derfor gik de tre danske journalistuddannelser sammen i et ønske om at undersøge årsagerne til underrepræsentationen af studerende med etnisk minoritetsbaggrund for dermed at kunne opnå en mere mangfoldig rekruttering.

Pluralisternes projektgruppe har udført undersøgelsen og udarbejdet rapporten, som indeholder en beskrivelse af undersøgelsens metoder, analyser af kvantitative og kvalitative data, udsagn fra eksperter og forslag til forandring. Under projektperioden, som forløb fra januar 2023 til december 2023, refererede Pluralisternes projektgruppe løbende til en styregruppe, som bestod af repræsentanter fra de tre journalistuddannelser.

Formålet med undersøgelsen bag denne rapport er at belyse muligheder og/eller barrierer for tilstedeværelse af forskellighed eller repræsentation af minoritetsstuderende på de danske journalistuddannelser. Målet for de tre journalistuddannelser er at opnå ny viden, som kan føre til et (mere) mangfoldigt optag, med fokus på journaliststuderende med etnisk minoritetsbaggrund. Rapporten er også et helhedsorienteret udgangspunkt for videndeling mellem de tre uddannelser. I det større perspektiv er formålet også at forbedre mangfoldigheden inden for journalistikken og mediebranchen i Danmark og dermed styrke de demokratiske processer.

I undersøgelsen og rapporten betegner vi den primære målgruppe som 'personer med etnisk minoritetsbaggrund', og i tillæg hertil bruger vi bl.a også formuleringerne: 'etnisk(e) minoritet(er)', 'minoritetsstuderende' eller 'minoritetsracialiserede studerende', og inkluderer herunder personer som *"skiller sig ud fra majoriteten via racialiserede læsninger af deres kropslige fremtoning (hud-, hårfarve og ansigtstræk m.m.)"*¹.

Hverdagsbegrebet 'personer med etnisk minoritetsbaggrund' er det mest brugte begreb i Danmark, selvom det ikke nødvendigvis er ensbetydende med, at man er synlig minoritet eller oplever (minoritets)racialisering. Derfor uddyber vi her, at vi også inkluderer personer, som er enten: defineret af Danmarks Statistik som "indvandrere" eller "efterkommer", personer som er transnationalt adopteret, personer som tilhører oprindelige folk og fx er inuit, og personer, som på andre måder oplever forskelsbehandling, diskrimination eller (minoritets)racialisering.

Baggrunden for vores uddybelse af begrebet og betegnelsen 'personer med etnisk minoritetsbaggrund', bunder i overvejelser omkring sprog, præcision og inklusion. Vores prioritet er at undgå at overse respondenter, som har kunnet bidrage med vigtig viden, samt at favne flest mulige nuancer i de minoritetsgrupper, som er underrepræsenterede på de danske journalistuddannelser.

Læs med omtanke: I rapporten, som du skal til at læse, findes der indhold, bl.a. citater og uddrag fra vores interviews, som beskriver oplevelser, der handler om diskrimination, forskelsbehandling og psykisk belastning. For nogen, særligt hvis man har været udsat for lignende oplevelser, kan dette være smertefuld læsning. Respondenternes ord er deres egne, og vi har derfor valgt ikke at redigere eller censurere sprog og ordvalg, selvom vi ved, at de kan være nedsættende eller stødende. Vi mener, at en direkte gengivelse af respondenternes ord er nødvendig for at give et nuanceret og autentisk indblik i deres levede erfaringer fra journalistuddannelsen, hvilket dermed også vil styrke undersøgelsen.

INDHOLD

1. INDLEDNING	8
1.1 UNDERSØGELSESSPØRGSMÅL	9
2. HOVEDKONKLUSIONER	10
3. METODE	12
3.1 INTERSEKTIONALITET OG ETIK	12
3.2 ANONYMITET	12
3.3 DESK RESEARCH	12
3.4 KVANTITATIV METODE	13
3.4.1 DATAGRUNDLAG	13
3.4.2 INTRODUKTION AF RESPONDENTGRUPPEN	14
3.4.3 REPRÆSENTATIVITET	14
3.4.4 ANALYSE OG PRÆSENTATION AF RESULTATER	15
3.5 KVALITATIV METODE	16
3.5.1 INTERVIEWS	16
3.5.2 INTRODUKTION AF RESPONDENTGRUPPEN	18
3.5.3 DELTAGELSE I INTERVIEWS	18
3.5.4 KODNING OG ANALYSE AF INTERVIEWS	20
3.5.5 FELTARBEJDE	20
4. KVANTITATIVE FUND	21
4.1 VEJEN TIL JOURNALISTUDDANNELSEN	23
4.2 FAGLIGHED OG REPRÆSENTATION	25
4.3 STUDIEMILJØ, KULTUR OG TRIVSEL	28
4.4 FORSKELSBEHANDLING OG RÅDGIVNING	33
4.5 FREMTID OG KARRIERE	35
5. KVALITATIVE FUND	39
5.1 BAGGRUND	39
5.1.1 MEDIEFORBRUG	39
5.1.2 REPRÆSENTATION I MEDIERNE	40
5.1.3 ROLLEMODELLER OG SPEJLING	42
5.1.4 "JEG SKULLE VÆRE JOURNALIST"	44
5.1.5 "DU KOMMER IKKE IND UDEN ET HØJSKOLEOPHOLD"	50
5.2 UDDANNELSE	54
5.2.1 ANSØGNING, OPTAGELSES PROCES OG ADGANGSPRØVE	55
5.2.2 AT VÆRE JOURNALIST(STUDERENDE)	57
5.2.3 STUDIEKULTUR, LÆRINGSMILJØ OG TRIVSEL	59
5.2.4 REPRÆSENTATION I UNDERVISNINGEN	62
5.2.5 "DEN DER BRUNE JOURNALIST"	64
5.2.6 "ODD ONE OUT"	68
5.2.7 VEJLEDNING, RÅDGIVNING OG HJÆLP PÅ UDDANNELSERNE	75
5.3 BRANCHE	77
5.4 FORANDRING	83

6. DET SIGER EKSPERTERNE - INTERVIEWS	87
6.1 TESS SKADEGÅRD THORSEN	87
6.2 LUCIA ODOOM	89
6.3 ANE KRESTINE OTT & ANNA-MAMUSU SESAY WEHLITZ - AWAKE CONSULTING	91
6.4 IRAM KHAWAJA	93
6.5 PRINCE HENRY KWESI ASARE	95
6.6 LAURA HAENA BLANKHOLM	97
7. ANBEFALINGER TIL FORANDRING	99
8. KILDELISTE	101
9. OM PLURALISTERNE	105

1. INDLEDNING

Personer med etnisk minoritetsbaggrund er underrepræsenterede i den danske mediebranche - det gælder både i indhold og redaktionslokaler. De nyeste tal viser, at kun 3,5% af nyhedskilderne tilhører en etnisk minoritet, at de sjældent bruges som ekspertkilder, og at under 1% af nyhederne produceres af en journalist med anden baggrund end etnisk dansk². Kigger man på det samlede antal ansatte i mediebranchen har 5,6% personer "udenlandsk herkomst"³, og sammenholdt med de 15,4% af den danske befolkning i kategorien "indvandrere og efterkommere"⁴, er repræsentationen i mediebranchen lav. En analyse fra 2023 viser, at kun 8% af 83 adspurgte medievirksomheder mener at de har mangfoldighed indenfor området "etnicitet og/eller kulturel baggrund", og 26% mener i samme analyse, at virksomhederne arbejder for at øge mangfoldigheden på samme område⁵.

Forskellighed i mediebranchen er vigtigt, fordi den journalistiske kvalitet højnes og udvikles, når flest mulige mennesker med forskellige baggrunde bidrager med deres kompetencer, erfaringer og perspektiver. Hvis journalistikkens centrale rolle i et sundt demokrati skal sikres fremadrettet, er det nødvendigt, at personer fra alle befolkningsgrupper er repræsenteret i redaktionslokalerne og har lige adgang til medierne og den offentlige samtale. Samtidig risikerer dansk journalistik også at gå glip af både talent og potentiale, hvis der ikke opnås en mere retvisende repræsentation.

Men hvorfor er der ikke flere journalister med etnisk minoritetsbaggrund på redaktionerne? For at finde svar på dette, er det relevant at se nærmere på journalistuddannelserne: Ifølge Danmarks Statistik har personer med en ikke-vestlig baggrund i de sidste 10 år gennemsnitligt kun udgjort 0,7% af de journaliststuderende på DMJX⁶. På SDU og RUC ligger andelen af journaliststuderende (i kategorien indvandrere og efterkommere) ligeledes lavt på mellem 1-4%⁷.

Den manglende forskellighed og diversitet på landets journalistuddannelser og redaktioner har ikke kun betydning for kvaliteten af de journalistiske produkter, det er også et problem for pressens rolle i et demokratisk samfund. Hvem der sidder på en nyhedsredaktion har indflydelse på, hvilke historier der bringes, hvilken vinkel historierne får, og hvilke kilder der optræder. Hvis sammensætningen på en redaktion er for homogen, er der risiko for ekkokamre, hvormed vigtige historier fra andre grupper i befolkningen risikerer at blive overset.

Pluralisternes mangeårige research og arbejde viser, at retvisende repræsentation i alle dele af journalistikken er den eneste bæredygtige vej - også økonomisk - for fremtidens journalistik.

Mediebranchen og uddannelserne har et fælles ønske om og ansvar for at skabe retvisende repræsentation og øge en mangfoldig rekruttering, og rapportens resultater afdækker nødvendig viden for at opnå dette.

1.1 UNDERSØGELSESSPØRGSMÅL

Undersøgelsen søger at finde svar på:

- Hvorfor andelen af journaliststuderende med etnisk minoritetsbaggrund er under det forventelige ift. befolkningsandelen.
- Hvilke forudsætninger og rammer de studerende med etnisk minoritetsbaggrund oplever ifm. med optag og trivsel på journalistuddannelserne.
- Hvilken rolle mediebranchen og interesseorganisationer spiller ift. underrepræsentationen af journaliststuderende og journalister med etnisk minoritetsbaggrund.
- Hvordan journalistuddannelserne kan øge et mangfoldigt optag.

2. HOVEDKONKLUSIONER

- **INTRODUKTION TIL JOURNALISTIK**

Introduktionen til journalistik som fag og motivationen til at søge ind på en journalistuddannelse kommer fra mange forskellige steder. Ud over individuelle ønsker og mål fremhæver den samlede respondentgruppe fra både den kvalitative og den kvantitative del af undersøgelsen primært indflydelse fra nær familie, venner/omgangskreds og tilfældige møder i deres tidlige skolegang som afgørende faktorer for deres studievalg.

- **ROLLEMODELLER OG MEDIEBRUG**

Rollemodeller fra medieverdenen har stor indflydelse på undersøgelsens respondenter ift. deres interesse for journalistik og dermed uddannelsesvalg. Respondenterne med etnisk minoritetsbaggrund, som har deltaget i den kvalitative del af undersøgelsen, har dog i højere grad manglet spejlingsmuligheder inden for medieverdenen, men dem, de har fundet, har været betydningsfulde ift. motivation, inspiration og mulighedsrum. Den kvalitative del af undersøgelsen viser også, at forældre/omsorgspersoner har inspireret respondenterne til at orientere sig bredt, holde sig opdaterede og eksponeret dem for nyhedsmedier.

- **TRIVSEL**

I den kvalitative del af undersøgelsen beskriver respondenterne med etnisk minoritetsbaggrund en generel følelse af ikke at passe ind - at være "the odd one out". Samme tendens viser sig i den kvantitative del af undersøgelsen blandt respondenterne med etnisk minoritetsbaggrund, hvor 65% er uenige i, at deres uddannelser formår at skabe et trygt og inkluderende studiemiljø for minoritetsstuderende. Andetgørelsen, som knytter sig både til oplevelser i det faglige rum og i sociale sammenhænge, fører til valg omkring at skjule eller begrænse personlighed og følelser, samt ensomhed og kortere eller længerevarende psykiske belastninger.

- **FORSKELSBEHANDLING**

Ifølge undersøgelsens respondenter med etnisk minoritetsbaggrund påvirker forskelsbehandling også deres trivsel på uddannelserne. Forskelsbehandlingen er både kommet fra medstuderende, undervisere og ansatte/kollegaer ved praktiksteder. Respondenterne i den kvalitative del af undersøgelsen beskriver, at de har oplevet diskriminerende adfærd i form af nedsættende formuleringer og skældsord, fordomme, stereotypificering og udpegning, og at det er ubehageligt for dem i deres studieliv.

- **VEJLEDNING, RÅDGIVNING OG HJÆLP**

Undersøgelsen viser, at størstedelen af alle respondenterne ikke ved, om deres uddannelsessteder tilbyder vejledning, rådgivning eller hjælp, hvis de ser eller selv oplever forskelsbehandling, mobning eller anden ubehagelig adfærd. Respondenterne med etnisk minoritetsbaggrund beskriver også, at de mangler navigationsmuligheder ift., hvordan de skal handle i situationer med diskriminerende adfærd, og at de føler sig alene, når de enten overvejer at sige fra eller siger fra.

- **FREMTID OG KARRIERE**

Der er en nævneværdig bekymring blandt respondenterne i både den kvalitative og kvantitative del af undersøgelsen, ift. at kunne finde arbejde som journalist efter endt uddannelse, samt ift. generelle arbejdsforhold og arbejdsmiljø i branchen. Respondenterne med etnisk minoritetsbaggrund bekymrer sig også om potentiel arbejdsmarkedsdiskrimination og en branche, som er konkurrencepræget og som kræver, at man er robust. Bekymringerne handler bl.a. om, hvorvidt deres etnicitet vil være en barriere ift. ansættelse og en byrde ift. arbejdsopgaver og arbejdsmiljø.

- **REPRÆSENTATION OG DIVERSITET I BRANCHEN**

Ifølge undersøgelsens samlede respondentgruppe, fra både den kvantitative og kvalitative del af undersøgelsen, bestående af både respondenter med etnisk minoritetsbaggrund og majoriteten, er det vigtigt, at der på deres fremtidige arbejdspladser er fokus på diversitet og inklusion. Det gælder både ift. repræsentation i de journalistiske produkter, ift. en mangfoldig medarbejdersammensætning og ift. et arbejdsmiljø med trygge rammer og en code of conduct.

3. METODE

I det følgende vil vi redegøre for undersøgelsens metodiske valg. For at opnå både bred og nuanceret ny viden om det forholdsvis lave antal journaliststuderende med etnisk minoritetsbaggrund, kombinerer vi kvantitativ og kvalitativ metode. Den kvantitative del (spørgeskemaundersøgelse), som henvendte sig til samtlige journaliststuderende, belyste de brede og generelle spørgsmål i undersøgelsen, og den kvalitative data (interviews), som fokuserede på minoritetsstuderende, bidrog med detaljer og dybde i det samlede billede.

3.1 INTERSEKTIONALITET OG ETIK

Vores metode er intersektionel, hvilket betyder, at selvom fokus er på personer med etnisk minoritetsbaggrund, medtænkte undersøgelsen flere identitetskategorier (fx køn, alder, klasse/socioøkonomisk baggrund og handicap/funktionsvariation) og disses skæringspunkter. Den intersektionelle tilgang muliggør en nuanceret analyse, der fx har blik for dobbeltminoriserede personers positioner og for deres muligheder for at komme ind på og gennemføre en journalistuddannelse. I undersøgelsen indtænkes også, at deltagerne i de kvalitative interviews tilhører minoritetsgrupper, som kan have oplevet forskelsbehandling eller diskrimination. Derfor inddrager undersøgelsesdesignet væsentlige overvejelser og rammer ift. fortrolighed, tavshedspligt, anonymitet, privatlivets fred, samtykke og ubehag. Ligeledes er både interviewguide og spørgeskemaundersøgelse udarbejdet i et inkluderende sprog med fuld transparens ift. undersøgelsens sigte.

For at imødekomme den kompleksitet, der kan være i at definere sig selv, gav vi spørgeskemaundersøgelsens respondenter mulighed for at vælge svarmulighederne 'Andet' og 'Ved ikke' ved spørgsmål omhandlende identitet og tilhør til forskellige grupper. Da flere spørgsmål også var af følsom eller privat karakter, gav vi respondenterne mulighed for at springe spørgsmål over eller vælge svarmuligheden 'Ønsker ikke at svare'.

3.2 ANONYMITET

Af etiske årsager er vores respondenter fuldt anonymiserede. Fordi antallet af både nuværende og tidligere journaliststuderende med minoritetsbaggrund er så begrænset, er de (i forvejen) meget synlige, og deres udtalelser eller besvarelser vil potentielt kunne placere dem i en uønsket, sårbar eller udsat position både på uddannelserne og i branchen. Derfor kobler vi ingen besvarelser eller respondenter til uddannelsesstederne, ligesom vi kan have ændret på informationer om køn, geografi/steder, ophav eller andre identificerbare oplysninger, således at ingen citater eller uddrag ville kunne føres tilbage til eller knyttes til en respondent. På samme måde har vi i den kvantitative del af undersøgelsen indhentet alle besvarelser af spørgeskemaet anonymt, og igen på grund af hensynet til de minoriserede respondenter anonymitet, præsenterer vi resultaterne fra de tre uddannelser samlet.

3.3 DESK RESEARCH

Vi indledte undersøgelsen med omfattende desk research, hvor vi indsamlede og udforskede eksisterende data fra tidligere undersøgelser vedr. repræsentation af personer med etnisk minoritetsbaggrund. Vi undersøgte både data fra undersøgelser om mediebranchen og

andre uddannelser og brancher. Vi indhentede materiale og viden om de tre uddannelsers optagelsesprocesser, rekruttering, studieordning, pensum, praktikforløb, undervisning og studiemiljø. Denne research blev suppleret med interviews med ansatte ved uddannelserne for at indhente viden om, hvordan de navigerer med repræsentationsarbejde, herunder rekruttering på institutionelt niveau. I den forbindelse registrerede vi også eventuelle tidligere eller allerede eksisterende tiltag ift. repræsentation og inklusion.

Som en del af vores research undersøgte vi også best practices ift. mangfoldig rekruttering, inklusion og fastholdelse ved andre uddannelser samt journalistuddannelser i udlandet for at få et indblik i både deres motivation, praksis, erfaringer og allerede afprøvede tilgange til repræsentationsarbejde. Denne viden blev indhentet dels gennem research og interviews. Med henblik på at indhente viden om den danske mediebranches interne repræsentation og eventuelle indsatser ift. rekruttering, inklusion og fastholdelse af journalister med etnisk minoritetsbaggrund, kontaktede vi 13 medieledere ved en række større mediehuse i Danmark - 3 medieledere svarede på vores henvendelse, og heraf bidrog 2 til undersøgelsen. Denne del blev suppleret med indsamling af viden fra branchens fagforbund, interesseorganisationer og/eller a-kasser. Den samlede desk research dannede grundlag for både udvikling af spørgeskema og interviewguide og bidrog med basal viden og indsigt til udarbejdelsen af rapportens konkluderende anbefalinger.

3.4 KVANTITATIV METODE

Den kvantitative data blev indsamlet via et digitalt spørgeskema sendt per e-mail til alle journaliststuderende indskrevet pr. 1. marts 2023 på Journalist og Fotojournalist på Danmarks Medie- og Journalisthøjskole (DMJX), Bachelor, Cand.mag og Cand.public i Journalistik på Syddansk Universitet (SDU) og studerende på Bacheloruddannelsen med Journalistik samt Cand.comm i Journalistik på Roskilde Universitet (RUC) - en population på i alt 1760 studerende.

3.4.1 DATAGRUNDLAG

Spørgeskemaet var åbent for besvarelser fra 23. juni 2023 til 25. september 2023 og bestod af 52 spørgsmål inddelt i syv spørgsmålsgrupper, som gav os: 1) indblik i, hvem der går på journalistuddannelserne, 2) information om deres motivation for at søge studiet og vej ind på uddannelserne, 3) indsigt i de studerendes opfattelse af journalistik som fag og journalisten som fagperson, 4) viden om de studerendes trivsel på uddannelserne, og 5) indblik i de studerendes ønsker og forslag til fremtidige forandringer ift. mere mangfoldighed på uddannelserne. Spørgeskemaet blev sendt ud til de journaliststuderende med et unikt link for at sikre, at vi udelukkende modtog data fra journaliststuderende ved de tre uddannelser. Alle besvarelser var anonyme.

Vi modtog i alt 412 besvarelser, heraf 278 hele besvarelser og 134 delvise besvarelser. Resultaterne i den kvantitative analyse er udelukkende baseret på de 278 hele besvarelser. Spørgeskemaundersøgelsen har en samlet svarprocent på 16%, og besvarelsesprocenten fra de enkelte uddannelser er 17% for DMJX, 14% for RUC og 15% for SDU (i analyseudvalget udgør besvarelser fra DMJX 51%, besvarelser fra RUC 19% og besvarelser fra SDU 30%). Set i lyset af, at vi ikke tidligere har været i kontakt med målgruppen, er svarprocenten forventelig. Men idet analyseudvalget er lille, kan der forekomme nogen statistisk usikkerhed, hvilket der skal tages højde for i fortolkningen af resultaterne. Det er i den forbindelse også vigtigt

at være opmærksom på analyseudvalgets repræsentativitet ift. den samlede population af journaliststuderende. Mere om dette i de følgende afsnit.

3.4.2 INTRODUKTION AF RESPONDENTGRUPPEN

Af den samlede respondentgruppe på 16%, definerer 69% sig som cis-kvinder, 30% definerer sig som cis-mænd, og 1% definerer sig som 'Nonbinær', 'Transkønnet' eller 'Andet'. 14% tilhører gruppen af personer med etnisk minoritetsbaggrund, 84% tilhører den etniske majoritet, og 2% placerer sig i 'Ved ikke' eller 'Ønsker ikke at svare'. 13% tilhører en seksuel minoritet, og 19% har et handicap/funktionsvariation. 88% af respondenterne er i alderen 20-29 år, og 27% er vokset op i København eller Københavns omegn, 16% er vokset op i Østjylland, og resten af respondentgruppen fordeler sig i de resterende landsdele. 96% af respondenterne har gået på en ungdomsuddannelse, inden de startede på journalistuddannelsen.

Størstedelen af den samlede respondentgruppe placerer sig i enten middelklassen (46%) eller den højere middelklasse (30%). 18% placerer sig i arbejderklassen, under 2% placerer sig i klassen uden for arbejdsmarkedet, og under 1% placerer sig i overklassen. Størstedelen af respondentgruppen har forældre/primære omsorgspersoner med lange videregående uddannelser (22%), mellemlange videregående uddannelser (35%) eller erhvervsfaglige uddannelser (16%). Resten fordeler sig på bacheloruddannelser, korte videregående uddannelser og forskeruddannelser. Under 5% svarer gymnasial eksamen, og under 2% svarer grundskolen. Under 1% har ingen skolegang.

3.4.3 REPRÆSENTATIVITET

For at klarlægge, om spørgeskemaundersøgelsens analyseudvalg er repræsentativt for den samlede population af journaliststuderende på de tre uddannelser, har vi sammenlignet sammensætningen af respondenter med Danmarks Statistiks opgørelser af studenterbestanden på journalistuddannelserne på køn og herkomst pr. 1. oktober 2022:

Den samlede studenterbestand pr. 1. okt. 2022 udgøres ifølge tal fra Danmarks Statistik af 55% kvinder og 45% mænd^{6,7} (da der ikke kan forefindes tal på fordelingen på bachelorniveau på RUC, er disse udeladt af beregningen). Med 69% kvinder og 30% mænd i undersøgelsens analyseudvalg, er der en overrepræsentation af kvinder og en underrepræsentation af mænd sammenlignet med populationen på uddannelserne.

Der er også en mulig overrepræsentation af personer med etnisk minoritetsbaggrund i analyseudvalget. Ifølge tal fra Danmarks Statistik er 3% af den samlede studenterbestand på de tre journalistuddannelser pr. 1. okt. 2022 'indvandrere' og 'efterkommere'^{6,7} (da der ikke kan forefindes tal på fordelingen på bachelorniveau på RUC, er disse udeladt af beregningen). Men i spørgeskemaet definerer 10% af respondenterne sig som tilhørende en etnisk minoritet ift. flertallet i Danmark, 84% definerer sig som tilhørende den etniske majoritet, og 6% har svaret 'Andet', 'Ved ikke' eller 'Ønsker ikke at svare'.

Det er dog i den forbindelse væsentligt at bemærke, at Danmarks Statistiks opgørelser kun inkluderer studerende tilhørende kategorierne "indvandrere" og "efterkommere". Hvorimod vi arbejder med en bredere gruppe under betegnelsen 'etnisk minoritet', som udover indvandrere og efterkommere og personer med etnisk minoritetsbaggrund, inkluderer personer, som oplever minoritetsracialisering. Derfor har respondenterne, der har svaret

‘Andet’ og ‘Ved ikke’ til spørgsmålet om, hvorvidt de tilhører en etnisk minoritet ift. flertallet i Danmark, haft mulighed for at uddybe deres besvarelser i et kommentarfelt. På baggrund af disse svar, samt uddybende besvarelser i spørgsmål om hudfarve og/eller transnational adoption, har vi derfor i alt omkodet 11 respondenter til gruppen personer med etnisk minoritetsbaggrund (i graferne betegnet som etnisk minoritet), hvorefter procentandelen af etniske minoriteter i analyseudvalget udgør 14%.

Da der ikke findes tal fra Danmarks Statistik på, hvordan populationen af journaliststuderende fordeler sig ift. seksualitet og handicap/funktionsvariation, har vi sammenlignet fordelingen i spørgeskemaundersøgelsens analyseudvalg med fordelingen i befolkningen:

13% af den samlede respondentgruppe svarer, at de tilhører en seksuel minoritet ift. flertallet i Danmark. Sammenholdt med en kortlægning fra 2022⁸, definerer 8% af 18-24 årige og 5,9% af 25-34 årige sig som homo- eller biseksuelle. Der er altså en overrepræsentation af seksuelt minoriserede i analyseudvalget ift. befolkningen, hvilket kan skyldes, at vi i denne undersøgelse og i formuleringen af spørgsmålet i spørgeskemaundersøgelsen definerer ‘seksuel minoritet’ som alle, der har en anden seksualitet end heteroseksualitet, hvilket fx kan omfatte panseksualitet, aoseksualitet eller personer, der definerer sig som queer.

19% af den samlede respondentgruppe har et handicap/funktionsvariation. Handicap/funktionsvariation inkluderer i denne undersøgelse både fysiske handicaps/funktionsvariationer og psykiske, neurologiske, kognitive og mentale handicap, kroniske sygdomme og lidelser samt alle former for neurodivergens. Sammenholdt med en rapport fra 2021⁹, er der i analyseudvalget en underrepræsentation på fem procentpoint ift. befolkningen, hvor 24% mellem 16-64 år ifølge eget udsagn har et handicap eller længerevarende helbredsproblem.

Idet vi har sendt spørgeskemaet til den samlede population af journaliststuderende som et frivilligt tilbud om deltagelse, indtænkes også muligheden for selektionsbias. Der kan fx være en overvægt af respondenter med en særlig interesse i undersøgelsens og spørgeskemaets tematikker på baggrund af egne levede erfaringer med eksempelvis negativ forskelsbehandling eller en faglig interesse i fx repræsentation ift. journalistik.

Sammenfattende er analyseudvalget ikke fuldstændig repræsentativt for populationen af journaliststuderende på journalistuddannelserne og for befolkningen ift. parametre som køn, etnicitet, seksualitet og handicap/funktionsvariation, og med selektionsbias som mulige forklaringer på skævhederne i repræsentationen. Resultaterne i den kvantitative del af undersøgelsen er derfor ikke nødvendigvis dækkende for den samlede population af journaliststuderende på de tre journalistuddannelser i Danmark, men peger i højere grad på tendenser, som understøttes af resultaterne i den kvalitative del af undersøgelsen.

3.4.4 ANALYSE OG PRÆSENTATION AF RESULTATER

I forbindelse med sammenlægningen af resultaterne fra alle tre uddannelser, sikrede vi os gennem chi i anden-tests med et signifikansniveau på 95%, at der ikke var signifikant forskel på andelen af besvarelser fra de tre uddannelser. Vi testede også, om der var signifikante forskelle i besvarelserne mellem de tre uddannelser, og da dette - med meget få undtagelser - ikke var tilfældet, sammenlagde vi resultaterne fra de tre uddannelser. I rapporten indgår

kun de sammenlagte resultater, hvor der ikke har været signifikant forskel i resultaterne fra uddannelserne. Sammenlægningsen af resultaterne gjorde det muligt at belyse forskelle og ligheder i besvarelsene fra de to respondentgrupper: personer med etnisk minoritetsbaggrund og majoriteten. Der blev også her benyttet chi i anden tests for at se, om forskellene i besvarelsene var signifikante. Det har på grund af analyseudvalgets størrelse ikke været muligt at analysere på dobbeltminorisering blandt respondenter med etnisk minoritetsbaggrund, fordi antallet af respondenter ville blive så begrænset, at en eventuel vægtning af disse resultater ville blive på bekostning af respondenternes anonymitet og potentielt medføre statistiske usikkerheder.

Fundene, vi præsenterer i den kvantitative analyse, er et udvalg af resultater fra det samlede datasæt. Resultaterne er udvalgt ud fra signifikans og sammenhæng med den kvalitative del af undersøgelsen. Resultaterne præsenteres primært som søjlediagrammer, hvor respondenter med etnisk minoritetsbaggrund sammenlignes med majoriteten. De 2% af respondenterne, der placerer sig i 'Ved ikke' eller 'Ønsker ikke at svare' ved spørgsmålet om, hvorvidt de tilhører en etnisk minoritet ift. flertallet i Danmark, er udeladt af disse resultater. Andre steder i analysen præsenteres resultaterne fra hele respondentgruppen, og i så fald er der ingen statistisk signifikante forskelle på besvarelsene fra respondenter med etnisk minoritetsbaggrund og majoriteten.

De kvalitative spørgsmål fra spørgeskemaundersøgelsen, som omhandler: respondenternes mediebrug i opvæksten og nu, deres drømmearbejdsplads, deres vurdering af vigtigste faglige og personlige kvalifikationer hos en journalist, samt hvorfor de har valgt at uddanne sig til journalist, præsenteres i uddrag og som ord-collager i løbet af den kvantitative analyse. Besvarelsene er uredigerede og står som respondenternes egne ord og formuleringer.

3.5 KVALITATIV METODE

Den kvalitative og bærende del af undersøgelsen er opbygget af to elementer: 1) En række interviews med nuværende eller tidligere journaliststuderende, hvis formål er at belyse studerende med etnisk minoritetsbaggrunds individuelle veje til og ind på journalistuddannelserne, samt at indsamle erfaringer, vidnesbyrd, indtryk, perspektiver og beskrivelser fra deres individuelle forløb og trivsel på journalistuddannelserne, herunder også afdække potentielle mangler og behov ift. (fremtidige) tiltag og forandringer. 2) Feltarbejde og observationer for at få en bredere forståelse for både journaliststuderende og repræsentanter for uddannelsesinstitutionerne i miljøer og situationer, der foregår udenfor undersøgelsens ellers opsatte rammer, jf. interviewsituationer.

3.5.1 INTERVIEWS

Vores mål med rækken af interviews er at indsamle data i form af respondenternes overvejelser, tanker og erfaringer om det (at overveje) at søge ind på og/eller studere på en af de danske journalistuddannelser og dermed afdække muligheder og/eller barrierer for tilstedeværelse af forskellighed eller repræsentation af studerende tilhørende minoritetsgrupper på journalistuddannelserne, herunder med et særligt fokus på personer med etnisk minoritetsbaggrund. I indkredsningen af vores respondentgruppe tog vi derfor også udgangspunkt i undersøgelsens opdrag og ramme sat af de tre uddannelser DMJX, RUC og SDU: at undersøge årsagerne til underrepræsentationen af studerende med etnisk minoritetsbaggrund.

Vi åbnede også respondentgruppen op for personer, som tilhører andre minoritetsgrupper fx ift. køn, nationalitet, socio-økonomisk baggrund, religion, handicap/funktionsvariation, psykisk sårbarhed, seksuel orientering eller andet - både udfra en opmærksomhed på, at minoritetsgrupper kan dele oplevelser ift. andethed, barrierer eller muligheder, samtidig med at et for snævert fokus på en afgrænset gruppe i repræsentationsarbejde kan blokere for vigtige perspektiver og fund.

For at indsamle data fra forskellige erfaringsniveauer, var vi interesserede i at tale med både nuværende og tidligere studerende. De tidligere studerende blev inddraget, da de har gennemført hele uddannelsesforløb og ikke længere er i uddannelsernes institutionelle rammer. De forskellige interviews tog form efter og kredser om emner, der knyttede sig til, hvor respondenterne var i deres uddannelsesforløb eller karriere - fx har de, der var midt i eller på vej ind i praksisøgning, talt mere om det. Generelt havde de respondenter, der var længst i uddannelsesforløbet, flere erfaringer og dermed mere indsigt, dog havde de nyeste studerende også særlige perspektiver som værende nye på uddannelsen og i faget. Den sidste gruppe, vi også inkluderede, var personer, som havde overvejet at søge ind på en journalistuddannelse, men som valgte det fra. Denne gruppe var vigtig at inkludere, da de kunne sige noget om en oplevelse af eventuelle barrierer i forbindelse med adgang til og optag på journalistuddannelserne.

Rekrutteringen af respondenterne foregik via en skriftlig anmodning om deltagelse med en beskrivelse af undersøgelsens rammer og mål. Anmodningen delte vi selv på vores sociale medier, og den blev også sendt via email til samtlige studerende og uddelt fysisk ved praktikmessen for studerende og ved introduktion på journalistuddannelserne. Deltagelse i spørgeskemaundersøgelsen gav også mulighed for at melde sig som interviewperson. Flere respondenter var også blevet kontaktet af personer i deres netværk, som enten havde hørt om undersøgelsen, eller som selv allerede havde deltaget i et interview, og som anbefalede deres bekendte at deltage.

Vi udførte 19 semistrukturerede interviews med en interviewguide af ca. 1-1,5 times varighed. Størstedelen af respondenterne blev interviewet på vores kontor, ellers foregik det online med tændt kamera. Interviewguiden var inddelt i temaer, der handlede om respondenternes motivation for at studere journalistik og deres vej ind på uddannelsen, om deres oplevelser og erfaringer fra deres studietid samt deres baggrund, ophav og identitet i konteksten af journalistuddannelsen og fremtidig karriere.

Så vidt muligt deltog to projektmedarbejdere i alle interviews; én person fulgte interviewguiden og var ansvarlig for teknikken, og én person observerede, tog noter og supplerede med uddybende spørgsmål. Fordi undersøgelsens tema kunne berøre emner, som for nogle respondenter var personlige og/eller følsomme, arbejdede vi indenfor rammer af fortrolighed, tryghed og sikkerhed både før, under og efter interviewsituationen. Det omfattede både kommunikationsveje og digital sikkerhed, tid og tålmodighed og inddragelse og refleksioner over vores egne positioner og baggrunde. Vi spurgte derfor også afsluttende alle respondenterne om deres oplevelse af interviewet, tog deres feedback med i det videre arbejde og gav dem mulighed for at godkende deres bidrag og trække deres medvirken tilbage.

3.5.2 INTRODUKTION AF RESPONDENTGRUPPEN

Respondenterne er jævnt fordelt på de tre journalistuddannelser og består af:

19 personer i alderen 21-37 år, 14 cis-kvinder og 5 cis-mænd.

12 nuværende journaliststuderende, som er jævnt fordelt på studieforløbet.

3 tidligere journaliststuderende/færdiguddannede journalister.

1 tidligere journaliststuderende, som valgte at forlade uddannelsen.

3 respondenter, som overvejede at studere journalistik, men som fravalgte det til fordel for anden uddannelse.

Fælles for gruppen af respondenter er:

At de enten har eller har haft et ønske og en ambition om at blive journalist.

At de identificerer sig som tilhørende én eller flere minoriserede grupper - 16 respondenter anser sig selv som værende etnisk minoriseret/minoritet, 2 som værende seksuelt minoriseret/minoritet, 2 som havende en form for handicap/funktionsvariation og 2 som havende en baggrund med socioøkonomisk lav status.

3.5.3 DELTAGELSE I INTERVIEWS

I starten af interviewet spurgte vi respondenterne, hvordan de havde hørt om undersøgelsen og hvorfor de havde valgt at deltage. Afsluttende spurgte vi respondenterne, hvad de syntes om interviewsituationen. Generelt beskrev respondenterne en ansvarsfølelse ift. at bidrage til undersøgelsen, og for nogle var dette kombineret med en vis fatigue. Følelsen af ansvar blev også forstærket af, at de er så få, der faktisk passer på målgruppen: studerende med etnisk minoritetsbaggrund.

“Ja, min veninde, hun sender mig jeres Instagram-opslag, fordi hun synes, at det lige var noget, der matchede til min personlige historie. Altså, da jeg først så det, så tænkte jeg jo, ej, det har jeg ikke tid til. Men så sov jeg på det, og jeg kunne bare ikke lade være med at tænke på det, for jeg tror, jeg fik dårlig samvittighed. Fordi jeg selv har stået i en situation, hvor jeg ville ønske, at der var bedre repræsentation af forskellige etniciteter ude på de her uddannelser. Så jeg følte lidt, at det var min pligt at skulle deltage i den her undersøgelse.”

Flere beskrev også forbehold, dog kombineret med forhåbning, ift. hvordan vi ville afvikle interviewsituationen og forløse resultaterne.

“Jeg synes, spørgsmålene er utrolig gode. Jeg kunne godt være bange for, inden jeg startede, om jeg ville få nogle spørgsmål, som jeg ville føle mig lidt krænket af, men det føler jeg overhovedet ikke. Jeg synes, det har været en god oplevelse. Spørgsmålene er meget gode og slet ikke ubehagelige, så det skal I bare have go for.”

“Det er også mega fedt, at I fortæller omkring hvorfor I stiller de spørgsmål. Så man ikke bliver helt ‘er det bare sådan, du antager det er?’. At der er en baggrund for det synes jeg er meget fedt.”

Flere kendte i forvejen til vores arbejde, hvilket skabte tillid og tryghed. Igen pga. målgruppens begrænsede størrelse beskrev flere respondenter, hvordan de havde fået tilsendt vores opslag og mail med anmodning efter respondenter fra “alle” - et potentielt pres, som dog heldigvis ikke afholdt dem fra at deltage.

“Alle sendte den jo bare, fordi der er jo ikke så mange at vælge imellem.”

Omkring halvdelen af respondenterne kunne også fortælle, at de pga. kombinationen af deres faglighed og minoritetsbaggrund havde en egen interesse eller nysgerrighed over for undersøgelsens fokus.

“Jamen, det er fordi jeg synes selv, at det er et mega spændende projekt og et godt projekt. Jeg synes selv, der mangler meget mere anden etnicitet på journaliststudierne. Og det er meget vigtigt, fordi der skal være en bred diversitet af folk, når man skal skrive ud til en bred målgruppe. Og kunne skrive til hele Danmark eller til flere folk, så synes jeg, det er vigtigt, at der er en afspejling af befolkningen.”

Efter interviewet spurgte vi, hvordan respondenterne havde oplevet interviewsituationen. Flertallet beskrev det som en god og tryk oplevelse. Flere blev også følelsesmæssigt berørte i løbet af interviewet, når de beskrev situationer, som handlede om fx forskelsbehandling, følelser omkring andetgørelse og diskrimination. I den sammenhæng skete det flere gange, at en respondent fortalte, at vedkommende aldrig før havde fortalt om sine oplevelser, fordi vedkommende ikke havde følt, at der tidligere var blevet skabt et rum til dette, fx fordi ingen havde spurgt til de i interviewet berørte emner eller taget dem alvorligt.

“Det var virkelig, virkelig en underlig tid. Der var rigtig mange fordomme. Ja, sorry hvis jeg sådan... Jeg har ikke talt med nogen om det før, så der kommer en hel masse.”

“Jeg synes næsten, det har været som en slags psykolog-session. Det har været så rart at komme ud med alle mine frustrationer. Det har det virkelig. Ja, for jeg føler bare, at jeg har fået alt ud, også bare at høre jeres respons, at det er rigtigt, at jeg aldrig har tænkt på det på den måde. Jeg håber virkelig, at der kommer flere ind. Der er ingen tvivl om, at det vil gøre en forskel, men at der kommer flere af anden etnisk baggrund ind. Jeg tror aldrig, at jeg har været så åben omkring det. Jeg tror ikke, at jeg har været så... Og det er stadig nogle ting, jeg tænker på i dag, de her oplevelser. Og det er virkelig meget...”

Én respondent stillede sig kritisk overfor nogle sproglige valg i undersøgelsen ift. hvornår man er etnisk minoriseret eller racialiseret.

“Det er også derfor, at den ikke tiltalte mig, den undersøgelse og den mail jeg fik, i starten. Og jeg synes, at det var en lille smule problematisk på en eller anden måde. Øhm...Øhh... Ja...Så altså sådan, jeg er brun. Det er vel der, jeg er minoriseret. Jeg føler ikke, at jeg er en ‘etnisk minoritet’, men jeg er klar over, at jeg ville blive kodet sådan, hvis nogen så mig i fjernsynet eller måske så mit navn på skrift. Ja... Så det er nok mere andres opfattelse af mig, som jeg tager forbehold for, når jeg siger, at jeg er en etnisk minoritet. Det er ikke sådan, jeg egentlig føler.”

Én respondent reflekterede kritisk og generelt over vores position som afviklere af undersøgelsen og majoriserede ift. respondentmålgruppen og undersøgelsens fokus.

“Jeg synes, det er ærgerligt, at I får lov at lave det. At I får lov at lave det. Forstår du, hvad jeg mener. Ikke, at jeg har noget imod det. Det er dejligt, at der er nogen, der

laver det, men hvorfor kunne jeg ikke bare have lavet det? Eller en eller anden, ligesom mig, der kunne have lavet det. Og det er fordi, at hvis jeg laver det, så har det ikke den samme legitimitet. Lige meget, hvor meget forskning der er i det, lige meget hvilke undersøgelser, jeg bruger, lige meget hvilken kilde, jeg spørger, så er der bare ikke den legitimitet. Det synes jeg er pisseærgerligt.”

Vi inddrager ovenstående citater, refleksioner og kritik, da vi mener, de er vigtige både for at give perspektiv på og indsigt i vores metode og position og effekterne af denne samt vores respondentgruppe og dermed undersøgelsens fund.

3.5.4 KODNING OG ANALYSE AF INTERVIEWS

Alle interviews blev optaget som lydfil, gennemlyttet og efterfølgende transskriberet og kodet. Koderne tog udgangspunkt i de i interviewguiden berørte temaer og de nøglebegreber og løbende fund, som viste sig markante eller relevante ift. at kunne belyse og illustrere oplevelser og hændelser, som er særlige for netop denne respondentgruppe, jf. deres minoritetsbaggrund. Efterfølgende blev koderne kondenseret og revideret, og til sidst kategoriseret under temaer og undersøgt for sammenhænge. De endelige uddrag til rapporten blev udvalgt ud fra kriterier om at være typiske, varierede, indsigtsfulde og modstillede/konfronterende. Via identificering af sammenhænge og gentagne oplevelser og mønstre kastede den samlede interviewdata lys på fx generelle kulturer, strukturer og institutionelle rammer på uddannelserne (inkl. til dels mediebranchen, jf. praktik). Afsluttende opsamlede og diskuterede vi den kvalitative undersøgelses data og fund. De udvalgte uddrag rummer både generelle betragtninger samt nære og personlige oplevelser, som er respondenternes egne. Situationerne er ikke krydstjekket med andre, der måske optræder i en beskrevet situation.

3.5.5 FELTARBEJDE

For at opnå et større helhedsperspektiv på de studerendes væren i studiemiljøet og få en større forståelse for, hvordan uddannelserne forstår sig selv ift. formål, mål og værdier, deltog og observerede vi ved to mulige studierelaterede lejligheder: Praktikmessen d. 18. april 2023 i Odense samt til introdag for nye bachelor- og kandidatstuderende på Journalistik på RUC d. 29. august 2023 i Roskilde. Vi var to observatører og deltog i størstedelen af dagsprogrammet begge dage og fik via observationer suppleret med korte samtaler indtryk af og viden om de studerendes og de andre deltagers stemninger, adfærd, samspil og relationer i deres studiemiljø - omend på særlige dage. Vores fokus var både på de studerendes interaktion med hinanden i de institutionelle rammer og på repræsentanterne for uddannelserne (og medierepræsentanterne på praktikmessen) og deres egen ageren og interaktion med de studerende. Derudover observerede og dokumenterede vi de rum og genstande, som udgjorde de fysiske rammer for både praktikmessen og introdagen. Observationerne var et vigtigt supplement til de planlagte interviews, da de både kunne udfordre, nuancere og bekræfte den empiri vores interviews og spørgeskemaundersøgelse resulterede i. Vi ville gerne have deltaget i mere hverdagslige studieaktiviteter som fx undervisning, praktikforløb og sociale arrangementer for de studerende samt have observeret under optagelsesdagene på fx DMJX, men det lykkedes ikke bl.a. af etiske hensyn til de studerende.

4. KVANTITATIVE FUND

I det følgende fremlægger vi undersøgelsens kvantitative fund baseret på et spørgeskema sendt til alle journaliststuderende indskrevet pr. 1. marts 2023 på journalistuddannelserne på DMJX, RUC og SDU. Analysen og resultaterne i denne del af rapporten er baseret på de 278 færdiggjorte besvarelser fra spørgeskemaundersøgelsen, som udgør 16% af den samlede gruppe journaliststuderende på alle tre uddannelser, som modtog spørgeskemaet.

Den typiske respondent i denne del af undersøgelsen er en heteroseksuel cis-kvinde uden handicap/funktionsvariation, der tilhører den etniske majoritet, er 20-29 år gammel og fra Hovedstadsområdet. Den typiske respondent svarer, at vedkommende tilhører middelklassen og har forældre/omsorgspersoner med mellemlange videregående uddannelser. Denne undersøgelse har et særligt fokus på journaliststuderende og etnicitet, og 39 ud af de 278 respondenter, som udgør den samlede respondentgruppe, tilhører gruppen af studerende med etnisk minoritetsbaggrund. Fordelingerne på andre grupper ift. baggrunde og identitet er detaljeret beskrevet i metodeafsnittet.

Resultaterne er inddelt i fem forskellige temaer organiseret efter de spørgsmålsgrupper, som respondenterne blev præsenteret for i spørgeskemaet: vejen til journalistuddannelsen, faglighed og repræsentation, trivsel, studiemiljø og inklusion, forskelsbehandling og rådgivning samt fremtid og karriere. Under hvert tema præsenteres de mest væsentlige resultater i kommenterede grafer, andre resultater gengives i tekst.

Resultaterne præsenteres samlet for hele respondentgruppen: 'samlet respondentgruppe fra DMJX, RUC og SDU', medmindre sammenligninger mellem gruppen af etniske minoriteter og majoriteten viser signifikante forskelle. I så fald præsenteres resultaterne opdelt under kategorierne 'etnisk minoritet' og 'etnisk majoritet'.

I spørgeskemaundersøgelsen har respondenterne haft mulighed for i fritekstfelter at besvare en række spørgsmål om bl.a. deres mediebrug, deres drømmearbejdsplads, deres vurdering af vigtigste faglige og personlige kvalifikationer hos en journalist, samt hvorfor de har valgt at uddanne sig til journalist. Disse kvalitative resultater vil blive præsenteret løbende som ord-collager i løbet af analysen.

Hvad er din drømmearbejdsplads?

Hvis jeg bliver i branchen vil jeg gerne være et sted, hvor det man producerer er vigtigt og betyder noget. Der skal også være nogle jeg kan spejle mig i på arbejdspladsen og et godt arbejdsmiljø, så det er rart at være der

Det er en arbejdsplads, hvor der pladstil at være sig selv og hvor man har et godt kollegialt sammenhold.

En større dansk avis

Inden jeg begyndte på uddannelsen, var mit drømmearbejde at lave børne-tv eller ungdoms-tv. Nu overvejer jeg lidt at droppe ud

Vil gerne starte med at arbejde freelance og have både redaktionelle og kommercielle kunder. I fremtiden vil jeg gerne være billedredaktør.

Journalist i mellemøsten

Jeg har ikke et specifikt sted, men gerne et hvor jeg kan holde fri, når jeg har fri, så den stressede hverdag ikke følger med hjem.

udlandsredaktion i Bruxelles (mediet er mere underordnet)

En stor bue om det politiske. Gerne noget som inkluderer at rejse. Behøves ikke at være bundet op omkring korrespondentjobbet, men ville ikke sige nej, hvis jobbet landet i mine arme.

Asien redaktion

Jeg har ikke en specifik drømmearbejdsplads. Jeg vil gerne både arbejde på mindre og større medier i min fremtid.

En lokalredaktion, en NGO, eller et sted hvor man får brede arbejdsopgaver.

Min praktikplads <33 er lykkelig her

Skrive nogle fede bøger eller long reads et eller andet sted, det er lige meget hvor. Jeg vil gerne have fede kolleger, for jeg tror, det kan blive ensomt uden

En regional TV-station

En stor mediearbejdsplads, hvor der stadig er råd og vilje til at lave ordentlig journalistik

Det er et sted, hvor der er plads til forskellige mennesker og deres særligheder. Et sted hvor man kan være den man er uden at der skal kigges skævt til en.

I en gravergruppe på et medie med gode midler

Helt ærligt, så ved jeg det ikke. Jeg har ikke en drøm om at blive nyhedsjournalist, hvilket uddannelsen klæder en på til. Det eneste jeg ved, er, at jeg skal være skreven journalist. Måske redaktør på en radiostation eller producer. Jeg skal bare ikke sidde og spytte nyhedsartikler ud dag ud og dag ind, og konstant jage nyheder.

Jeg har ikke en. Hvis det er inden for journalistik, må det nok være på en lokalredaktion på Fyn, og ellers er det nok som copy writer i en underordnet (gerne meget fagspecifik) virksomhed.

Alderen blandt kollegerne må gerne spænde vidt - altså der skal gerne være både unge og ældre kolleger.

Et sted hvor jeg kan få mulighed for at udleve mine drømme om at lave feature- og reportageopgaver, m.m. Vil gerne have opgaver hvor jeg kan bruge tid på at researche og fordybe mig i stoffet inden udgivelse af artiklen.

Jeg drømmer ikke om at arbejde.

Selvstændig - gerne freelance med tilknytning til et/to steder, så det er muligt at bygge sit eget op med tiden. Gerne inden for mere dramaturgiske/fortællingsbårne genrer.

Produktionsselskab indenfor podcast i Østjylland. Kommer der ikke et, starter jeg et selv.

Rigtig gerne noget med radio, podcast eller lyd. Genre historiepræget, ikke så nyhedspræget. Og måske noget med sport.

Et større dansk dagblad eller et nichemedie

Udlandskorrespondent for et af de store dagblade eller mediehuse.

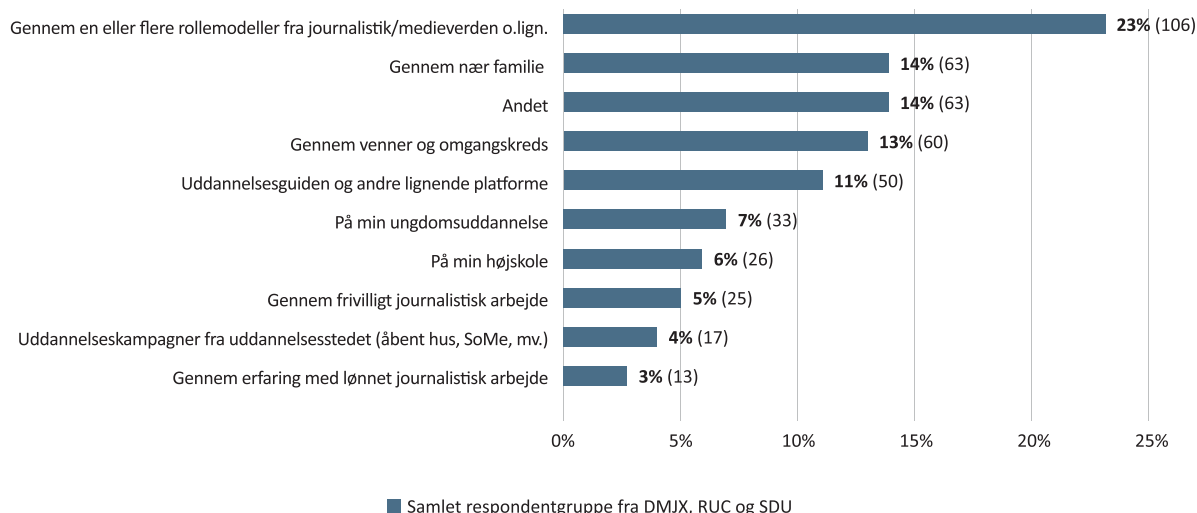
Det er at kunne arbejde freelance, og selv tilrettelægge min tid.

Jeg drømmer om at producere dokumentarer

4.1 VEJEN TIL JOURNALISTUDDANNELSEN

Indenfor denne spørgsmålsgruppe undersøgte vi, hvordan respondenterne blev introduceret og motiveret til at vælge journalistik som en mulig uddannelses- og karrierevej. Vi spurgte dem bl.a., om de har været på højskole, og hvorvidt de har fået hjælp til at søge ind på journalistuddannelsen.

Figur 1.1: Hvordan blev du introduceret til journalistik som mulig uddannelses- og karrierevej?

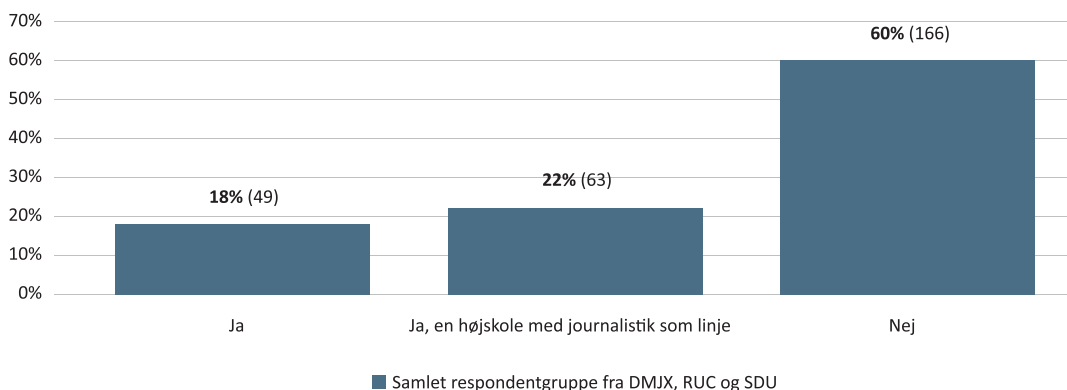

Note: Antal respondenter: 278, antal svar: 456. Respondenterne har kunnet sætte ét eller flere kryds. Tallene ud for det enkelte resultat angiver procentdelen samt antal svar. Spørgeskemaet er sendt til 1760 journaliststuderende - 16% har svaret.

Som figur 1.1 viser, har rollemodeller fra journalistik/medieverden haft stor betydning for den samlede respondentgruppe ift., hvordan de opdagede eller blev introduceret til journalistik som en mulighed ift. uddannelsesvalg. Resultatet viser også, at nær familie, venner og omgangskreds samt informationsplatforme såsom Uddannelsesguiden har fungeret som en introduktion til journalistik som mulig uddannelse og karriere for respondenterne. Undersøgelsens respondenter er i mindre grad blevet introduceret til faget på deres ungdomsuddannelse, højskole, via frivilligt og lønnet journalistisk arbejde eller uddannelseskampagner fra journalistuddannelserne.

Respondenterne har haft flere forskellige indgange til journalistuddannelserne, hvilket de mange besvarelser i svarmuligheden 'andet' også vidner om. Her beskriver flere respondenter i et kommentarfelt, at det især har været tilfældige møder med lærere i deres tidligere skoleforløb fx i folkeskolen eller gymnasiet, som har opmuntret dem og skubbet dem i retning af journalistikken. Andre svarer, at de, så længe de kan huske, har haft sans for at skrive og formidle samt en interesse i nyheder og samfundsforhold.

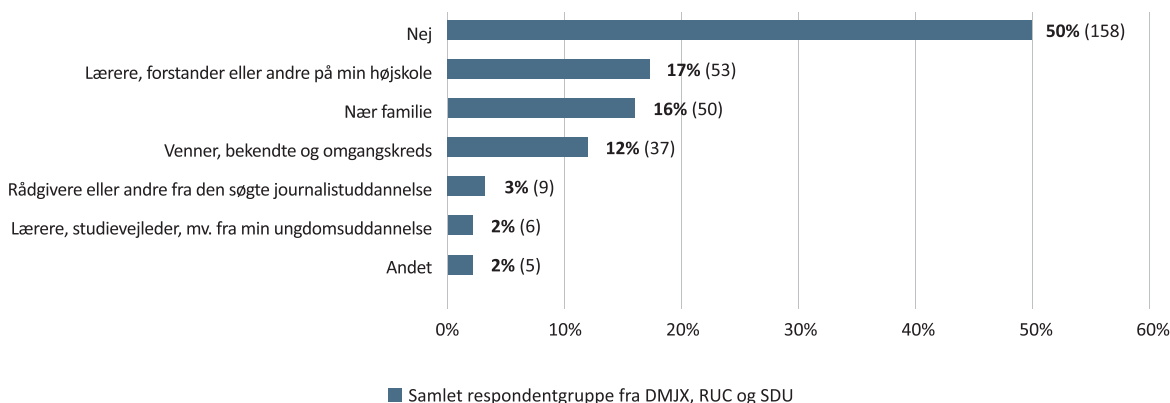
Figur 1.2: Har du gået på højskole?

Note: Antal respondenter: 278, antal svar: 278. Respondenterne har kunnet sætte ét kryds. Tallene ved det enkelte resultat angiver procentdelen samt antal svar. Spørgeskemaet er sendt til 1760 journaliststuderende - 16% har svaret.

Figur 1.2 viser, at 40% af spørgeskemaundersøgelsens respondenter har gået på højskole, inden de påbegyndte deres journalistuddannelse. Lidt over halvdelen af de 40% har gået på en højskole med journalistik som linjefag. Vi har også foretaget en sammenligning af gruppen af respondenter med etnisk minoritetsbaggrund med majoriteten og fandt ingen signifikante forskelle mellem de to gruppers besvarelser.

Figur 1.3: Fik du vejledning eller hjælp til at søge ind på din uddannelse - og i så fald af hvem?

Note: Antal respondenter: 278, antal svar: 318. Respondenterne har kunnet sætte ét eller flere kryds. Tallene ud for det enkelte resultat angiver procentdelen samt antal svar. Spørgeskemaet er sendt til 1760 journaliststuderende - 16% har svaret.

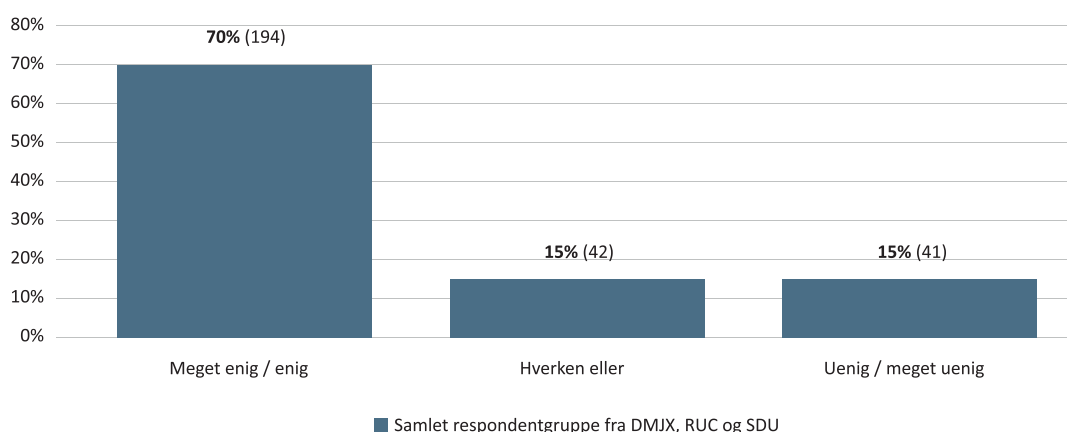
Til spørgsmålet om, hvorvidt respondenterne har fået hjælp eller vejledning til at søge ind på deres journalistuddannelse, fordeler den ene halvdel af de afgivne svar sig på 'nej'. Den anden halvdel af de afgivne svar fordeler sig primært på: lærere, forstander eller andre på respondentens højskole, nær familie (primære omsorgspersoner, forældre, søskende, bedsteforældre og lignende) samt venner, bekendte og omgangskreds. Rådgivere eller andre fra den søgte journalistuddannelse samt lærere, studievejleder, mv. på respondenternes ungdomsuddannelse har i mindre grad vejledt og hjulpet respondenterne med at søge ind på deres uddannelser.

De fremhævede resultater fra denne spørgsmålsgruppe viser altså, at rollemodeller fra journalistik og medieverdenen har haft betydning for spørgeskemaundersøgelsens samlede respondentgruppe ift. introduktionen til deres nuværende uddannelse og fremtidige karrierevej. De er også blevet introduceret til journalistikken gennem nær familie, venner og omgangskreds samt gennem tilfældige møder med fx lærere i deres tidligere skoleforløb. Andre beskriver også i de kvalitative svar i spørgeskemaet, at de har haft en tidlig interesse for faget, og at det har peget dem i journalistikkens retning. Resultaterne viser også, at en stor del af respondenterne har gået på højskole - endda mange på en højskole med journalistik som linje - og her er der også hjælp og vejledning at hente fra fx lærere eller forstander ift. at søge ind på en journalistuddannelse.

4.2. FAGLIGHED OG REPRÆSENTATION

Indenfor denne spørgsmålsgruppe undersøgte vi, hvordan respondenterne vurderer uddannelserne ift. faglighed og undervisning. Vi spurgte både til de faglige krav helt overordnet og mere specifikt til fx undervisning i diversitet og repræsentation ift. journalistik og emner som håndtering af digital chikane og sårbare eller nye kilder.

Figur 2.1: Om din uddannelse og faglighed - hvor enig/uenig er du i følgende udsagn: Uddannelsens faglige krav er passende

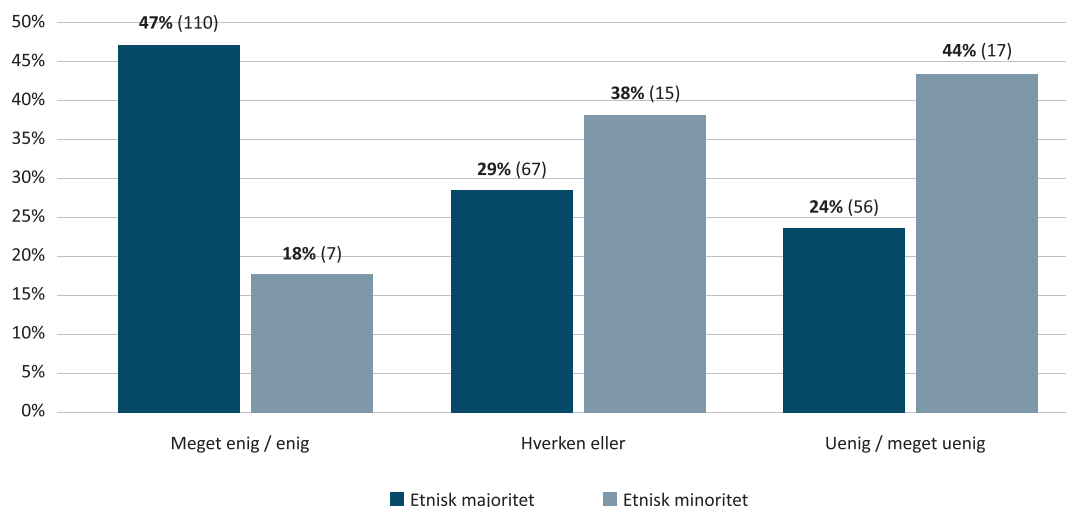

Note: Antal respondenter: 278, antal svar: 277. Respondenterne har kunnet sætte ét kryds. Tallene ved det enkelte resultat angiver procentdelen samt antal svar. Spørgeskemaet er sendt til 1760 journaliststuderende - 16% har svaret.

70% af spørgeskemaundersøgelsens samlede respondentgruppe er enten meget enig eller enig i, at deres uddannelses faglige krav er passende. Der er ingen signifikante forskelle i besvarelserne fra studerende med etnisk minoritetsbaggrund og majoriteten.

I spørgeskemaet bad vi også respondenterne bruge samme skala til at vurdere niveauet af feedback og om de lærer, at en journalist skal være objektiv og kritisk. Her svarede 81% af den samlede respondentgruppe, at de var enige eller meget enige i, at de får feedback på deres opgaver og generelle arbejde. 94% var enige eller meget enige i, at de på deres uddannelse lærer, at en journalist skal være kritisk, og 83% var enige eller meget enige i, at de på deres uddannelser lærer, at en journalist skal være objektiv.

**Figur 2.2: Om din uddannelse og faglighed - hvor enig/uenig er du i følgende udsagn:
Min uddannelse lærer mig at arbejde med repræsentation og diversitet i journalistik**

Note: Antal respondenter: 278, antal svar: 272. Etnisk minoritet: 39, etnisk majoritet: 233. Tallene ved det enkelte resultat angiver procentdelen samt antal svar. Respondenterne har kunnet sætte ét kryds på en skala fra "meget enig" til "meget uenig", og af hensyn til klarhed og volumen er svarmulighederne "meget enig" og "enig" samt "uenig" og "meget uenig" slået sammen i grafen og i den statistiske beregning. Spørgeskemaet er sendt til 1760 journaliststuderende - 16% har svaret.

Når respondenterne bliver bedt om at vurdere, om de er enige eller uenige i, at de på deres uddannelse lærer at arbejde med repræsentation og diversitet i journalistik, placerer flere sig i 'hverken eller' eller 'uenig/meget uenig' end ved det foregående spørgsmål, der mere generelt vurderer uddannelsernes faglige krav. Gruppen af respondenter med etnisk minoritetsbaggrund er signifikant mere uenige i, at de på uddannelserne lærer at arbejde med repræsentation og diversitet i journalistik, sammenlignet med majoriteten. Omvendt er majoritetsrespondenterne signifikant mere enige, sammenlignet med etniske minoriteter.

Fordi tidligere undersøgelser¹⁰ har vist, at ansatte i mediebranchen i høj grad oplever digital chikane, spurgte vi i spørgeskemaundersøgelsen om respondenternes uddannelse underviser dem i at håndtere digital chikane mod dem selv eller deres kilder. Her svarede 61% af den samlede respondentgruppe, at de er uenige eller meget uenige og dermed ikke lærer at håndtere oplevelser med digital chikane. Til gengæld svarede 71% af den samlede respondentgruppe, at de er enige eller meget enige i, at deres uddannelser lærer dem at håndtere sårbare eller nye kilder.

De fremhævede resultater fra denne spørgsmålsgruppe viser altså, at den samlede respondentgruppe generelt placerer sig positivt i et spørgsmål, som berører uddannelsernes faglighed og undervisning, og der er ikke signifikant forskel på gruppen af respondenter, som tilhører majoriteten og respondenterne med etnisk minoritetsbaggrund. Dog er gruppen af respondenter med etnisk minoritetsbaggrund, sammenlignet med majoriteten, mere uenige i, at deres uddannelser har fokus på undervisning i repræsentation og diversitet i journalistik.

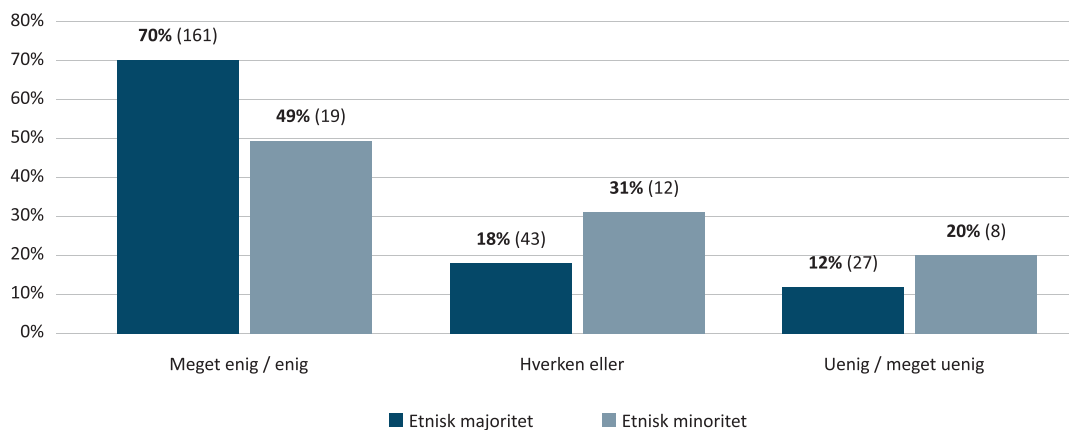
Hvad synes du, er de vigtigste faglige kvalifikationer/kompetencer for en journalist?

Kritisk tænkning Kunne være kritisk At kunne skrive i et inkluderende sprog Kritisk Evnen til at finde konkretisere og gøre større emner relevante og personlige for seer/læser/lytter Kommunikationsevner Objektivitet Objektivitet At kunne vinkle Ordentlighed At være nysgerrig Dygtig skribent/dygtig i sin formulering Uafhængigt Kritisk sans Integritet Inkluderende Være objektiv. Kritisk At kunne finde den gode historie i alt Objektivitet Kreativitet Objektiv Kritisk At forholde sig kritisk Kritisk Ved ikke Objektiv Evnen til at formidle tydeligt og klart Kreativitet God med sproget - både skriftligt og mundtligt (afhængigt af hvad man vil) Formidling Et bredt kendskab til samfundet om omverdenen, hvormed vedkommende kan sætte perspektiv på historier, tendenser osv. Engagerende formidler Objektivitet vinkling Evnen til at opdrive oversete historier/vinkler objektivitet Lave dybdegående research Kritisk tænkning At alle indvolverede er med på præmisserne, og ingen føler sig misbrugt/misforstået/udnyttet Kritisk sans Kreativitet Være objektiv Kritisk sans At man lytter til sin kilde Saglig Objektivitet Tilstræbet objektivitet Fairness Saglighed Skrivefærdighed Interview Gåpåmod Idéudvikling Gennemskue hvilket spørgsmål der er rigtig at stille Nysgerrighed Formidling Kunne formulere og formidle godt upartisk Indsamle og kategorisere information Faglig forståelse for ens 'beat' At være nysgerrig Kritisk Objektivitet At være kritisk Interviewteknik Objektivitet Empati Retskrivning Kreativitet At de er kritiske Grundighed Kritisk sans At være objektiv, men samtidig at kunne vurdere, hvad der er okay og ikke okay Kritisk sans Grundig Tilstræbt objektivitet God behandling af kilder Kritisk Ordentlighed Rationel Kildekritisk Faglig og journalistisk integritet Velformuleret Samfundsforståelse Objektivitet Metodisk Transparens Selvstændig Professionelisme Konstruktiv tilgang Følger ikke status quo blindt Nyhedsvinking Åbenhed Journalister skal evne at håndtere sårbare kilder og forstå sårbarheden. Sårbare kilders historier er nogle af de vigtigste i samfundet. Evnen til at se ud over egen homogene journalist-andedam Evnen til at nuancere (ingen skyklapper) At være dygtig til at vinkle Korrekthed Objektivitet Objektivitet Viden (grundighed) Grundighed Kritisk sans Objektivitet Ubetinget kritisk sans Omstillingsparat Tilstræbt objektivitet At være kritisk Integritet Kritisk sans Tilstræbt objektivitet Skriveevne/god formidlings/fortælle-evne Ambitiøs Objektivitet Objektivitet Objektivitet Undersøgende At være efterprøvende Til at stole på. Sprog åh, denne undersøgelse er allerede at for lang. De vigtigste kvalifikationer er vel også at kende sin målgruppe, og f.eks. ikke lave alt for lange undersøgelser så man har en masse at sige, men allerede er kørt træet :-)) Objektivitet Kritisk sans Kritisk tænkning Vinkling objektivitet At man har jagten på "objektivitet" for øje Kreativitet Objektivitet kritisk At man er i stand til at være kritisk over for alle Dygtig formidler Objektivitet Objektivitet At være objektivitet Evnen til at samarbejde Evne til at formidle klart, enkelt og sandfærdigt Tør være kritisk Kritisk Diversitet Objektivitet At kunne værne om sine kilder Nysgerrighed God til video/TV Stor indsigt og viden Presseetik Nysgerrighed Forstå noget kompliceret og formidle det forståeligt God formidler originalitet Nysgerrighed Objektivitet Passion/drive Formidling Objektivitet En dygtig historiefortæller Ligeværdighed og ordenlighed overfor andre Oprigtig nysgerrighed Objektivitet kritisk Interviewevner Kritisk blik At kunne fortælle den gode historie og vinkle At lære at formidle viden og finde den rette vinkel Nysgerrighed Kritisk journalistik Åbenhed Etisk Kritisk sans/undren Objektivitet. I dette ligger også at identificere sine egne bias'er, og se de privilegier man selv har Evner udi skriftlig fremstilling Objektivitet Viden Kritisk Ordentlighed finde historier: Viden om samfundet og andre mennesker, så de væsentligste historier bliver en del af vores fælles samtale at kunne analysere, kvalificere og perspektivere Finde gode historier Objektivitet Tilstræbt objektivitet Skarp formidling Objektivitet Dybdeborende Skarpsynethed Kritisk og nuanceret tænkning Objektivitet Forståelse og sympati for kilder. For mig er det essentielt for at kunne skrive om andre mennesker tragedier og opture, at man har sympati for dem til en hvis grad. Kritisk sans Nysgerrighed Objektivitet Tilstræbt objektivitet Idérig Loyal formidling Lytter Objektivitet Kritisk tilgang til kilder Overblik Formidlingsevnen Objektivitet Objektivitet Interviewteknik Kritisk Kritisk sans Empati

4.3 STUDIEMILJØ, KULTUR OG TRIVSEL

Indenfor denne spørgsmålsgruppe undersøgte vi, hvordan respondenterne trives på deres uddannelser. Vi spurgte både til respondenternes generelle trivsel, tryghed og sociale relationer, og om de har oplevet psykiske belastningsreaktioner som angst/depression og stress.

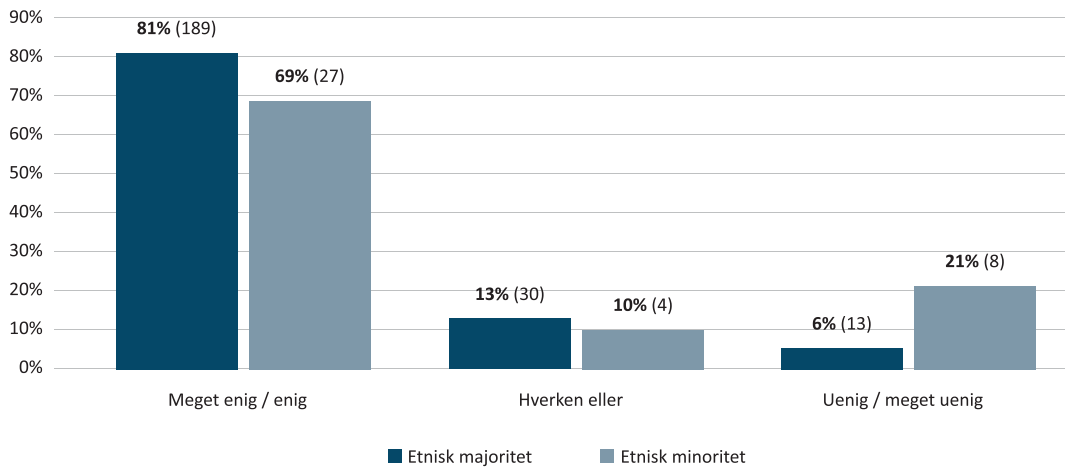
Figur 3.1: Om dit studiemiljø og din trivsel - hvor enig/uenig er du i følgende udsagn: Jeg passer generelt ind og trives socialt

Note: Antal respondenter: 278, antal svar: 270. Etnisk minoritet: 39, etnisk majoritet: 231. Tallene ved det enkelte resultat angiver procentdelen samt antal svar. Respondenterne har kunnet sætte ét kryds på en skala fra "meget enig" til "meget uenig", og af hensyn til klarhed og volumen er svarmulighederne "meget enig" og "enig" samt "uenig" og "meget uenig" slået sammen i grafen og i den statistiske beregning. Spørgeskemaet er sendt til 1760 journaliststuderende - 16% har svaret.

Lidt under halvdelen af spørgeskemaundersøgelsens respondenter med etnisk minoritetsbaggrund har svaret, at de er enige eller meget enige i, at de generelt passer ind og trives socialt på deres uddannelsessted. Den anden halvdel af respondentgruppen med etnisk minoritetsbaggrund fordeler sig på 'hverken eller' og 'uenig/meget uenig'. Majoriteten er derimod signifikant mere enige i, at de generelt passer ind og trives socialt på deres uddannelsessted - her svarer 70%, at de er enige eller meget enige, og de resterende 30% af majoritetsrespondenterne fordeler sig på 'hverken eller' og 'uenig/meget uenig'.

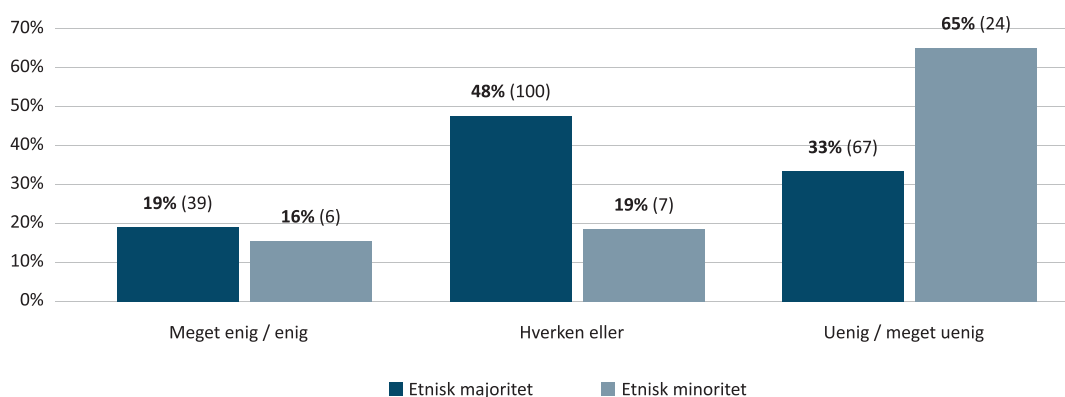
Figur 3.2: Om dit studiemiljø og din trivsel - hvor enig/uenig er du i følgende udsagn: Jeg har fået venner på mit studie

Note: Antal respondenter: 278, antal svar: 271. Etnisk minoritet: 39, etnisk majoritet: 232. Tallene ved det enkelte resultat angiver procentdelen samt antal svar. Respondenterne har kunnet sætte ét kryds på en skala fra "meget enig" til "meget uenig", og af hensyn til klarhed og volumen er varmulighederne "meget enig" og "enig" samt "uenig" og "meget uenig" slået sammen i grafen og i den statistiske beregning. Spørgeskemaet er sendt til 1760 journaliststuderende - 16% har svaret.

81% af spørgeskemaundersøgelsens majoritetsrespondenter svarer, at de er enige eller meget enige i, at de har fået venner på deres studie. Hos respondenterne med etnisk minoritetsbaggrund har 69% svaret 'meget enig/enig' til samme udsagn. 21% af etniske minoriteter svarer også, at de er uenige eller meget uenige i, at de har fået venner på studiet.

Figur 3.3: Om dit studiemiljø og din trivsel - hvor enig/uenig er du i følgende udsagn: Mit uddannelsessted skaber trygge og inkluderende fysiske rum og sociale aktiviteter for minoritetsstuderende

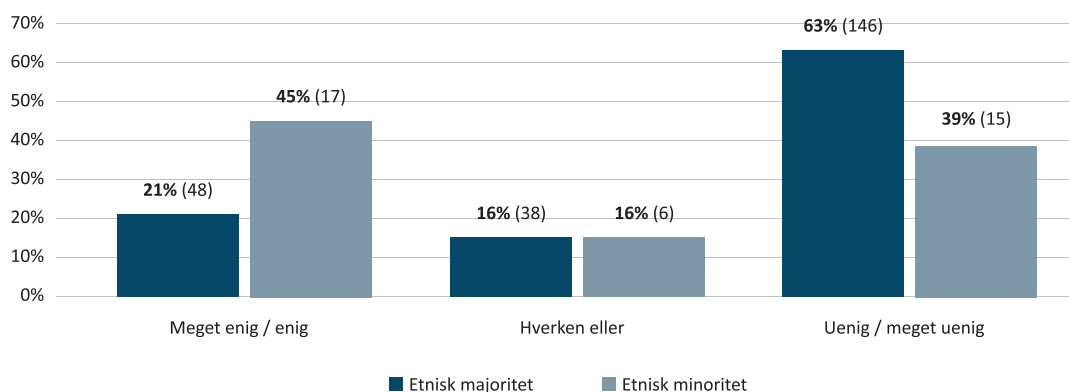

Note: Antal respondenter: 278, antal svar: 243. Etnisk minoritet: 37, etnisk majoritet: 206. Tallene ved det enkelte resultat angiver procentdelen samt antal svar. Respondenterne har kunnet sætte ét kryds på en skala fra "meget enig" til "meget uenig", og af hensyn til klarhed og volumen er svarmulighederne "meget enig" og "enig" samt "uenig" og "meget uenig" slået sammen i grafen og i den statistiske beregning. Spørgeskemaet er sendt til 1760 journaliststuderende - 16% har svaret.

Som figur 3.3 viser, er 65% af spørgeskemaundersøgelsens respondenter med etnisk minoritetsbaggrund uenige eller meget uenige i, at deres uddannelse skaber et studiemiljø med trygge og inkluderende fysiske rum og sociale aktiviteter for minoritetsstuderende. Dette er en signifikant højere andel sammenlignet med majoriteten - her svarer 33%, at de er uenige eller meget uenige, og næsten halvdelen svarer 'hverken eller'. Kun 16% af respondenterne med etnisk minoritetsbaggrund og 19% af majoritetsrespondenterne svarer, at de er enige eller meget enige i udsagnet om tryghed og inklusion på deres uddannelsessted.

I spørgeskemaet har respondenterne på samme skala vurderet, om de føler sig velkomne på uddannelsen, og om de føler sig engagerede og motiverede. Her er den samlede respondentgruppe i overvejende grad enige eller meget enige, og der er ingen signifikante forskelle i besvarelserne fra henholdsvis respondenterne med etnisk minoritetsbaggrund og majoriteten.

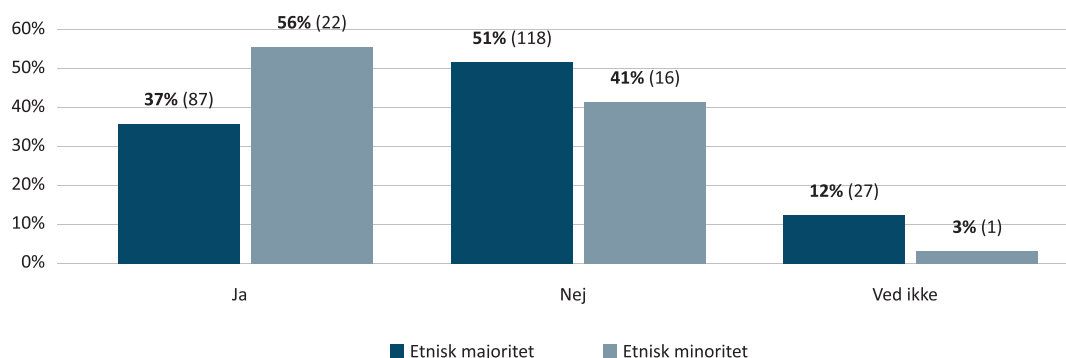
Figur 3.4: Om dit studiemiljø og din trivsel - hvor enig/uenig er du i følgende udsagn: Mit studie(miljø) kræver at jeg skjuler/begrænser mine følelser og/eller dele af min personlighed

Note: Antal respondenter: 278, antal svar: 270. Etnisk minoritet: 38, etnisk majoritet: 232. Tallene ved det enkelte resultat angiver procentdelen samt antal svar. Respondenterne har kunnet sætte ét kryds på en skala fra "meget enig" til "meget uenig", og af hensyn til klarhed og volumen er svarmulighederne "meget enig" og "enig" samt "uenig" og "meget uenig" slået sammen i grafen og i den statistiske beregning. Spørgeskemaet er sendt til 1760 journaliststuderende - 16% har svaret.

45% af spørgeskemaundersøgelsens respondenter med etnisk minoritetsbaggrund har svaret, at de er enige eller meget enige i, at deres studie(miljø) kræver, at de skjuler/begrænser deres følelser og/eller dele af deres personlighed. Dette er en signifikant højere andel sammenlignet med majoriteten, hvor 21% svarer, at de er enige eller meget enige. Majoriteten svarer omvendt i signifikant højere grad, at de er uenige eller meget uenige i udsagnet sammenlignet med respondenterne med etnisk minoritetsbaggrund.

Figur 3.5: Har du oplevet angst eller depression i løbet af din studietid?

Note: Antal respondenter: 278, antal svar: 271. Etnisk minoritet: 39, etnisk majoritet: 232. Respondenterne har kunnet sætte ét kryds. Tallene ved det enkelte resultat angiver procentdelen samt antal svar. Spørgeskemaet er sendt til 1760 journaliststuderende - 16% har svaret.

Kigger vi nærmere på respondenternes trivsel på deres uddannelse ift. psykiske belastningsreaktioner som angst og depression, har 56% af respondenterne med etnisk minoritetsbaggrund oplevet angst eller depression i løbet af deres studietid. Dette er en signifikant højere andel sammenlignet med majoriteten, hvor 37% svarer 'ja' til samme spørgsmål.

Vi har også spurgt respondenterne, om de har følt sig stressede eller ensomme i løbet af deres studietid. Her var der ingen signifikante forskelle i besvarelsene mellem etniske minoriteter og majoriteten. Resultaterne viser, at 74% af den samlede respondentgruppe har følt sig stressede, og 60% har følt sig ensomme. Sidstnævnte resultat skal ses i lyset af, at en del af respondenterne har påbegyndt deres studie under coronapandemien, hvor mængden af sociale studieaktiviteter og fysisk fremmøde har været begrænset eller ikke-eksisterende.

De fremhævede resultater fra denne spørgsmålsgruppe viser altså, at respondenterne med etnisk minoritetsbaggrund i højere grad end majoriteten er splittede ift. spørgsmålet om, hvorvidt de passer ind og trives socialt på deres uddannelse, og sammenlignet med majoriteten svarer færre af dem også ja til, at de har fået venner på deres uddannelse. Majoritetsrespondenterne svarer i højere grad, at de er uenige i, at deres studiemiljø kræver, at de skjuler eller begrænser deres følelser eller dele af deres personlighed sammenlignet med respondenterne med etnisk minoritetsbaggrund. Selvom etniske minoriteter har positive studierelaterede følelser hvad angår motivation og engagement, føler de ikke, at uddannelsesstederne fremmer en tryk og inkluderende kultur for minoritetsstuderende. Etniske minoriteter oplever også i højere grad angst og depression sammenlignet med majoriteten, og flertallet af respondenterne i spørgeskemaundersøgelsen har følt sig stressede og ensomme i løbet af deres studietid.

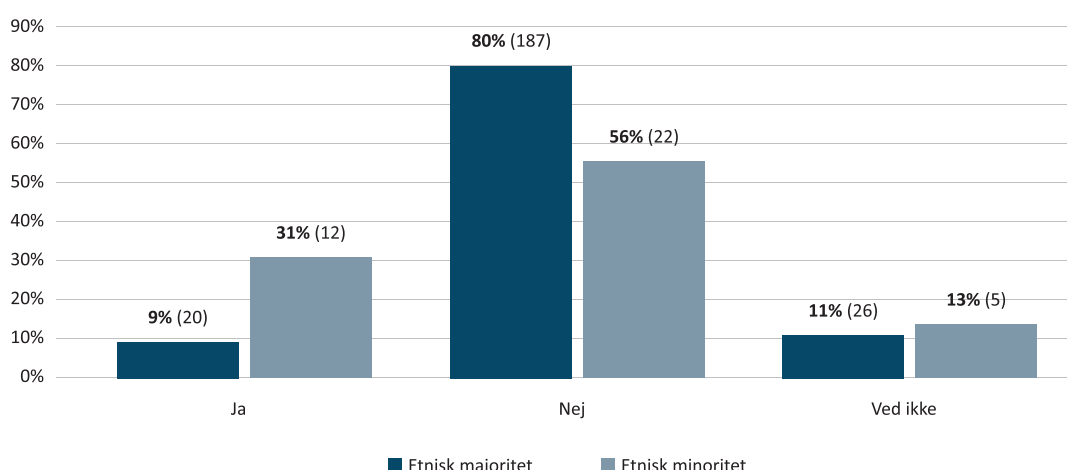
Hvad synes du, er de vigtigste personlige kvalifikationer/kompetencer for en journalist?

Et ønske om at oplyse - ikke kun på antal seere/læsere/lyttere Sociale kompetencer At være empatisk Tillidsfuld Åbenhed: Ikke alle tænker som en selv, og hvilken fryd! God menneskelig forståelse - empati Tillid Omsorg for sine kilder Mod Tillidsvækkende Imødekomme At prioritere sin work/life balance rigtigt Kritisk God kontakt med kilder At være nærværende Nysgerrig Behandl kilder med respekt. empati Menneskelig indsigt Venlighed Empati Imødekomme At vedkomme er nysgerrig At være imødekomme Imødekommenhed Objektiv Være en som kilden kan stole på og åbne op for Nysgerrig (igen) Kreativitet Sympati Forståelse Åbenhed overfor forskellighed Networking Nysgerrighed kreativitet åbensindethed over for alle, også dem man er uenige med. man må tænke hvad man vil om disse personer, men det skal ikke gå ud over ens arbejde Frygtløs Nysgerrighed Gode lyttegenskaber Ordentlig kildekontakt før, under, efter. Åbensindet Alsidighed Ordentlig Tillidsvækkende - ift. kilder Opsøgende Varm og rolig Omstillingsparat Menneskekender Nysgerrig / åben Kreativitet Nysgerrighed Menneske- og situationsfornemmelse Åbenhed God til at lytte Kritisk sans Respekt Løsningsorienteret ærlig Seriøs Nytænkning/innovation At være nysgerrig Sammen sol ovenfor Nysgerrighed At kunne tale med mennesker og behandle kilder ens Empati Evnen til at tale med alle mennesker - uanset hvilken holdning de har Engagement Nysgerrighed Kreativitet Empati Tålmodighed Lyttende Nysgerrighed Lyttende Åben Videbegærlig Ærlighed Nysgerrig Empati Nytænkende Åben Samvittighedsfuld Lyttende Reflektionsevne Engagement Nærvær Gode lyttefærdigheder Sympatisk Nysgerrighed Empatisk Integritet Åbenhed Journalister være gode til at lytte og høre, hvad der bliver sagt At acceptere, at man som journalist ikke selv er historiens centrum Imødekomme Nysgerrig Indlevelse Medmenneskelighed Objektivitet Empati Personlige kvalifikationer er ikke vigtigt At der er en diversitet i journalisters socioøkonomiske baggrund (måske ikke så meget en kompetence) Man skal være ordentlig overfor sine kilder Stædighed Åbent sind Ordentlighed Empati Åben/modtagelig At kunne holde følelsesmæssig afstand til sine kilder Nysgerrighed Sympatisk Nysgerrighed Troværdighed Medmenneskelighed Nysgerrig Empati Nysgerrig Umage Nysgerrighed Stærke sociale kompetencer Empati Integritet omsorg Open minded Distance til kilder "Open minded" empatisk Empati Empati Objektivitet Lyttende Nysgerrig At have empati Evnen til at omgås med kolleger socialt Evnen til at reflektere over egne blinde vinkler Åben Bevidst om egen bias Rummelighed Stærkt moralsk kompas At være imødekomme Empati Kreativ At være god til at møde mennesker Empati Åbenhed Nysgerrighed Nede på jorden ærlighed Nysgerrighed Sympati Nysgerrighed Menneskekender Oprigtighed Oprigtig nysgerrighed Empati grundig Nysgerrighed Diplomatisk Nysgerrighed At man er modig og kritisk mod magtpositioner Åbenhed Empati Menneskelighed Venlig Åbenhed Behandl dine kilder ordentligt. Empati er essentielt. Punktum. Ærlighed Reflekterende At kunne prioritere Åbensindet Nysgerrighed Nysgerrig og åben Nysgerrighed/videbegærlighed at lytte Åbenhed Hæderlighed Nysgerrighed Nysgerrig Omstillingsparat Ydmyghed Empati Nysgerrighed Tillidsvækkende Sympatisk Empati menneskelighed Integritet Empatisk Ikke skrårisker Drive - spidse albuer Respekt for faget og kilderne Venlig Nysgerrighed Nysgerrighed Nysgerrighed Respekt Empati Imødekomme Nysgerrighed Empati Åbenhed Omgængelig Empati Tro mod sig selv og sine værdier Nysgerrig reflekterende Være reel og ordentlig med kilder Åben Imødekomme Imødekommenhed Kritisk sans og en objektiv tilgang til historien Åbenhed Ærlighed Respektfuld Empati Høflighed Nysgerrighed Lyttende/forstående Grundighed Godhjertet Åbensindet God kollega Nysgerrighed og fantasi At kunne tale med mange forskellige typer mennesker Nysgerrighed At lytte Indlevelse God fornemmelse om hvordan man behandler forskellige kildetyper Troværdig Åbenhed Kreativ Åbenhed Åbenhed Empati Åbne Gode menneskelige egenskaber Menneskeforståelse Støttende overfor kollegaer Rummelighed Altid at kunne være på arbejde..... At lytte Nysgerrighed Empati At være inkluderende Selvsikker Empati: At kunne sætte sig ind i og forstå, hvorfor andre ikke tænker som en selv eller står i en anden situation Objektivtets- og retfærdighedsforståelse/følelse Åbenhed Forståelse for omverden Passion Omsorgsfuld Åben At være omgængelig Grundig Empati At være oprigtigt nysgerrig på folks historier Inkluderende Åben. identifikation Nysgerrighed Åbenhed Mod Venlig Evnen til selv at finde historier, nye vinkler og opstøve nyt materiale At være ydmyg ift. kilder og historier Empati Kreativ Være respektfuld Engageret Nysgerrighed

4.4 FORSKELSBEHANDLING OG RÅDGIVNING

Indenfor denne spørgsmålsgruppe undersøgte vi respondenternes erfaringer med negativ forskelsbehandling, mobning eller anden ubehagelig adfærd på baggrund af fx køn, udseende, etnicitet, seksuel orientering, religion, handicap/funktionsvariation på deres uddannelsessteder. Vi spurgte både, om de har oplevet medstuderende blive udsat for negativ forskelsbehandling, og om de selv er blevet udsat for negativ forskelsbehandling. Respondenterne fik også mulighed for at markere, om det var medstuderende, undervisere, ansatte/kollegaer på praktiksted, kilder eller andre, der stod bag forskelsbehandlingen, samt reflektere uddybende over oplevelsen og situationen. Vi undersøgte også, om respondenterne kender til eventuelle muligheder for vejledning, rådgivning eller hjælp på deres uddannelsessted ifm. negativ forskelsbehandling, mobning eller anden ubehagelig adfærd, og om de har benyttet sig af tilbuddet.

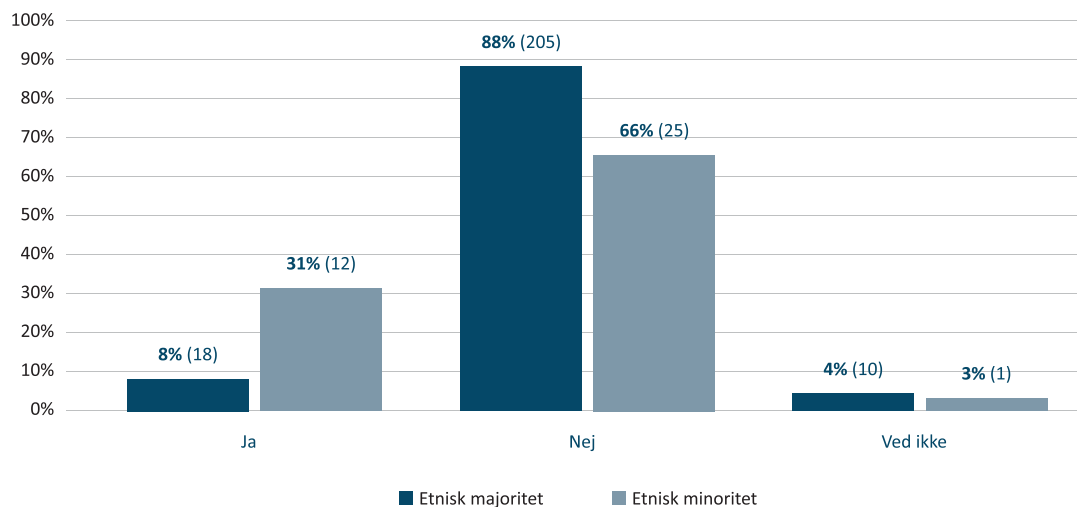
Figur 4.1: Har du i løbet af din studietid oplevet, at en eller flere af dine medstuderende har været udsat for negativ forskelsbehandling, mobning eller anden ubehagelig adfærd på grund af fx køn, udseende, etnicitet, seksuelle orientering, religion, handicap/funktionsvariation?

Note: Antal respondenter: 278, antal svar: 272. Etnisk minoritet: 39, etnisk majoritet: 233. Tallene ved det enkelte resultat angiver procentdelen samt antal svar. Respondenterne har kunnet sætte ét kryds. Spørgeskemaet er sendt til 1760 journaliststuderende - 16% har svaret.

Figur 4.1 viser, at 31% af respondenterne med etnisk minoritetsbaggrund svarer ja til, at de har oplevet medstuderende blive udsat for negativ forskelsbehandling, mobning eller anden ubehagelig adfærd. Dette er en procentvis over tre gange så stor andel i sammenligning med majoriteten, hvor kun 9% svarer ja til samme spørgsmål. I et kommentarfelt fik respondenterne mulighed for at uddybe deres svar og beskrive deres oplevelser. Besvarelserne viser, at den sette forskelsbehandling både er kommet fra undervisere, medstuderende samt ansatte/kollegaer ved praktiksteder og var rettet mod de studerendes køn, etnicitet og/eller handicap/funktionsvariation.

Figur 4.2: Har du selv i løbet af din studietid været udsat for negativ forskelsbehandling, mobning eller anden ubehagelig adfærd på grund af fx dit køn, udseende, etnicitet, seksuelle orientering, religion, handicap/funktionsvariation?

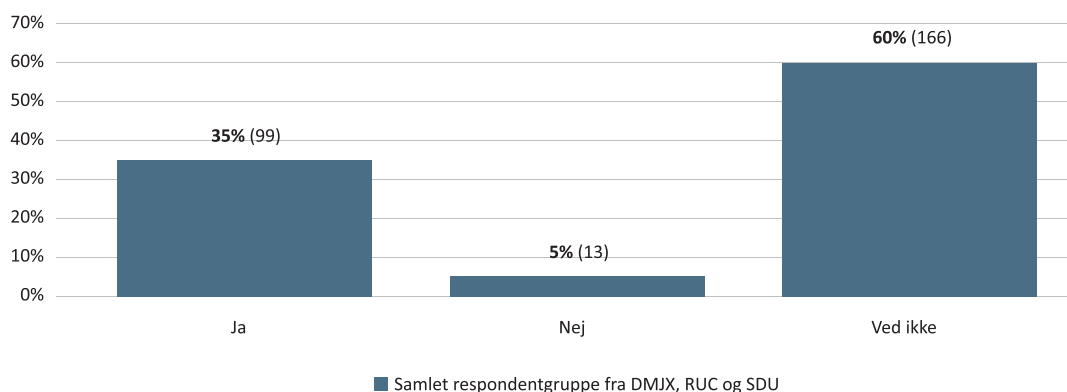
Note: Antal respondenter: 278, antal svar: 271. Etnisk minoritet: 38, etnisk majoritet: 233. Respondenterne har kunnet sætte ét kryds. Tallene ved det enkelte resultat angiver procentdelen samt antal svar. Spørgeskemaet er sendt til 1760 journaliststuderende - 16% har svaret.

31% af respondenterne med etnisk minoritetsbaggrund svarer ja til, at de har været udsat for negativ forskelsbehandling, mobning eller anden ubehagelig adfærd. Dette er en signifikant højere og procentvis næsten fire gange så stor andel sammenlignet med majoriteten, hvor 8% svarer ja til samme spørgsmål.

De respondenter, der svarede ja, fik i spørgeskemaet mulighed for at markere, om det var medstuderende, undervisere, ansatte/kollegaer ved praktiksteder, kilder eller andre, der udsatte dem for negativ forskelsbehandling, mobning eller anden ubehagelig adfærd. Af de afgivne svar fordeler 44% sig på medstuderende, 29% på undervisere, 11% på ansatte/kolleger ved respondents praktiksteder, 11% på kilder og 4% på andre.

I et kommentarfelt fik respondenterne også mulighed for at uddybe deres svar og beskrive deres oplevelser. Besvarelserne viser, at forskelsbehandlingen var rettet mod respondenternes etnicitet, køn/seksualitet, handicap/funktionsvariation, alder og/eller politiske overbevisning.

Figur 4.3: Tilbyder dit uddannelsessted vejledning, rådgivning eller hjælp, hvis du ser eller selv oplever forskelsbehandling, mobning eller anden ubehagelig adfærd?

Note: Antal respondenter: 278, antal svar: 278. Respondenterne har kunnet sætte ét kryds. Tallene ved det enkelte resultat angiver procentdelen samt antal svar. Spørgeskemaet er sendt til 1760 journaliststuderende - 16% har svaret.

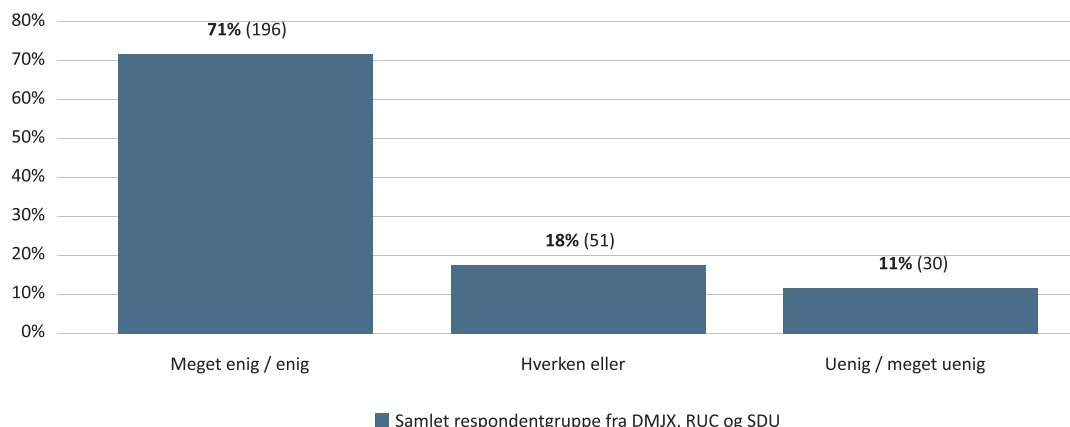
60% af den samlede respondentgruppe, som har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen, svarer 'ved ikke' til spørgsmålet om, om der findes tilbud ift. vejledning, rådgivning eller hjælp på deres uddannelsessted i tilfælde af, at man som studerende selv oplever eller ser andre opleve negativ forskelsbehandling, mobning eller ubehagelig adfærd. Vi har også spurgt respondenterne, om de har benyttet sig af et eventuelt tilbud om rådgivning eller hjælp, og her svarer 7% af den samlede respondentgruppe 'ja'.

De fremhævede resultater fra denne spørgsmålsgruppe viser altså, at respondenter med etnisk minoritetsbaggrund i højere grad end majoriteten har oplevet deres medstuderende blive udsat for negativ forskelsbehandling, mobning eller anden ubehagelig adfærd. De er også i højere grad selv blevet udsat for negativ forskelsbehandling, mobning og ubehagelig adfærd sammenlignet med majoriteten. Ifølge respondenternes uddybende svar er den negative forskelsbehandling ifm. med deres uddannelse primært kommet fra medstuderende, undervisere og ansatte/kollegaer ved praktiksteder og har været rettet mod de studerendes etnicitet, køn eller funktionsvariation/handicap. De fleste respondenter kender ikke til tilbud om vejledning, rådgivning eller hjælp på uddannelsesstederne, hverken hvis de selv ser eller udsættes for negativ forskelsbehandling.

4.5 FREMTID OG KARRIERE

Inden for denne spørgsmålsgruppe undersøgte vi, hvordan respondenterne forholder sig til deres karriere og fremtid i branchen efter endt uddannelse. Vi spurgte bl.a. til vigtigheden af mangfoldighed, inklusion og repræsentation ift. både medarbejdersammensætningen på deres fremtidige arbejdspladser og ift. selve den journalistiske praksis. Resultaterne i det følgende præsenteres med den samlede respondentgruppe, da der ikke var signifikante forskelle i besvarelserne fra respondenterne med minoritetsbaggrund og majoriteten.

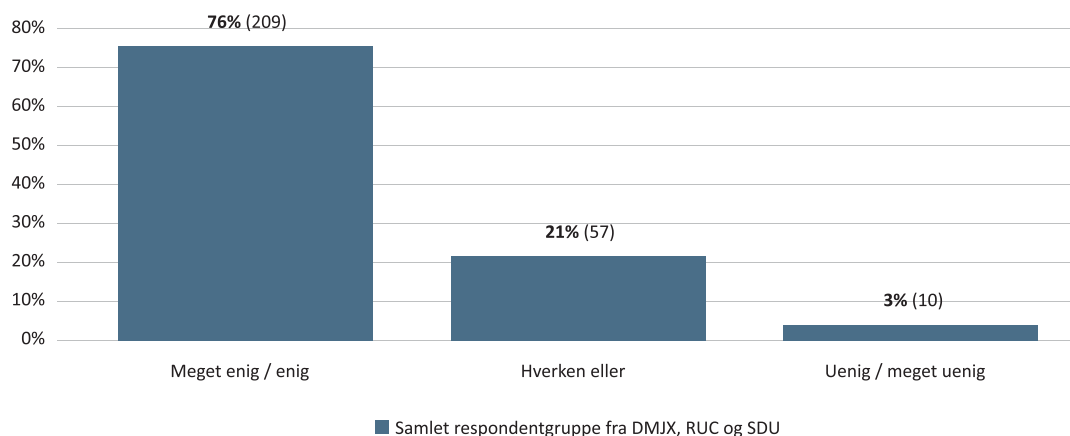
Figur 5.1: Om din fremtidige arbejdsplads - hvor enig/uenig er du i følgende udsagn: Det er vigtigt for mig ift. valg af fremtidig arbejdsplads, at der er en mangfoldig medarbejdersammensætning

Note: Antal respondenter: 278, antal svar: 277. Tallene ved det enkelte resultat angiver procentdelen samt antal svar. Respondenterne har kunnet sætte ét kryds på en skala fra "meget enig" til "meget uenig", og af hensyn til klarhed og volumen er svarmulighederne "meget enig" og "enig" samt "uenig" og "meget uenig" slået sammen i grafen og i den statistiske beregning. Spørgeskemaet er sendt til 1760 journaliststuderende - 16% har svaret.

Som figur 5.1 viser, er 71% af den samlede respondentgruppe enige eller meget enige i, at det er vigtigt for dem, at der på deres kommende arbejdsplads er en mangfoldig medarbejdersammensætning. Dette resultat stemmer overens med en undersøgelse fra 2021¹¹, som viser, at 73% af de 24-30-årige mener, at deres fremtidige arbejdsplads skal arbejde aktivt for mere diversitet blandt medarbejderne.

Figur 5.2: Om din fremtidige arbejdsplads - hvor enig/uenig er du i følgende udsagn: Det er vigtigt for mig ift. valg af fremtidig arbejdsplads, at der er en code of conduct som opretholdes ift. omgangstone og -form både fagligt og personligt

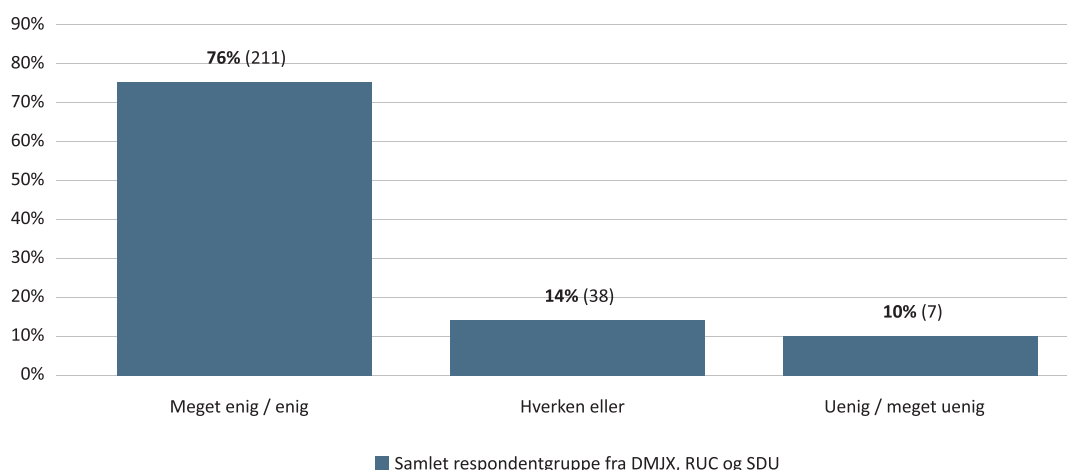

Note: Antal respondenter: 278, antal svar: 276. Tallene ved det enkelte resultat angiver procentdelen samt antal svar. Respondenterne har kunnet sætte ét kryds på en skala fra "meget enig" til "meget uenig", og af hensyn til klarhed og volumen er svarmulighederne "meget enig" og "enig" samt "uenig" og "meget uenig" slået sammen i grafen og i den statistiske beregning. Spørgeskemaet er sendt til 1760 journaliststuderende - 16% har svaret.

Det er vigtigt for langt størstedelen af spørgeskemaundersøgelsens samlede gruppe respondenter, at deres fremtidige arbejdsplads har et adfærdskodeks for omgangstone og omgangsform både ift. faglighed og personlige forhold. Kun 3% af den samlede respondentgruppe svarer, at de er uenige eller meget uenige i, at en code of conduct er vigtigt for dem på en fremtidig arbejdsplads.

Vi har også spurgt respondenterne, om de bekymrer sig om deres fremtidige arbejdsforhold ift. fx ansættelsesforhold, produktionskrav, løn, osv. og arbejdsmiljø ift. fx travlhed, ledelse, osv. Her svarer 63% af den samlede respondentgruppe, at de er enige eller meget enige i, at de bekymrer sig om arbejdsforholdene, og 73% bekymrer sig om arbejdsmiljøet. 35% af alle respondenterne er optimistiske ift. om de vil kunne finde arbejde som journalist.

Figur 5.3: Om din fremtidige arbejdsplads - hvor enig/uenig er du i følgende udsagn: Det er vigtigt for mig ift. valg af fremtidig arbejdsplads, at der er fokus på repræsentation og diversitet i de journalistiske produkter

Note: Antal respondenter: 278, antal svar: 256. Tallene ved det enkelte resultat angiver procentdelen samt antal svar. Respondenterne har kunnet sætte ét kryds på en skala fra "meget enig" til "meget uenig", og af hensyn til klarhed og volumen er svarmulighederne "meget enig" og "enig" samt "uenig" og "meget uenig" slået sammen i grafen og i den statistiske beregning. Spørgeskemaet er sendt til 1760 journaliststuderende - 16% har svaret.

76% af respondenterne er enige i, at det er vigtigt for dem, at deres kommende arbejdsplads har fokus på repræsentation og diversitet i de journalistiske produkter. Vi har i spørgeskemaundersøgelsen også spurgt respondenterne, om det er vigtigt for dem, at de på deres fremtidige arbejdsplads får mulighed for at eksperimentere med nye og anderledes vinkler og idéer, og her svarer 85% af den samlede respondentgruppe, at de er enige eller meget enige.

De fremhævede resultater fra denne spørgsmålsgruppe viser altså, at det generelt er vigtigt for den samlede gruppe af respondenter i spørgeskemaundersøgelsen, at der på deres fremtidige arbejdspladser er en mangfoldig medarbejdersammensætning, og at der er fokus på repræsentation og diversitet i de journalistiske produkter samt plads til at eksperimentere med nye tilgange og idéer. Respondenterne bekymrer sig generelt om arbejdsforhold og arbejdsmiljø på deres fremtidige arbejdspladser, og det er vigtigt for dem, at der er en code of conduct, som opretholdes ift. omgangstone og -form både fagligt og personligt.

Hvad er din drømmearbejdsplads?

Hvis jeg bliver i branchen vil jeg gerne være et sted, hvor det man producerer er vigtigt og betyder noget. Der skal også være nogle jeg kan spejle mig i på arbejdspladsen og et godt arbejdsmiljø, så det er rart at være der

Det er en arbejdsplads, hvor der pladstil at være sig selv og hvor man har et godt kollegialt sammenhold.

En større dansk avis

Inden jeg begyndte på uddannelsen, var mit drømmearbejde at lave børne-tv eller ungdoms-tv. Nu overvejer jeg lidt at droppe ud

Vil gerne starte med at arbejde freelance og have både redaktionelle og kommercielle kunder. I fremtiden vil jeg gerne være billedredaktør.

Journalist i mellemøsten

Jeg har ikke et specifikt sted, men gerne et hvor jeg kan holde fri, når jeg har fri, så den stressede hverdag ikke følger med hjem.

udlandsredaktion i Bruxelles (mediet er mere underordnet)

En stor bue om det politiske. Gerne noget som inkluderer at rejse. Behøves ikke at være bundet op omkring korrespondentjobbet, men ville ikke sige nej, hvis jobbet landet i mine arme.

Asien redaktion

Jeg har ikke en specifik drømmearbejdsplads. Jeg vil gerne både arbejde på mindre og større medier i min fremtid.

En lokalredaktion, en NGO, eller et sted hvor man får brede arbejdsopgaver.

Min praktikplads <33 er lykkelig her

Skrive nogle fede bøger eller long reads et eller andet sted, det er lige meget hvor. Jeg vil gerne have fede kolleger, for jeg tror, det kan blive ensomt uden

En regional TV-station

En stor mediearbejdsplads, hvor der stadig er råd og vilje til at lave ordentlig journalistik

Det er et sted, hvor der er plads til forskellige mennesker og deres særligheder. Et sted hvor man kan være den man er uden at der skal kigges skævt til en.

I en gravergruppe på et medie med gode midler

Helt ærligt, så ved jeg det ikke. Jeg har ikke en drøm om at blive nyhedsjournalist, hvilket uddannelsen klæder en på til. Det eneste jeg ved, er, at jeg skal være skreven journalist. Måske redaktør på en radiostation eller producer. Jeg skal bare ikke sidde og spytte nyhedsartikler ud dag ud og dag ind, og konstant jage nyheder.

Jeg har ikke en. Hvis det er inden for journalistik, må det nok være på en lokalredaktion på Fyn, og ellers er det nok som copy writer i en underordnet (gerne meget fagspecifik) virksomhed.

Alderen blandt kollegerne må gerne spænde vidt - altså der skal gerne være både unge og ældre kolleger.

Et sted hvor jeg kan få mulighed for at udleve mine drømme om at lave feature- og reportageopgaver, m.m. Vil gerne have opgaver hvor jeg kan bruge tid på at researche og fordybe mig i stoffet inden udgivelse af artiklen.

Jeg drømmer ikke om at arbejde.

Selvstændig - gerne freelance med tilknytning til et/to steder, så det er muligt at bygge sit eget op med tiden. Gerne inden for mere dramaturgiske/fortællingsbårne genrer.

Produktionsselskab indenfor podcast i Østjylland. Kommer der ikke et, starter jeg et selv.

Rigtig gerne noget med radio, podcast eller lyd. Genre historiepræget, ikke så nyhedspræget. Og måske noget med sport.

Et større dansk dagblad eller et nichemedie

Udlandskorrespondent for et af de store dagblade eller mediehuse.

Det er at kunne arbejde freelance, og selv tilrettelægge min tid.

Jeg drømmer om at producere dokumentarer

5. KVALITATIVE FUND

I det følgende fremlægger vi undersøgelsens kvalitative fund. Denne del af rapporten består af uddrag fra 19 interviews med nuværende og tidligere studerende samt en lille gruppe respondenter, der overvejede at søge ind, men fravalgte studiet. Uddragene er inddelt i fire forskellige temaer: baggrund, uddannelse, branche og forandring. Under hvert tema er der en række afsnit, som samler og viser, hvilke oplevelser der har haft betydning for respondentgruppen.

Under temaet 'baggrund' ser vi nærmere på respondenternes medieforbrug, repræsentation i medierne og rollemodeller. Dernæst kommer respondenternes beskrivelser af deres inspiration og motivation ift. at studere journalistik, og afsluttende ser vi på højskolen som element i vejen til journalistuddannelsen. Under temaet 'uddannelse' deler respondenterne deres oplevelser og refleksioner ift. ansøgningsproces, optagelse og adgangsprøve, herefter handler det om studiekultur og trivsel, repræsentation i undervisningen og respondenternes beskrivelser af og erfaringer med identiteter og andetgørelse på journalistuddannelsen og muligheder for vejledning og rådgivning på uddannelserne. Under temaet 'branche' præsenteres respondenternes forventninger til et fremtidigt arbejdsliv i mediebranchen, ligesom respondenterne fortæller om de erfaringer, de allerede har gjort sig i mediebranchen. Under det afsluttende tema 'forandring' bidrager respondenterne med deres refleksioner over og forslag til, hvordan journalistuddannelserne kan arbejde med og opnå bedre repræsentation ift. nuværende og fremtidige studerende.

5.1 BAGGRUND

I dette afsnit ser vi nærmere på, hvad der leder op til respondenternes optagelse og forløb på journalistuddannelsen. Først handler det om respondenternes mediebrug, og hvordan repræsentation og rollemodeller i medierne har haft indflydelse på deres uddannelsesvalg. Afsluttende ser vi på, hvilke barrierer respondenterne har oplevet ifm. adgang og optag på journalistuddannelsen, herunder et særskilt afsnit om betydningen af højskoleophold.

5.1.1 MEDIEFORBRUG

For at få et indblik i respondenternes generelle forhold til og forudgående interesse i medier og journalistik, spurgte vi dem, hvilke medier de havde brugt gennem livet. Respondenterne fremhævede de medier og TV/radio-programmer, som de havde brugt mest eller dem, som havde gjort indtryk:

MetroXpress, DR, Disney Sjø, P1, TV 2 News, CNN, Børnene fra Bulderby, P4, National Geographic, Deadline, Instagram, Weekendavisen, BBC Somali, DR1, gratisaviser, P1 Orientering, Dagbladet Information, DR2, TV Avisen, Jyllands-Posten, P3, lokalaviser, Al Jazeera, JyskeVestkysten, DR Update, History Channel, BBC, Lotte fra Spektakelmagergade, Debatten, Søndagsavisen, Zetland, P4 og TV2.

Generelt beskriver respondenterne selv deres medieforbrug som "almindeligt" og gennemsnitligt, dog præget af deres opvækst, fx hvor i landet de er vokset op, og hvad de er blevet introduceret til i hjemmet. Tilgængelighed spiller også en rolle ift. muligheder for betalte abonnementsmedier, og også her fordeler respondentgruppen sig bredt -

nogle har haft (flere og udvalgte) betalte abonnementsmedier, andre har brugt gratisaviser, online medier og DR.

“Men vi havde ikke rigtigt abonnementer på nogen dagblade. Det eneste vi fik, da jeg var helt lille, det var Søndagsavisen, for den var gratis. Og Metro-Expressen, den ville jeg nogen gange læse på vej til skole, fordi jeg tog S-toget.”

Nogle respondenter har siden barndommen haft stor interesse for nyhedsmedier i fx avis- eller radioform.

“DR, rigtig meget P1 Orientering. Det har jeg virkelig lyttet til. Jeg har lyttet meget til P1 fra da jeg var meget lille, jeg har helt klart ikke været den målgruppe, de prøvede at ramme. Og så har vi holdt Information og Weekendavisen derhjemme.”

Andre har optrænet interessen i medier pga. studiet og en potentiel optagelsesprøve. Respondenterne pointerer selv en mere eller mindre bevidst ændring i forbruget lige før og efter de optages på journalistuddannelsen, hvor fokus på nyhedsmedier generelt bliver større.

“Det er sjovt, det der med P1. Det er jo sådan noget, at jeg så er begyndt med det helt vildt meget, lige inden jeg så startede på journalistik. Tidligere så har jeg altid hørt Zetland og sådan noget, men så var jeg sådan nåh, ja nu skal jeg lære at være P1 og P4 og alle de der ting, inden jeg startede, for ligesom at være med på snakken.”

5.1.2 REPRÆSENTATION I MEDIERNE

I det følgende reflekterer respondenterne ud fra deres position som mediebrugere over mediernes nuværende niveau af repræsentation og hvilket indtryk, det har givet dem ift. om der er plads til dem i branchen. En af respondenterne pointerer også, hvordan mediebranchen “reklamerer” for uddannelserne.

“I forhold til at medierne skal repræsentere samfundet, så synes jeg bare, at de lever lidt i en bobbel. Og det er det her med, hvis man bare ikke kan se sig selv i medierne. Så allerede der...mediebranchen reklamerer vel også for uddannelsen, kan man sige. Og det er en kæmpe fordel, de har. For jeg er sikker på, at når folk nu har set, at Adnan er blevet radiovært på P3, at der er mange, der tænker, at den her mulighed er her.”

En af de respondenter som fravalgte journalistik som uddannelse, beskriver herunder, hvordan manglende repræsentation i medierne sammen med dét at bruge tørklæde og være etnisk minoriseret i mediebranchen, vil føles som en kamp, hvilket blev årsagen til at vedkommende fravalgte uddannelsen.

“Da jeg holdt sabbatår efter 3. g, så nævnte jeg det lige for min far, at jeg overvejede at søge ind på journalistik. Og så sagde han til mig, at han ikke troede, at jeg fik et job. Jeg blev lidt irriteret over det, men så var jeg sådan, at det også var rigtigt. Jeg kendte ikke rigtigt nogen med tørklæde, der er i journalistbranchen. Altså i mediebranchen. Og så var det der, hvor jeg tænkte, at den kamp må en anden tage. Det magtede jeg ikke. Jeg havde godt en forestilling om, hvad det kræver, at man sidder og kæmper dobbelt så meget som andre. Og det skal der også nok være nogen, der skal få lov til at

tage den kamp. Men det skulle bare ikke være mig. Det magtede jeg ikke bruge mit liv på....Så det er lidt en blanding af det, man allerede er blevet mødt med, som min far allerede er blevet mødt med, altså en opfattelse af, at det er en dårlig ting, at gå med tørklæde i Danmark. Det er ikke noget man accepterer, det er ikke de danske værdier. Og så at han nok aldrig har set en kvinde med tørklæde, være radiovært eller TV-vært og sådan noget. Så jeg tror bare, at jeg havde en lidt dårlig mavefornemmelse med at søge ind."

Også mediernes narrativer om personer med etnisk minoritetsbaggrund påvirker respondenterne.

"Jeg synes bare, det er så mærkeligt, når man træder ind på det her studie, at det bare er mennesker der er den samme type. Der er jo ingen tvivl om, at man kigger på os med en anden etnisk minoritet. Medierne portrætterer os typisk på en meget specifik måde som muslimer og terrorister. Jeg tror måske, det gør, at der er et generelt billede af, at medieverden ikke er et sted for os. Fordi medierne behandler os så dårligt. Så spørgsmålet er også, om man skulle gå dybere ind i medieverdenen og se, om man kan ændre noget der og gøre det mere mangfoldigt. Jeg kan ikke lige konkret sige: okay vi gør det på den her måde. Jeg ved, at sådan noget repræsentation hjælper rigtig meget. At folk kan se sig selv. Så derfor synes jeg også, det er vigtigt, at der i forvejen er nogle journalister, der simpelthen kan vise andre minoritetsetniske mennesker, at der er også plads til jer i den her verden."

"Og jeg tror virkelig, at det handler om, at når man i flere år er blevet tiltalt som en... især i medierne. Fordi medierne har bare en kæmpe indflydelse på, hvordan vi forstår os selv. Når man bliver tiltalt på en negativ måde, omtalt på en negativ måde....så."

Andre respondenter beskriver en frustration over en medievirkelighed, som vikler sig ind i deres baggrund og bliver personlig, og hvordan andre, fx deres medstuderende, ikke har forståelse for dette.

"Nogle gange...de store mediehistorier, som det der er lavet om Københavns Universitet, den der mexicanerfest, så siger folk at 'det er simpelthen også for langt ude' og 'man ikke må klæde sig ud' og 'blah blah blah'. Som minoritet kan jeg virkelig godt forstå det, fordi jeg ville ikke have det så rart, hvis der var nogen, der klædte sig ud som mig. Det har jeg oplevet, da jeg var lille. Altså ikke som mig, men malet sig. Det synes jeg ikke er så rart, så jeg kan vildt godt forstå det der skete på Københavns Universitet, men...det er svært at italesætte på studiet, fordi folk tager den der mediehistorie, det er den, de tager udgangspunkt i. Så bliver det den, der bliver udgangspunktet, og det er den, de danner deres holdning ud fra. Så ja, jeg kan godt mærke det nogle gange...Jeg tror også, det handler om, at jeg nogle gange kan mærke de der historier personligt, og det kan de ikke på samme måde."

Respondenterne beskriver altså, hvordan medierepræsentation og/eller manglen på samme bemærkes og har betydning, også ift. uddannelsesvalg og potentiel fremtid i mediebranchen. Det handler både om mediernes vinkler og narrativer ift. minoritetspersoner og hvilke muligheder for spejling medierne dermed stiller til rådighed for personer med etnisk minoritetsbaggrund.

5.1.3 ROLLEMODELLER OG SPEJLING

Flertallet af respondenterne fortæller, hvordan deres medieforbrug både i opvæksten og nu har haft indflydelse på deres interesse for journalistik og valg af uddannelse, og også her har repræsentation, spejlingsmuligheder og rollemodeller betydning. Vores spørgeskemaundersøgelse peger også på netop rollemodeller, som en vigtig faktor - både for gruppen af studerende med etnisk minoritetsbaggrund og majoritetsstuderende - ift. deres uddannelsesvalg.

“Jeg kan lige nævne en person, der er studievært...Ham der værten Aziz. Abdel, Abdel Aziz. Så har vi ham. Han er jo selvfølgelig muslim, men han er også homoseksuel. Det er jo meget mangfoldighed, vi ser i den person. Så jeg synes bare, at når vi kigger på mennesker som ham, så er der folk der tænker, at der er også plads til mig i den her verden. Bare det der med, at når man læser artikler, hvis der er et udenlandsk navn. Det er også bare, okay at hvis han, hun eller dem har skrevet det her, så kan jeg da også skrive sådan noget her. Det er ikke bare at kigge på uddannelsen, det er også at kigge på selve medieverdenen. Som ellers ser meget hvid og dansk og hetero og ciskønnet ud.”

“Jeg må indrømme, at jeg i de danske medier har haft svært ved at finde nogen, der ligner mig, og jeg har haft meget svært ved at finde eller spejle mig i nogle af de danske journalister, fordi de rent fysisk ikke ligner mig. Selvfølgelig er der nu flere, hvor jeg kan se op til dem, fordi jeg synes at de ligner mig...Og på en eller anden måde så følte jeg lidt, tilbage da jeg var ung, at det måske var umuligt at blive journalist, fordi jeg aldrig så nogen der lignede mig selv, og måske er det fordi, at folk, der ligner mig, ikke kan blive journalister. Så på den måde hjalp de arabiske nyheder mig med at kunne spejle mig i den her TV-vært, som lignede mig og havde brunt hår, brune øjne og brun hud. På en eller anden måde var det det, der gjorde, at jeg fortsatte, fordi at jeg kunne se nogen, der lignede mig selv i fjernsynet. Men desværre i de danske nyheder eller de danske medier...der havde jeg lidt svært ved at kunne spejle mig i folk. Men jeg har altid haft nogle rollemodeller, på trods af at de ikke lignede mig. Puk Damsgaard, som jeg synes er utrolig sej og som var mellemøstlig korrespondent, det synes jeg bare var utrolig sejt og det var også det der gjorde, at min drøm for at blive korrespondent startede. Så på den måde så havde jeg nogle rollemodeller, men på en eller anden måde så følte jeg også, at der var en distance imellem os, fordi at jeg ikke lignede dem, der kom fra fjernsynet og som man umiddelbart så. Men jo ældre jeg blev dukkede der journalister op som Abdel, som jeg kunne spejle mig i og som også er en kæmpe stor rollemodel for mig og som ligesom satte en tanke i gang hos mig, at du kan sagtens blive journalist, selvom du ikke ligner majoriteten.”

“Jeg kan i hvert fald godt se, at de prøver. Jeg kan godt se værterne er begyndt at se lidt anderledes ud. De er ikke kun lyshårede mere. Deadline har fået en ny vært. TV2 og DR har jo også nogle. Jeg kan jo godt se de prøver. Det kan godt være, at det er sådan man skal gøre det, du ved, stille dem i front. Så folk også ser dem. Og måske også ser et forbillede og bliver inspireret. Det kunne vel godt være lidt af a la Yahya Hassan-effekten på forfatterskolen. De havde jo aldrig fået de der ansøgninger, før han blev en ting. Men efter ham begyndte folk med anden etnisk baggrund i massevis at søge forfatterskolen, lige pludselig i massevis. Fordi der var en fed karakter, et fedt menneske som inspirerede dem til noget. Jeg ved ikke, om journalistik kan det på

samme måde. Men jeg ved da, at Rasmus Tantholdt har haft en effekt på nogen...Men han hedder Rasmus. Hvis nu han hed noget andet, så kan det godt være at det faktisk kunne have en effekt. Men jeg er ikke sikker."

Ikke alle respondenter har haft rollemodeller, og nogle nævner nødvendigheden af at kigge mod udlandet, for at finde journalister, som de kunne spejle sig i i medierne. Den følgende række af uddrag er respondents svar på om de havde rollemodeller og i så fald hvilke.

"Jeg kan huske mange af dem, der har været værter på TV Avisen. Som Kim Bildsøe, Ulla Terkelsen - et ikon. Puk Damsgård er blevet markeret ret positivt, i hvert fald hos min far 'hun er vild'. Ellers så kigger jeg mere mod Storbritannien, der har jeg absolut nogle rollemodeller. Men der er ikke nogen i medierne i Danmark, hvor vi er meget lig hinanden. Men jeg kan godt lide Ulla Terkelsen, men jeg spejler mig ikke mig selv i Ulla Terkelsen. Nej."

"Jeg synes for eksempel, at Kevin Shakir er virkelig sej og jeg synes også at Nagieb Khaja er sygt inspirerende, Inaam Nabil er også virkelig sej, synes jeg. Så dem, synes jeg, har været...Og så har jeg jo også mødt nogen, som er sådan, ah okay du er også min rollemodel nu, i min praktik også. Det har været nice."

"Jeg er ikke sådan en type, der har sådan rigtige rollemodeller, men for eksempel er der Lucia Odoom, som jo er på Politiken, som er vildt sej. Og så er der også Line Vaaben, hvor det mere er skrivestil, hvor jeg er sådan...jeg ønsker, at jeg kunne skrive sådan. Men ellers ikke nogen jeg konkret tænker, 'du er min rollemodel'. Men jeg tror også, at hvis jeg gik op i rollemodeller, havde der selvfølgelig været stor mangel på...der er jo nærmest ikke nogen, at vælge mellem."

"Nagieb Khaja. Han er ret cool, men ham kendte jeg jo ikke, da jeg var ung eller growing up."

"Divya Das, kæmpe-ikon. Og så bare, hvordan hun gik fra at være vejrvært til nyhedsvært. Det var så fedt. Og så kunne jeg godt lide Ulla Essendrop. Men jeg kunne godt lide sådan nogle typer, der skilte sig lidt ud, faktisk. Det havde nok også noget at gøre med at jeg også selv skilte mig lidt ud. Ja, men jeg bliver altid så glad, når de kommer på skærmen."

"Jeg synes jo, at det var vildt, at der var en der hed, der hed Abdel Aziz Mahmoud. Min familie har nogle navne tilfælles med ham. Og han var jo også ret ung, kan jeg huske, for jeg føler bare, at jeg har set ham på TV altid. Men selvfølgelig Divya Das og Ulla Essendrop. Jeg kan også godt huske første gang, jeg så Simi Jan på TV, hvor jeg var sådan, ah okay, vildt nok. Og det er jo sjovt nok dem, jeg kan navnene på af TV-værter. Og så selvfølgelig Ulla Terkelsen. Jeg elskede at læse Søndagsavisen og Ugeavisen da jeg voksede op, men i de to aviser, som jeg lige nævnte, der stødte jeg ikke på nogen navne, hvor jeg tænkte: at that sounds brown or muslim."

"Ja, øhm...nu skal jeg lige tænke mig om, jeg kan huske der var selvfølgelig Simi Jan, som rapporterede fra Afghanistan, men det var ikke fordi, jeg så på hende som en rollemodel. Jeg tror det var fordi, der var jeg ikke rigtig bevidst omkring de begrænsede

muligheder, der måske har været for folk med en anden etnicitet i mediebranchen. Men så da jeg blev lidt ældre, så havde jeg en kollega, som fortalte mig om Nagieb Khaja, og så synes jeg egentlig det var meget sejt, at der var en med hans etnicitet, som var så prominent i mediebilledet. Så ham har jeg på en eller anden måde nok set op til i forhold til det.”

“Hvad er det, han hedder? Ham, den ene, som har anden etnisk baggrund for DR. Erkan. Fordi det var den ene. Det synes jeg var sejt, fordi man ikke så så mange, så det lagde jeg mærke til. Men altså en, som jeg synes er mega sej, er Bābak Vakili. Jeg synes, han er virkelig cool. Mere som sådan en medieperson, tror jeg, han er jo ikke rigtig journalist-journalist, men sådan en medieperson, og den podcast, han har lavet. Rigtig mange af mine venner, som overhovedet ikke kommer fra det samme miljø som mig, har hørt det. Og det kan noget, synes jeg. Ja, så lige ham.”

I følgende citat beskriver respondenterne, hvordan rollemodeller eller forbilleder også har været en støtte og hjælp gennem bekymrende tanker om fremtiden som journalist.

“Nej, jeg havde faktisk ikke nogle rollemodeller. Men det der hjalp mig igennem studiet og højskolen, det var faktisk, at jeg læste lidt mere om sådan en som Nagieb Khaja. Og især da jeg startede på studiet, fordi at han var der i introen, for at fortælle om hans job. Og det kunne jeg bare godt mærke, at det gav mig sådan et boost, fordi det var fedt at kunne se en med anden etnisk baggrund. Og han fortalte om, hvor svært det egentlig var for ham dengang, det gjorde virkelig meget. Altså generelt, siden da, så har jeg bare, hver gang jeg har haft det hårdt, så har jeg bare været sådan, okay, hvis han kan, så kan jeg også godt. Fordi han havde det endnu hårdere, altså det var noget helt andet. Det var, sådan at han slet ikke kunne finde et job, måtte arbejde gratis, og kulturen var noget helt andet dengang. Hvad hedder det...og skulle lægge ører til mere. Hvor jeg bare tænkte, okay, hvis han kunne alt det, og stadig er blevet så stor, så kan jeg nok også godt. Så det er det, der holder håbet oppe på en eller anden måde. Også i forhold til fremtiden, og du ved, hvordan det går med min karriere, så kan jeg se, okay, han klarer det jo fint.”

Respondenternes udsagn viser, at de er bevidste om repræsentation af personer, som de kan spejle sig i. De beskriver, hvordan de har manglet spejlingsmuligheder, og gentagelserne i respondenternes eksempler på rollemodeller bekræfter også dette. De fremhæver primært journalister, som selv har etnisk minoritetsbaggrund og som arbejder i de mest etablerede mediehuse, og spejlingen har både den funktion, at den muliggør forestillinger om, at de selv kan blive journalister, samtidig med at de minoriserede journalister fungerer som forbilleder, der inspirerer og motiverer respondenterne (når de møder modgang).

5.1.4 “JEG SKULLE VÆRE JOURNALIST”

Vejen ind på journalistuddannelserne starter på både forskellige tidspunkter i livet og på forskellige måder for alle respondenterne. Nogle beskriver det som et kald siden barndommen, nogle har truffet et mere tilfældigt valg blandt mange uddannelses- og karriereveje. Flere respondenter beskriver en klar målrettethed, som nogle gange har været kombineret med en høj bevidsthed og motivation ift. både repræsentation og manglende rollemodeller men også en refleksion over og erkendelse af den ekstra byrde, som det ansvar og den idealisme fører med sig.

“Jeg tror, at hele motivationen for at starte på journalistik netop var, at der ikke var nogen at se op til, overhovedet altså. Det tror jeg også var et problem senere hen, for det var meget emotionelt for mig at starte. Det var præget af og motiveret af følelser, og at måske vi kan redde verden, ikk’. Det tror jeg, in hindsight, ikke var den rigtige indstilling at ha’ til tingene. Desværre, det kunne have været fedt, hvis det havde været sådan. Men det var ikke den rigtige indstilling. Så ja, det var motivationen. Der var ikke nogen, ligesom mig, der var ikke nogen til at fortælle alle mine venner, der ikke havde super stærke forældre, der kom fra alle mulige hjem...der var ikke nogen til at fortælle de historier. Det er der stadig ikke. Så tænkte jeg, at det skal jeg være. Det kan jeg være, ikk’?”

For andre har valget været mere ligetil og nogle gange præget af tilfældigheder.

“Jeg har altid elsket at læse. Jeg har altid elsket at skrive. Så jeg har altid bare følt, at det har været oplagt, at jeg skulle være journalist.”

“Det var sådan lidt random, fordi en af mine bedste veninder var kommet ind på journalistik. Man skulle have et mega højt snit, det havde jeg slet ikke...til at komme ind. Men så tog jeg et ekstra fag, og så fik jeg en restplads, tror jeg det hed, eller et eller andet. Det var meget nemt for mig at komme ind. Og så gjorde jeg det. Og så, ja, det var egentlig sådan, jeg kom ind i det. Det er ikke fordi...jeg har aldrig nogensinde tænkt, at jeg gerne ville være skrivende journalist. Sådan en klassisk journalist.”

Andre beskriver, hvordan dét at spirende ambitioner er blevet set, opdaget og støttet af en tilfældig lærer eller anden voksen i fx deres tidlige skolegang eller uddannelsesforløb åbnede døren til journalistik, men også at denne uddannelsesvej ikke formelt er blevet introduceret som en mulighed.

“Jeg snakkede meget med min dansklærer om det, fordi jeg altid har haft en kæmpe stor drøm om at blive journalist og snakkede med hende om det, fordi jeg for eksempel gerne ville blive bedre til at sætte komma, og fordi jeg godt vidste, at det skal man være god til, hvis man skal blive journalist, så på den måde har jeg selv opsøgt min lærer for at tale om journalistik, men vi er aldrig på ungdomsuddannelsen blevet præsenteret for journalistik som fag.”

“Og så var det i gymnasiet, at min dansklærer...det var som om hun godt kunne se et eller andet. Ikke fordi hun pegede mig ud, men det var som om hun kunne se, at jeg gjorde en indsats. Og det er ikke noget, der bare er kommet til mig, det danske sprog. Jeg synes det er vildt spændende at skrive historier, men selve formuleringerne og formidlingsevnen er ikke bare kommet helt naturligt. Det har jeg ligesom sådan kæmpet for, føler jeg. Og det var som om, at hun godt kunne se det. Og det tror jeg gav mig en lyst til at udforske det endnu mere. Og så senere hen, tænkte jeg, okay, nu følger jeg mig stærk nok, eller kompetent nok til at søge noget journalistisk. For det troede jeg slet ikke, det var en mulighed, tror jeg, tidligere.”

“Det var ikke rigtig noget, jeg havde hørt noget om. Også når jeg tænkte på journalister, så var det med meget begrænset viden omkring, hvad de havde uddannet sig som. Jeg vidste selvfølgelig, at der var en uddannelse, men jeg havde kun hørt, at

den var svær at komme ind på. Fra andre. Men det var ikke sådan, at institutionen gik ind over og fortalte os om den eller noget. Øh, jeg mener, at jeg havde en klassekammerat, hvis forælder var uddannet journalist, og så forklarede de lidt om det. Og det lød ret spændende, syntes jeg også allerede dengang. Men for mig var det sådan lidt en fjern galakse.”

“Da jeg blev færdig med gymnasiet, så var jeg jo sådan lidt, uh, måske skal jeg søge ind på journalistik, men jeg var sådan lidt...jeg var usikker på, om det nu var en god idé. Og der var jeg faktisk til et oplæg med Ansvarlig Presse. Og så blev jeg virkelig også inspireret. Og så var der sådan en ældre hvid mand, som jeg sad ved siden af, som jeg bare snakkede lidt med, og han var sådan...Jeg havde fortalt, at jeg var interesseret i journalistik, men jeg vidste nu ikke helt, om det var det, jeg skulle søge og sådan. Og så var han sådan, at han kunne godt se mig være nyhedsvært på TV en dag, ‘altså de er ikke klar endnu, de er ikke klar lige nu, som vi ser verden, der er vi ikke’, men han var sådan ‘ved du hvad go for it’. Og nu var jeg sådan...jeg ved ikke, hvorfor det betød lidt mere for mig, at det var sådan...at en hvid mand sagde det til mig, for jeg føler lidt, at det er lidt gatekeeperne til verden i Danmark. Så at få det go fra ham, fra sådan en eller anden fremmed, hvorfor skulle hans mening betyde noget? Men det gjorde det bare alligevel.”

For nogle er det altså et mere eller mindre tilfældigt møde med enten en engageret lærer eller en anden voksen, autoritetsfigur eller organisation, som har medvirket til at åbne forestillingen om, at journaliststudiet kunne være en mulighed for dem. Flere respondenter beskriver også, hvordan de ikke er blevet introduceret til journalistik som mulig uddannelsesretning i fx deres tidligere uddannelsesforløb, og derfor er deres vej ind på studiet mere overladt til tilfældet. Respondenterne beskriver også, hvordan deres opvækst og forældre/omsorgspersoner har haft betydning for deres valg af uddannelse og at drivkraften på den måde også har været nær og personlig.

“Min far læste journalistik før krigen brød ud. Så han har også snakket lidt om det. Det bliver lidt sådan en ting med at jeg afslutter noget, han ikke fik afsluttet. Og så har han også altid lidt snakket om det, om faget og sådan noget. Han var ked af, at han ikke kunne komme igennem det. Så der var også plantet et frø i hovedet på mig der.”

“Det at blive journalist har altid været en kæmpe stor drøm for mig. Jeg kan huske helt tilbage lige siden min barndom har jeg altid haft en kæmpe stor drøm om at blive TV-vært, og det er fordi at vi hjemme hos mig altid har haft en kultur eller tradition om at se nyhederne. Begge mine forældre er meget medieorienterede og har altid fortalt mine søskende og jeg, at det er så vigtigt at holde sig orienterede om hvad der sker rundt omkring i verden og derfor har fjernsynet, hjemme hos mig lige siden min barndom, altid været på danske såvel som arabiske nyheder og det satte lidt min drøm om at blive journalist i et meget større perspektiv. Jeg blev ligesom introduceret for alle de grusomheder og uretfærdigheder, som foregår i verden og drømmen om at være TV-vært udviklede sig til at være mere end bare det, det udviklede sig til at blive en drøm om at bidrage til og informere folk om, hvad der sker rundt omkring i verden, fordi jeg kunne se, hvor vigtigt det var for mine forældre at blive informeret. Så på den måde udviklede den her drøm sig og blev sat i et meget større perspektiv og på den måde blev jeg ligesom grebet af det journalistiske fag og det var nok derfor jeg valgte at søge ind på en journalistuddannelse.”

“Grundet mine forældres ophav, så har vi både set danske nyheder og udenlandske nyheder. Min far er en af de flygtninge, som er højt uddannet, men som så er kommet til Danmark og ikke beskæftiger sig med det, som han har taget en uddannelse i, og som er lidt butt-hurt over det. Så han har altid præget os børn i en retning af, at vi skal være videbegærlige og oplyste, så han har da sagt til os, at ‘skal vi ikke se TV-avisen i aften, så ved I hvad der foregår i Danmark og ude i verden?’. Men det har ikke sådan været hver dag.”

“Jeg tror, at selvom min far aldrig opfordrede mig til at lære journalistik, har han altid været meget engageret i, hvad der sker i verden. Han har også læst meget avis online. Jeg husker ikke, at vi har haft mega mange penge, så de er jo blevet prioriteret, og vi har ikke haft en avis eller sådan noget derhjemme. Men nyhederne har altid kørt, hvis min far var hjemme om aftenen, han havde mange skiftende arbejdstider. Men han har meget været den, der har ansporet mig, at jeg skal i hvert fald vide noget og mene noget...Men han har da holdninger til, hvad jeg læser og hvad han synes, jeg skal læse. Det har han. Han er virkelig den, selvom han ikke har nogen højere uddannelse, der har skubbet på om, at jeg må have en stemme, og jeg skal bruge den, og vi er så heldige, at vi kan det.”

“Min mor...Det er sådan en ting...at min mor taler bedre dansk end nogle danskere, jeg kender. Det er helt vildt. Hun har et referenceniveau, der er ud over det sædvanlige. Alt fagligt, alt læsning, alt det, der gjorde, at jeg var interesseret i journalistik, kommer fra min kære mor.”

Respondenterne beskriver, hvordan de er blevet inspireret af forældre/omsorgspersoner, bl.a. ved at blive eksponeret for nyheder og et perspektiv og blik på verden udenfor Danmark. Mange af dem har oplevet en kultur i deres hjem, hvor de er blevet opfordret til at orientere sig og holde sig opdaterede. Da vi spurgte uddybende til respondenternes forældres/omsorgspersoners eller omgangskreds roller og reaktioner ift. studievalg, beskriver respondenterne generelt en oplevelse af støtte og opbakning fra hjemmet og deres omgangskreds.

“Mine forældre har altid været så utroligt støttende omkring det og har støttet meget op om den drøm jeg har haft. Hvis jeg lige pludselig havde en trang til at interviewe nogen, fordi jeg syntes det var så fedt, så ville de tage kameraet op og filme mig og sige til familiemedlemmer ‘hey kommer I ikke lige over, I skal interviewes’, så på den måde har de været utrolig støttende om min drøm, og det er de stadig den dag i dag og synes det er så fedt, at jeg har formået at realisere den her drøm”

“Min familie var super glade, altså jeg kunne godt mærke, at jeg sådan var familiens hovedperson nu. Jeg tror bare, det er lidt et privilegium i min familie, det der med at komme ind på en skole, hvor ikke alle kom ind. Især hvis man har en anden minoritetsbaggrund, og du kommer først, og der er nogle ‘danskere’, som du bare slår på vejen for at komme ind. Så det syntes min familie var super sejt. Jeg tror, jeg er nødt til at sige, at de faktisk var gladere for det, end jeg egentlig var på en eller anden måde. Fordi jeg vidste ikke rigtigt, hvad det var, jeg gik ind til på det tidspunkt, men de var bare så glade for det på mine vegne.”

“Der var forventninger om, at jeg skulle ha’ en uddannelse. Men der var ikke forventninger om, hvilken det skulle være. Så de har gjort meget ud af at være sådan, at du bare skal finde det, du godt kan lide. Derfor har jeg også bare prøvet at finde ud af, hvad det var. Men det har helt klart været rart, at når jeg har sagt, at jeg vil gerne læse journalistik, at min familie syntes, at det var mega fedt, at de syntes, det er mega sejt. Deres tanker har ikke rigtig været afgørende, men det har helt klart været fedt, at de synes, det har været sejt, at jeg er gået den vej.”

Den generelle reaktion fra familie og omsorgspersoner har været støttende, og respondenterne beskriver dem som glade og stolte. Den store opbakning, som respondenterne har mødt i deres omgangskredse, har dog også været kombineret med et begrænset kendskab til selve uddannelsen, en opmærksomhed på den manglende repræsentation i journalistikken og det ansvar, der kan ligge deri.

“Mine forældre var meget sådan ‘hvad er det nu egentlig?’. I deres hjemland, der er det ikke så prestigefyldt. Og du ved, mine forældre var jo meget sådan, de ville jo rigtig gerne os det gode, og at vi fik en helt anden fremtid, end de har haft og har fået. Så det var meget det her med ‘er det nu også en god nok uddannelse?’ Men det er jo en helt anden præmis her i Danmark, det er jo noget helt andet her, og ‘det er faktisk en ægte uddannelse guys’. Så ja, da de så forstod det, så forstod de det ‘ah, okay, yes, we get it now’. Men ellers, min omgangskreds synes jo faktisk det var ret sejt, fordi det var jo ikke noget, de havde hørt om. De var bare sådan ‘yeah!’ Og det første, jeg fik at vide af bekendte, når jeg sagde det, så var de sådan ‘husk nu at tale vores sag’ og ‘ej, hvor er det godt, at der kommer en som dig ind’ og sådan nogle ting. Men folk vidste jo ikke så meget om journalistikken, de tænkte bare, at det var vildt sejt, fordi det virkede lidt modigt at gøre, fordi de vidste jo også godt, at der er jo ikke så mange med etnisk minoritetsbaggrund, og der har været undersøgelser omkring diskrimination og alt muligt, så de var meget sådan ‘hvordan tør du også det?’ men ‘hvor er du sej’-godt for dig-vibe-agtigt.”

En anden bekymring fra familie og omgangskreds handler om erfaringer med at det har været udfordrende (bare) at få et ufaglært fritidsjob i teenageårene.

“Ja, fordi mine forældre var jo også sådan lidt, at ‘du har haft svært ved at få et job i Netto’. Altså dengang. Jeg havde virkelig svært ved at få et ungdomsjob, da jeg var teenager. Fordi så havde jeg sendt ansøgninger, så havde de set mig, og så var de sådan lidt, ‘aaah det går ikke’. Fint. Så mine forældre var sådan lidt, at hvis det er sådan i dagligvarebutikker, hvor svært kan det så ikke også være, når du tager den uddannelse og bruger tid på det, og så kommer ud i den branche, så oplever du nok det samme, hvis ikke værre. Så det var jo også det. Jeg synes, der var rigtig mange ting, når man er ung minoritet, som man skal tænke over, når man søger ind på en uddannelse. Det er ikke bare, hvad man drømmer om eller hvad man har lyst til.”

Viden fra og om tidligere studerende med negative erfaringer knyttet direkte til at være etnisk minoritet på journalistuddannelserne og i mediebranchen er også årsag til bekymrede reaktioner. Respondenten her blev ikke afskrækket ift. uddannelsesvalg men beskriver stadig forbehold ift. at anbefale sin uddannelse til andre minoriserede personer.

“Jeg fik jo for eksempel at vide, da jeg søgte ind på journalistik, at der var mange af mine mors veninder, som var sådan ‘aj men kan du ikke huske hende der, der søgte ind på journalistik for fem år siden hun blev behandlet dårligt, det gik jo ikke, der var ikke plads. Hun fik at vide, at der ikke var plads til hende i branchen med måden hun så ud på’. Hun havde minoritetsbaggrund og gik med tørklæde. At ‘du vil møde rigtig meget modstand, og vil du udsætte dig selv for det?’. Det er også det, at man putter sig selv i en position, hvor man bliver diskrimineret, fordi man ikke rigtig kan undgå det, der hvor vi er lige nu i samfundet. Så jeg tror, at hvis ens baggrund ikke blev problematiseret så meget, så tror jeg, at der er flere, der vil have lyst til at tage chancen alligevel. Men jeg tror, at det er det, der tilbageholder mange. Det er også det, jeg hører, når nogen spørger ind til min uddannelse og branchen, og hvad jeg selv synes...Jeg vil rigtig gerne have flere, men jeg kan også godt mærke nogle gange, at jeg føler, at jeg bedrager dem. Fordi jeg vil heller ikke lyve for dem, og så sige, at ‘det er helt fantastisk’, at ‘der er plads til os alle sammen’. Det virker ikke, som om der er plads, men vi må også bare prøve at skabe den plads, hvis der ikke er nogen, der vil rykke en balle.”

Respondenterne beskriver, hvordan familie og omgangskreds' forbehold var baseret på kendskab til medierne og arbejdsmarkedet generelt kombineret med manglende kendskab til selve faget og fortællinger om tidligere studerendes negative oplevelser på uddannelserne ift. deres etnicitet. I det følgende reflekterer respondenterne over mulige sammenhænge mellem årsagerne til de forskellige forbehold.

“Det er lidt sjovt, fordi der er mange ting, der er mange lag. Der er både noget... er det fordi, der bare ikke er, hvad hedder det, social kapital, nej ikke social kapital, kulturel kapital til det? Er det fordi, man bare ikke synes, at det er prestigefyldt at læse journalistik? Eller er det fordi, at man bare ikke har nok viden omkring uddannelsen? Det er kun folk, der allerede ved, eller har en mor eller far der har studeret journalistik, der har det der kendskab til, hvad er det her, hvad kan man med det her, og hvad skal man med det her? Der er mange lag af det, man bliver ikke nok informeret. Mine forældre har ikke kendskab til, hvordan man søger journalistik...hvordan man søger en uddannelse generelt. Min mor har lige lidt kendskab, fordi hun selv søgte en uddannelse. Så manglende kendskab til det er også en stor faktor. Det er en meget undervurderet faktor, tror jeg faktisk. Og så er det det her med, at medierne ikke appellerer til en.”

“Jeg synes, at mine forældre og forældregenerationen blandt etniske minoriteter er meget...opfordrer deres børn til at tage uddannelser, som er sikre fordi diskrimination ikke kan afholde dem fra at få et job. At din baggrund...at du kan være, hvem du er og udføre dit arbejde, fordi der er brug for dig. Men de siger kun de ting, fordi de ser, hvordan samfundet er i Danmark. Hvis det var fair game for alle, så tror jeg, at der var mange andre, der havde fået en større opbakning til at afsøge forskellige muligheder. Uddannelsen siger at ‘det ikke har prestige at være journalist blandt for eksempel

folk med mellemøstlig eller afrikansk baggrund'. Det tror jeg ikke er rigtigt, fordi nogle af de vigtigste personer i historien blandt for eksempel arabere og afrikanere er journalister og digtere. Nogle af de nyhedsværter, der har været på de største arabiske nyhedskanaler, er nogle af dem, man husker og som er højt respekteret. Jeg tror, det har mere at gøre med, i nogle af de lande, folk er flygtet fra, har det været noget rent sikkerhedsmæssigt. Du kan ikke rigtig kritisere regeringen, fordi så kommer du galt af sted. I Danmark kan du ikke rigtig være journalist, fordi en ting er, at mediebranchen allerede er usikker, en anden ting er, at der er generelt diskrimination i samfundet. Så bland de to ting sammen, det er bare en rigtig dårlig cocktail, for så har du endnu færre muligheder. Det er det, jeg har oplevet hjemmefra, er det der betyder noget og det er også det, jeg ser blandt andre. Der er jo alligevel nogle med etnisk minoritetsbaggrund, som også har skrevet til mig, og har spurgt 'hvad synes du om studiet' og 'jeg overvejer journalistik' og 'hvad synes du, jeg skal gøre?'. Jeg har ikke lyst til at bedrage dem og sige, at det er fantastisk. Jeg vil gerne have, at der kommer flere ind, fordi det kan gøre, at det måske går op for majoritetsbefolkningen, ja at vi er forskellige alle sammen. Bare fordi to med samme baggrund søger ind på journalistik, så er vi ikke den samme. Vi er formet af hver vores familie, hvor vi er vokset op, og kan godt have forskellige holdninger. We are not the same. Det er mega banalt. Jeg synes også, det er vigtigt at være ærlig omkring det, de kommer ud til. Du er lidt nødt til at være tykhudet for at kunne være i branchen. Jeg troede, jeg var virkelig tykhudet, men jeg kan godt mærke, at det er ved at skrælle af."

Ulige udgangspunkter kan også være en faktor og udfordring ift. optagelse på journaliststudiet.

"Altså nogen af os, der ikke har etnisk dansk baggrund...altså jeg taler jo ikke dansk med mine forældre derhjemme, og de har også haft svært ved at lære det danske sprog, så jeg har jo ikke kunnet få den hjælp hjemmefra igennem folkeskolen, gymnasiet eller videre uddannelse for den sags skyld...Hvilket også bare gør, at vi jo står forskellige steder, vores startlinje er forskellig på studiet. Og så er der jo nogle undervisere, der mener, at så må man jo bare øve sig meget mere for at nå på det niveau. Men ja, det er jo også bare noget, man lærer på studiet. Jeg har jo lært at sætte komma nu på studiet, men hvis man sætter det som et krav for at kunne blive journalist, at du kan sætte korrekt komma, jamen så lav nogle kollokationer på studiet. Det gør de ikke. Der er nogle krav, som de stiller virkelig højt op, men som der ikke bliver undervist i, det forventes bare, at det kan du."

Uddragene viser, at der er mange faktorer i spil for respondenterne, når de vælger uddannelsesvej. På trods af en vis skepsis fra nogle, beskriver de generelt opbakning og støtte fra familie og omgangskreds, og de betænkeligheder, som de mødes med, handler om omsorg eller bekymring for fremtidige jobmuligheder og eventuel mistvivl på studiet. Den komplekse position som respondenterne har udsigt til at indtage ved at være minoritet i både et fagligt felt og i konkrete sammenhænge enten på en uddannelsesinstitution eller en arbejdsplads, kan i sig selv føles som en barriere, der skal overkommes.

5.1.5 "DU KOMMER IKKE IND UDEN ET HØJSKOLEOPHOLD"

Flere respondenter nævner højskole som en slags uformel, men nødvendig adgangsbillet til journalistuddannelsen. Vores spørgeskemaundersøgelse viste at 40% af de

journaliststuderende, som svarede på spørgeskemaet, havde gået på højskole, heraf havde lidt over halvdelen gået på en journalistisk linje. Højskolen er derfor også vigtig ift. adgangen til journalistuddannelserne.

En af de respondenter, som har været på højskole, fortæller her hvad vedkommende oplevede at et forberedende højskoleophold kan gøre ift. adgang til og optagelse på en journalistuddannelse.

“Den underviser, vi havde, er gammel lektor her på uddannelsen. Øhm. Har været med i optagelsesprocesserne tidligere. Det var bare undervisning med øvelser i kommaer og sprog, almen viden-forståelse, skrive artikler. Alt der kan give dig et lille skub til, hvordan du klarer optagelsen eller i hvert fald forstår kravene og opgaverne. Så jeg tror allerede, at bare man har haft et højskoleophold, så står man bedre end dem der ikke har. Men det kræver jo også, at du har ressourcerne til at betale det. Men det er sådan noget med at ‘de kommer til at spørge om det her’ og ‘I bliver spurgt om det her’ og ‘I skal sikkert svare noget a la det her’. De giver dig svarene uden helt at gøre det. Øhm. Til at komme ind. De kan jo kun lære dig så meget om almen viden. Alle de spørgsmål der så kommer...det er jo ikke noget, du på nogen måde har haft lov til at forberede dig på. I forhold til grammatik...når du lige har terpet det i en uge eller en måned, så sidder det jo. Og så er der måske det der med forståelsen af opgaverne og hvad de leder efter og hvad de forventer, at man skal svare. Det er nok der, at de har hjulpet mest. Det at man pludselig forstår, hvad det er de leder efter og hvordan man helst skal agere eller svare til samtalen og sådan noget. Så jeg tror faktisk, at det har spillet en stor rolle. Jeg kan jo også høre det, når jeg går på uddannelsen, at næsten alle har været på højskole, i hvert fald på journalistik, det er i hvert fald over halvdelen.”

Men højskole er ikke tilgængelig for alle og pga. fortællingen om, at man “ikke kommer ind uden et højskoleophold”, kan det derfor blive en barriere, som det kræver store ressourcer at overkomme.

“Der tror jeg, at det første, der ligesom kommer i spil, det er 100 procent de der højskoler. Jeg snakkede med en studievejleder. Som sagde at jeg nok er nødt til at tage på et højskoleophold, ellers kommer jeg ikke ind. Og der sagde jeg sådan, nå, så dropper vi det der. For det havde jeg ikke råd til. Det havde min familie heller ikke. Men så begynder jeg at kigge på det igen og så siger de (højskolen red.) til mig i telefonen, at de godt kan skræddersy det, sådan at jeg får næsten 50 procent slået af prisen. Og så kom muligheden. Men hvis du ikke presser på og tjekker igen, fordi du ikke kan få det ud af hovedet, så ved du ikke, at det er en mulighed, for det er jo ikke noget, de promoverer. Og der tror jeg at folk, der har lignende baggrund som mig, bare hurtigt dropper tanken allerede der. Fordi hvis studievejlederen siger til dig ‘du kommer ikke ind uden et højskoleophold’. Og du hører, at det koster fandme 50-60.000. Så tror jeg altså, drømmen bare bliver lagt i en skuffe for mange der. Det tror jeg. Det var i hvert fald det første benspænd for mig. Jeg tror helt ærligt det er en barriere for folk med en anden etnisk baggrund. Helt ærligt. Det var det for mig. Indtil jeg fandt ud af, at jeg kunne få det billigere. Det kommer heller ikke op, før du søger på det. Jeg tror ikke, der er mange, der sådan i Gellerup ved at det er en ting man kan gøre. Jeg ved heller ikke, om de lige kan hoste 50.000 op for sjov og ballade i et halvt år. De kan jo selvfølgelig ikke sænke priserne. Måske bare gøre de der tilbud de har tydeligere.”

Nogle opgiver og udelukker helt højskoleopholdet helt netop pga. den økonomiske barriere.

“Jeg var ikke med til noget som helst højskole eller noget. Jeg havde overvejet det. Jeg kunne også se, at det var virkelig dyrt. Så det var et nej fra mig.”

Udover manglende økonomiske ressourcer som barriere, giver flere respondenter også udtryk for et generelt manglende kendskab til højskolerne.

“Jeg synes også, at der bliver gatekeepet ret meget ift. det med højskole for eksempel. Altså det sjove er, at jeg faktisk snakkede med en veninde om, at jeg ikke anede, hvad højskole var før jeg gik på uddannelsen. Jeg var sådan lidt ‘what is this?’. Altså der er så mange, på mit studie, der havde været på højskole, og jeg var sådan ‘hvad er det? Altså hvad sker der?’ Altså der er virkelig mange ting, hvor jeg tænker, gad vide, hvor jeg havde været i dag, hvis jeg var blevet introduceret til alle de muligheder, der er, også bare på de kunstneriske uddannelser og finde ud af, okay, der findes den verden, det anede jeg ikke. Det synes jeg virkelig er vildt. Jeg tror, at jeg ville have elsket at tage på højskole, hvis jeg havde vidst, at det var en mulighed. Jeg er måske 21 år, da jeg finder ud af det, mens jeg går på journalistuddannelsen, altså sådan lidt - ‘what is this world?’. Jeg tror bare, at der er rigtig mange muligheder, som ikke er tilgængelige for rigtig mange etniske minoriteter, fordi det bare ikke bliver præsenteret, fordi man ikke hører om det og ser det.”

Kommer man ind på en højskole, kan det dog også være udfordrende og ambivalent blandt andet pga. de sociale rammer, som ofte er centreret om “drukkulturen”, selvom det faglige er inspirerende ift. at fortsætte med journalistikken.

“Jeg tror, at hvis flere af anden etnisk baggrund tog på højskole, og måske tog på journalistlinjen, ville det også inspirere dem til at gå på journalistuddannelsen. Men så igen, at være på højskole er...det er en type, og jeg vil lyve for jer hvis jeg sagde, at jeg var den type. Jeg var med til de der ugentlige fester de første tre uger, og så fandt du mig ellers på mit værelse med Netflix de andre uger, fordi jeg kunne ikke...altså drukkulturen på højskolen...selvom, vi havde jo endda en højskole, der var sådan ‘vi drikker ikke mandag til fredag’ hvilket var fedt, synes jeg, men det var noget nyt, som andre højskoler ikke havde implementeret endnu. Så man kan jo sige, at det er samme grund til, hvorfor det kan være svært at starte på journalistuddannelsen, det kan også være den samme grund til, hvorfor det er svært at starte på en højskole. Men igen, højskolen spillede også en rolle, til hvorfor jeg fik en interesse for journalistik.”

Flere vælger også højskolen helt fra netop pga. alkoholkulturen men finder vej ind på journaliststudiet ved egen hjælp og en slags selvstudie.

“Nej, jeg har ikke været på højskole. Jeg overvejede det lidt, men jeg tror desværre, at højskoleverdenen ligger lidt for fjernt fra mig. Det er så en fordom, jeg arbejder med, men det er mere sådan, at alle mine venner, som har gået på højskole, og som jeg har snakket med om at gå på højskole...der har jeg bare fået at vide, at...jeg er meget praktiserende muslim, og jeg har bare hørt, at drukkulturen er som den er, og jeg tror bare, at jeg ikke vil føle mig tilpas i det. Ikke at jeg har haft nogen problemer med det på gymnasiet, men jeg tror på en højskole, så bor man der 24-7, og det vil påvirke det

sociale for mig, at jeg ikke kan være med til alting. Så jeg gik ikke på højskole inden, og jeg tog heller ingen kurser. Jeg studerede i ret lang tid selv og læste artikler fra tidligere journalister, der havde søgt ind, og hvad de havde sagt om optagelsesprøverne.”

Men det er ikke kun det, respondenterne kalder “drukkulturen”, der kan være problematisk ift. et højskoleophold. En af vores respondenter beskriver i detaljer et højskoleophold, hvor vedkommende oplevede diskrimination, grænseoverskridende opførsel, eksklusion og racisme i undervisningen. Opholdet resulterede både i nervøsitet og usikkerhed ift. selve journalistuddannelsen, kommende medstuderende og fremtidige kollegaer i branchen. Vi citerer ikke de specifikke situationer, da det vil risikere at afsløre respondentens identitet, men her følger respondentens refleksioner over opholdet.

“Det var en virkelig dårlig oplevelse. Ærligt talt tror jeg, at det er den værste længere oplevelse, jeg har haft i mit liv. Det er det, der har været allerhårdest i forhold til at være journalist med minoritetsbaggrund, hvis jeg skulle vælge én ting. Selvfølgelig er der også flere ting, vi kan tale om, men jeg synes, at det, der har været allerhårdest, har været højskolen, fordi der var bare virkelig et nederen miljø, synes jeg, og det var bare meget langt fra, hvad jeg kendte. Og jeg tænkte egentlig at...fordi jeg er ret udadvendt og har nemt ved at snakke med folk. Så jeg tænkte egentlig, at jeg har prøvet at være sammen med alle mulige forskellige typer, men det var bare nogle helt andre mennesker, end jeg ligesom plejede at hænge ud med. Men det var heller ikke kun det, der var også bare nogle ting, der ikke var i orden. Jeg synes bare, at der var ret mange, der var lidt ubehagelige, der var nogle ubehagelige kommentarer, ikke direkte til mig, men om folk som mig, og det var ikke kun...der var også alle mulige andre emner. Det var bare folk...også lærerne, altså både lærere og elever, mest elever ville komme med nogle grænseoverskridende kommentarer om folk med en anden baggrund, eller om folk, der har en eller anden sygdom eller om selvmord eller sådan nogle ting, og det var bare virkelig ubehageligt at være i. Og jeg kunne heller ikke rigtig få nogen venskaber overhovedet. Jeg havde virkelig svært ved det, og det forstod jeg overhovedet ikke, for jeg har bare aldrig haft problemer med at få venner, fordi jeg har været så udadvendt. Det var bare som om der ikke rigtig var nogen, der gad at tale med mig. Jeg var også den eneste med anden etnisk baggrund. Nå, anyways, sorry, det er virkelig detaljeret. Jeg synes, det var virkelig hårdt...Normalt har jeg ret nemt ved at sige fra, men fordi jeg var den eneste dér med anden etnisk baggrund, så synes jeg ikke, at det var lige så nemt. Ja, jeg følte ikke, at jeg havde tillid...Jeg kunne jo godt gå hen til en eller anden underviser eller forstander, men jeg havde bare ikke lyst. Jeg har det bare sådan, at hvis jeg skal sige noget, så skal jeg også gøre noget ved det. Jeg kunne ikke overskue, at jeg skulle gøre noget ved det. Hvad gør man så? Så siger man, at de kommer med nogle ret grænseoverskridende kommentarer om folk med anden etnisk baggrund, og så står man der som den eneste med anden etnisk baggrund. Så ved folk jo godt...især hvis det aldrig har været et problem før, og jeg ved jo ikke, hvor mange der lige har været med anden etnisk baggrund på de andre årgange. Så jeg gad ikke at have, det skulle blive en ting. Jeg var bare sådan, at fuck det, jeg holder bare ud. Jeg havde selvfølgelig også tænkt, at det kunne være fedt at lære nogle mennesker at kende. Jeg var også meget spændt, fordi jeg tænkte, at det her er min mulighed for at lære andre at kende, der har de samme interesser som mig. Jeg havde altid bare tænkt på journalister som sådan nogle nysgerrige mennesker, som er åbensindede og sådan, du ved, alle de der ting. Men jeg følte bare, at der på

højskolen, at folk var mega snæversynede, og så var der også bare nogle, der var langt over grænsen. Jeg tænkte seriøst, okay, de her mennesker er overhovedet, ikke som jeg havde regnet med, er alle journalister virkelig sådan her? Fordi så gider jeg ikke at være her. Altså, det tænkte jeg virkelig. Men ja, så fordi jeg allerede havde dedikeret så meget af min tid til det, og fordi der var ikke så meget andet, jeg hellere ville, så var jeg ikke i tvivl om, at jeg ville gå videre med det. Men jeg var virkelig sådan, okay, du skal bare holde ud gennem den uddannelse og jeg tænkte: okay, så må det bare være ligesom på højskolen, jeg er der kun til det faglige, og så ...på højskolen så gik jeg bare med det samme ind på mit værelse, men her så tænkte jeg, så må du bare gå hjem med det samme. Og det talte jeg med mine forældre om. De prøvede også at trøste mig med at sige 'ja, men det er jo heller ikke det samme som på gymnasiet, det sociale er ikke lige så vigtigt, det skal nok gå' og sådan noget. Men heldigvis så søgte jeg så ind og kom ind, og det var også rart, fordi så følte jeg, at det var det værd. Jeg tror, at jeg havde været rigtig ked af det, hvis jeg ikke var kommet ind, efter at jeg havde været igennem den oplevelse, når man har betalt så mange penge for en oplevelse, som bare ikke var nice. Og det var heldigvis bedre på uddannelsen. Det var meget bedre. Jeg synes stadig, at folk godt kunne være snæversynede. Og der var også nogle kommentarer, som jeg ikke syntes var så nice, men det var slet ikke ligesom, altså, der skete meget på den der højskole. Så det var bare hårdt. At skulle knokle så meget og være så usikker på, om man kommer ind, og så bruge så meget tid på et sted, hvor det bare er ubehageligt, og hvor man ikke føler, at man kan komme til nogen, og hvor der ikke er nogen, der kan tale med en. Og jeg prøvede også at tale med andre, men efter den første uge, der gav jeg op. Derfor var jeg så meget på mit værelse, fordi jeg var så frustreret over, at det skulle være så svært. Det fik mig helt klart til at blive bange for, hvilken branche, jeg ville møde, og hvilken uddannelse, jeg ville gå på. Men fordi jeg havde investeret så meget i det allerede, og fordi der ikke var andet, jeg havde lyst til, eller var særlig dygtig til, så endte jeg med at gå videre med det."

Der er flere mulige veje til journalistuddannelserne. For nogle var det en egen drivkraft, bl.a. motiveret hjemmefra af inspirerende forældre/omsorgspersoner og omgangskreds, for andre var det tilfældige møder med mennesker, som gav dem et puf i den rigtige retning på det rigtige tidspunkt. Mange nævner rollemodeller fra medierne, som selv har etnisk minoritetsbaggrund, som en faktor, der har inspireret og motiveret. Andre har haft mulighed for at tage et højskoleophold, som dog kan være forbeholdt de få, og som også har spillet en ambivalent rolle, da oplevelser med diskrimination har skabt bekymringer omkring fremtidigt studiemiljø og arbejdsliv.

5.2 UDDANNELSE

Det følgende afsnit handler om respondenternes vej ind på uddannelsen i form af ansøgning- og optagelsesproces inkl. eventuel adgangsgivende prøve. Dernæst ser vi nærmere på, hvem den journaliststuderende er og journalistuddannelsernes rammer ift. studiekultur, læringsmiljø og trivsel, herunder repræsentation i selve undervisningen. Til sidst ser vi på, hvordan respondenterne har oplevet at være studerende med etnisk minoritetsbaggrund på journalistuddannelserne, og om der er muligheder for vejledning, rådgivning og hjælp på uddannelserne, hvis man oplever forskelsbehandling eller lignende.

5.2.1 ANSØGNING, OPTAGELSESPROCES OG ADGANGSPRØVE

Når valget er truffet om at følge ønsket og ambitionen om at blive journalist, venter en optagelsesproces og for nogle en prøve - som i sig selv og i kraft af sit ry kan føles som eller blive en barriere.

“Det er jo en meget berygtet prøve, kan man sige, så jeg var jo også i forvejen rigtig rigtig rigtig bange for at tage den og havde faktisk også lidt i forvejen givet op på, om jeg kunne komme ind, for der er no way, jeg kan komme ind.”

“Der er nogle ret krævende prøver. Og der kan jeg godt huske, at jeg tænkte sådan der, burde jeg overhovedet prøve? Det virker mega svært, og hvorfor skulle jeg komme ind? Så jeg kan godt huske, at jeg var lidt i tvivl, jeg var sådan, burde jeg overhovedet prøve? Er det det værd? Eller er det forsøget værd? Men der var jeg også kun 17 eller sådan noget. Og heldigvis havde jeg også folk omkring mig, min familie og sådan noget, der troede på mig. Så det var aldrig sådan, at jeg virkelig overvejede at lade være. Men jeg kan godt huske, at jeg tænkte, at det virkede lidt svært. Men heldigvis var det bare en tanke og ikke noget mere end det.”

“Jeg havde tænkt på det allerede i gymnasiet i 3.g. Dengang tænkte jeg bare, at det kan jeg ikke. Jeg tror simpelthen ikke, jeg føler mig god nok. Jeg havde bare hørt allerede i gymnasiet, at det var svært. En kammerat havde søgt ind, og så snakkede han og folk omkring meget om, at det er svært. Så allerede der var der lidt en barriere. Så til sidst endte jeg med at tænke, at jeg prøver og ser om det ikke kan lade sig gøre.”

Fortællingerne og selve tanken eller ideen om den berygtede optagelsesproces til journalistuddannelserne bliver til en barriere for respondenterne, og af samme grund har flere respondenter brugt meget tid og gjort en stor forberedende indsats op til optagelsen.

“Der er jo altid nogen, der vil have svært ved at komme ind. Og for de af os, der har en anden etnisk baggrund, er vi altså nødt til at give lidt ekstra. Det gjorde jeg i hvert fald. Jeg læste rigtig meget op. Det er jo det, der er påkrævet af mig som journalist. Jeg skal kunne finde ud af at sætte kommaer, jeg skal jo vide, hvordan det danske retssamfund fungerer. Så hvis det skulle være, så er det noget, jeg selv skal opsøge.”

“Altså jeg var virkelig nervøs for, at jeg ikke ville kunne komme ind, jeg var bange for at mit liv ville gå i stå, at jeg stadig ville søge ind fem år senere, så jeg gav den bare max gas og lavede alt muligt ved siden af et fuldtidsarbejde. Jeg prøvede bare så meget som muligt.”

Mens en af ovenstående respondenter fortæller, at personer med etnisk minoritetsbaggrund er “nødt til at give lidt ekstra”, springer andre lige ud i det trods fortællingen om, at “ingen kommer ind”.

“Det var jo ikke en eller anden barnedrøm. Det var bare, at her er en hel masse ting, som jeg godt kan lide normalt. Så lad mig da gi’ det et skud. Jeg anede ikke, at det var svært at komme ind på journalistuddannelsen. Legit en måned før jeg skulle til optagelse, der sad jeg og snakkede med en pige, som jeg kendte, som studerede psykologi. Så sagde hun, at ‘du ved godt, at der ikke er nogen, der kommer ind. Min

bror har prøvet, og min ven har prøvet, men der er ingen, der kommer ind'. Så var jeg sådan 'nåååh okay'. Så prøvede jeg, og så kom jeg så ind. Så jeg regnede ikke engang rigtig med at komme ind. Først regnede jeg helt vildt meget med at komme ind, og så regnede jeg slet ikke med at komme ind. Så kom jeg ind alligevel."

Flere respondenter peger på specifikke ting i optagelsesprocessernes prøver, som de mener kan være særligt udfordrende for en person med etnisk minoritetsbaggrund.

"Selve det der med at skrive, der var en opgave, hvor vi skulle skrive, syntes jeg var super nem. Men lige så snart vi kom til det her med grammatik, og hvad det der ordsprog betyder, der faldt jeg lidt af. På det tidspunkt ville jeg nok have ønsket, at jeg var kommet fra et hjem, hvor jeg havde lidt mere forstand på, hvad de der ordsprog betyder. For jeg havde ingen idé. Jeg er heller ikke super skarp på grammatik. Men lige op til optagelsen læste jeg rigtig meget op. Men jeg tror, at det er op til den enkelte at afgøre, hvor de står. Og så simpelthen læse så meget op, som de overhovedet kan. Fordi når man har en anden etnisk baggrund, så vil der altid være nogle danskere, der vil vide mere end dig. Derfor er det også vigtigt, at man er kampklar, simpelthen. Og bare læser op. For der er jo en ulempe ved, at man kommer fra et hjem med en anden baggrund."

"Jeg kunne godt finde ud af at skrive, men der var også nogle sproglige ting, som gjorde, at det var lidt svært, sådan sproglige vendinger 'hvad betyder det?'. Så kunne jeg måske godt mærke, at jeg ikke var etnisk dansk, in that sense. Jeg tror ikke, jeg tænkte over det dengang, jeg var i det. Men nu hvor jeg tænker over det, så var det nok det. I think, uden at have ondt af mig selv. Men det ved jeg jo, det er jo sådan noget, jeg har svært ved den dag i dag, og jeg ved, at det er fordi, at jeg er tosproget. It's just hard. Og jeg er da mega god til dansk, vil nogen mene, men du ved, jeg har jo stadig nogle ting, som jeg synes er lidt svære, fordi vi taler halvt dansk og halvt noget andet derhjemme. Ja."

"Jeg synes, det var svært. Jeg var vildt spændt på eller nervøs for, at der skulle være nogle vendinger. Jeg ved ikke, hvorfor jeg er så bange for de der ordsprog. Jeg har totalt frygt for dem. Så jeg sad og terpede alt muligt. Rigtig meget af sådan noget der, som hvis man ikke er født eller opvokset med det, hvordan skulle man så vide det? Sådan nogle ting øvede jeg mig meget på. Jeg husker sådan noget med fodbold eller cykelsport. Det kan godt være, at man er opvokset med en dansk mor og far og stadig ikke ved noget om cykling. Men jeg tror, at der er større sandsynlighed for, at du ved noget om de der danske...Eller jeg ved ikke...Vingegård eller alle de der mennesker. End hvis du ikke er opvokset med det. Så der synes jeg, der var en bias på en eller anden måde. Og jeg ved ikke, hvordan man skulle gøre det, men de der spørgsmål var sindssygt irrelevante. Altså hvad fanden skal du bruge det til? Der var rigtig meget, jeg tænkte over. Det var irrelevant, men også, at det kunne skabe en bias i forhold til, hvis sommeren '92 ikke har fyldt i din familie eller et eller andet. Altså hvordan skulle du så vide det? Og så i den der grammatikprøve, der kan jeg huske, der var nogle kommaer, altså sådan noget det lærer man jo. Og nogle gange var der sådan noget multiple choice, som man jo bare kan gætte sig frem, hvis man ikke lige ved det. Men jeg følte, der var nogle ting, og nu kan jeg ikke huske helt specifikt, fordi jeg har jo ikke set det siden. Men der var nogle ting, hvor jeg tænkte, at de sætninger, der var som eksempler,

godt kunne have været lidt mere venlige overfor...eller sådan ordmæssigt kunne man godt have valgt nogle andre ord, der ville være lettere at forstå, eller måske ikke lige så komplekse. Fordi alle de der ting lærer du...metaforer og alt sådan noget der. Så du kan lære alt det der. Hvorfor skulle du vælges fra på grund af det, det forstår jeg ikke. Det burde fylde mere, om man har en eller anden sansning for journalistikken som felt, synes jeg. Ikke at alle skal brænde sindssygt meget for deres karriere. Det er fint nok, at man ikke har den der passion hele tiden. Men jeg synes, at et felt som journalistik kan så meget, så at fravælge folk på baggrund af små latterlige ord-ting, det synes jeg ikke...Det kan godt være, at nogen synes, det er vigtigt, men det synes jeg ikke. Det er noget, du kan lære.”

“Jeg ved godt, det er et krav, at man skal følge med politisk. Og have styr på, ja, alt muligt. Men jeg, jeg er opvokset med mine forældres baggrund. De har ikke...Jeg har set både Al Jazeera og TV2 News. Men primært Al Jazeera. Så når mine forældre fortæller mig om historiske mennesker og politikere, så gør de det med dét, de kender. Så jeg bliver ikke oplært af mine forældre hjemmefra i, hvem der har lavet Den Lille Havfrue, som står i København. De kan heller ikke svare mig på, hvem den her danske komponist er. Hvem der malede det her...Så der er en masse faktuelle ting om kendte danskere, semi-kendte danskere, ordsprog og sådan noget, hvor jeg faktisk ikke klarede mig så godt, og det tror jeg er fordi, at mange af de her ting kan jeg godt fornemme mine danske veninder bare lærer over middagsbordet. Eller når de ser TV med familien, fordi det kan mor eller far lige svare på. Men det kan mine ikke. Og jeg søger jo ikke bare lige op ‘hvem har lavet Den Lille Havfrue?’. Så der er sådan nogle ting.”

Respondenterne peger på forskellige udfordringer ved optagelsesprøverne, men særligt fremhæver de ift. deres minoritetsbaggrund, at udfordringerne ligger i viden om kultur fx i form af danske vendinger og ordsprog. En af respondenterne problematiserer, at adgangsprøverne frasorterer ansøgere på den baggrund, og i det sidste citat reflekterer respondenterne over indholdet af en af de adgangsgivende tests og præmissen om at indholdet eller svarene for nogle indlæres “over middagsbordet”, mens andre skal gøre en aktiv indsats for at tillære sig samme påkrævede viden.

5.2.2 AT VÆRE JOURNALIST(STUDERENDE)

I løbet af samtalerne med respondenterne kom der også et billede til syne af en stærk og fasttømret fælles kultur og forståelse af, hvad det vil sige at være journaliststuderende og journalist. Flere beskrev en stærk identitetsfølelse ift. at være særligt udvalgt, og at der er stærke kulturelle koder omkring journalisten som type og endda image.

“Og så er der jo også den der, ‘I er jo kommet ind’, eller sådan, man føler sig jo lidt udvalgt, fordi man har gået igennem den der prøve.”

“Man begynder at have sådan en ‘jeg er journaliststuderende’ i stedet for ‘jeg studerer journalistik’. Altså meget sådan at det bliver en identitet allerede fra de første par uger, og hvis du ikke er god til journalistik, så er du ikke noget værd, tror jeg godt man kan føle. Jeg følte i hvert fald på et semester ‘wow okay, jeg er journaliststuderende, jeg skal performe den her journalistik’. Jeg ved ikke, om det er noget med uddannelsen, det kan godt være. Men det der med at identiteten bliver din journalistik på en eller anden måde, du skal virkelig have identitet som journaliststuderende eller som journalist.”

Der synes jeg måske, at folk godt kunne sige 'jeg studerer journalistik', fordi så tager man lidt mere afstand fra...Og jeg kunne selv mærke, at jeg blev lidt presset til sidst, fordi jeg følte sådan 'gud det er min identitet det her', selvom man ikke lige selv ser det komme, kommer det meget ind af bagdøren og man lægger ikke helt mærke til det, når der er en af de her dynamikker fra...Jeg tror også, at underviserne godt kan finde på det, uden at de lige selv tænker over det. Og at de her gæsteforelæsere...De er jo opvokset i den her kultur om du skal bare være klar, og så skal du være målrettet, så tror jeg lige så stille at os studerende opfanger det på den måde."

"Det er sjovt, fordi det er slet ikke det der med...du behøver være den klogeste, eller vi har ikke engang læst, hvad hinanden skriver. Så jeg ved slet ikke, hvordan de andre skriver, men det er meget udseende. Sådan...Politiken er dem, der sidder med de der cool cowboystøvler og sidder og drikker naturvin et eller andet sted. Så skal man ligne en af dem og have mange følgere på Instagram, og man skal poste nogle specielle ting på sin Insta-story. Det er virkelig meget det der. Og det er helt vildt ærgerligt, synes jeg. Det skaber bare kløfter mellem mennesker. Det er ikke engang om, hvem der er dygtigst, eller hvem der kan det. Det er hvem, der ser sejest ud, og hvem der lige kunne passe ind. Nogle fik også afslag under praktiksøgningen, fordi 'du ikke var lige vores type'. Det var bare måden, det blev sagt på, at 'du ikke var vores type'. Hvad betød det? Man føler virkelig, at Weekendavisen er nogle typer og Berlingske er nogle andre, og Politiken og Information...Og hvem skal du drikke kaffe med? Ej, jeg synes det er alt for meget."

"Der er den her forventning om, at du er ekstrovert, du er god til mennesker, du kan strække dig i rigtig mange situationer. Du er meget flydende, du kan godt lide at være ude blandt mennesker og snakke med alle mennesker. Hvor jeg sådan - nej, det kan jeg fandme ikke. Hvor jeg bare sådan...Nej. Og jeg har også været meget tvivlende om, okay, når jeg så har færdiggjort den her uddannelse, skal jeg så ud og være journalist i real life?"

"Men jeg tror, at nogle folk glemmer lidt...hvem de selv er, fordi de køber sig ind på den her kultur. Ja. Det er nok det, jeg kan mærke allermest, den stemning. Jeg tror, at det måske er en del af problemet. Men det er jo det...lad mig sige det på den her måde, jeg tror journalistbranchen godt kan lide, at vi tænker sådan. Jeg tror DMJX, RUC og SDU er rigtig glade for, at vi har den her mentalitet, fordi det gør også bare, at vi fokuserer og dygtiggør os meget mere og har fokus på 'vælt den minister', eller hvad det nu kunne være. Det er også vigtigt, og det ved journalistbranchen jeg egentlig også godt kan li'. Jeg tror bare ikke, det er særlig godt for vores mentale helbred, hvis jeg skal være helt ærlig. Men det er svært at komme ud af, fordi hvis man har sat sig for, at man gerne vil være journalist, så tror jeg, at man nogle gange glemmer nogle af de andre signaler, som ens krop og ens skæbne, eller hvad kan man sige, sender til en."

"Jeg føler virkelig, at det nogle gange har været en kamp. Jeg føler, at jeg har kæmpet mange kampe. Én ting er, at du læser journalistik, men alt det frivillige arbejde også, alt det, du gør ved siden af. Og sådan, fuck undskyld, men hvor har jeg bare haft stress med, at jeg både skulle lave en masse frivillige ting og producere jeg ved ikke hvor mange debatindlæg, for også at arbejde og have penge til at bo. Mine forældre har ikke bare lige kunnet hjælpe mig med det. Der er mange ting, og

når jeg så har haft tid, så skulle jeg terpe P1. Der har været mange ting, jeg skulle lære. Så begyndte jeg at abonnere på Weekendavisen og fandt ud af, at jeg slet ikke kunne klare nyhedssektionen, fordi det var mega borgerligt, men jeg kunne godt lide kultursektionen...og så var der nogen, der fortalte mig et eller andet...og så skulle jeg navigere i, okay, dem på min redaktion synes, at det her er sejt. Der var så mange koder, kulturelle koder, jeg ikke kendte, som jeg skulle lære. Og som jeg også har lært på en hård måde, hvor jeg har sagt et eller andet, uh åh, så det var lidt forkert, og så lærer man det derfra.”

Det at kunne aflæse eller adoptere de normsættende kulturelle koder for en journaliststuderende og/eller kommende journalist, som respondenterne fortæller handler om alt fra påklædning til identitet og opførsel, er for nogle respondenter et stort arbejde og beskrives som “en kamp” og en belastning for det mentale helbred.

5.2.3 STUDIEKULTUR, LÆRINGSMILJØ OG TRIVSEL

Den generelle trivsel og kultur på uddannelsen, både ift. faglige og sociale sammenhænge relateret til studiemiljøet, går igen som betydningsfuld for de studerende. De studerendes første møde med uddannelserne er ofte et intro- eller rusforløb, og flere af respondenterne beskriver ubehag ved nogle af de oplevelser, de havde under introduktionsforløbene på uddannelserne.

“De der rusture, der ville jeg også have bålet i dag. Det ville jeg bare ikke orke. Men der var ikke noget...Selvfølgelig skulle jeg det. Selvom jeg synes, det var frygteligt. Det er ikke noget, jeg mindes...overhovedet med nogen form for glæde. Jeg har overhovedet ikke været bevidst om, at man kunne udfordre de der rammer. Altså jeg kan huske...sådan noget, hvor der var sådan noget med, at man skulle klæde sig ud. Og jeg hader sådan noget. Men det var heller ikke muligt...altså det skulle jeg. Det gjorde man jo. Jeg kan slet ikke forestille mig en situation, hvor jeg har sagt ‘skal vi ikke prøve noget helt andet’. Det var der jo ikke nogen, der stillede spørgsmål til. Overhovedet.”

“Jeg tror, at jeg dukkede op til et rusforløb to gange, og så har jeg bare sådan...Nu ved jeg ikke, om det er bare fordi, at jeg har en anden etnisk baggrund eller bare fordi jeg er introvert, eller måske en blanding af begge dele. Men jeg har aldrig været en stor fan af drukkultur overhovedet. Og jeg føler bare, at det virkelig godt kan gå til ekstremer i sådan en kultur. Og så bunder det i det her med, at det er et kulturchok for mig at være sammen med de her mennesker. Der er så anderledes end mig selv. Jeg synes bare, at for mig bliver det lidt for ubehageligt at være for lang tid i den gruppe, hvor jeg bare ikke kan spejle mig med nogen overhovedet. Jeg kan selvfølgelig ikke tåle for meget larm, for jeg er lidt introvert. Så på et tidspunkt har jeg altid brug for at trække mig selv ud. Men sådan noget som selve rusforløbet, det var ikke noget for mig overhovedet. Så der trak jeg mig væk. Men i forhold til kulturen generelt på skolen, er det så igen også det samme. Jeg kan bare mærke, at jeg er for anderledes, så der har jeg brug for at trække mig væk.”

Som studerende betyder det sociale liv meget for den generelle trivsel, og fælles for flere af respondenterne er beskrivelser af et studiemiljø som kredser om “drukkultur”.

“Sådan noget med øl. Drukkultur...det er også en ting, hvor lærerne siger at ‘der er øl efter arrangementet’. Der er ikk’ så meget stemning for den der sodavand, selvom der er nogen, der ikke drikker.”

“På min uddannelse socialt har jeg det...Jeg har det godt, vil jeg sige. Jeg kan godt snakke med alle på holdet, og jeg har et godt forhold til rigtig mange. Men jeg vil sige...Det er ikke fordi, at jeg hænger ud med de her personer efter sådan efter skole. Mange af dem tager ud og drikker, og jeg er jo selv muslim, så jeg drikker ikke. Så tager man bare hjem efter, fordi man ikke drikker selv. Så man kan ikke rigtig tage med til de her arrangementer, som der nu bliver holdt. Men det er ikke noget nyt, så det er ikke fordi, at jeg føler på den måde, at jeg lige pludselig bliver holdt udenfor, men det er jo noget, jeg selv har valgt på en eller anden måde. Men på en eller anden måde ville jeg også bare ønske, at der var andet end sådan nogle der arrangementer, hvor man skal drikke sig i hegnet. Måske nogle flere arrangementer, som gør, at etniske minoriteter og forskellige religiøse baggrunde også kan være med og føle sig en del af noget større. Og jeg ved godt, at det er vores egen skyld, fordi vi selv vælger ikke at tage med til de her arrangementer. Men jeg ville også bare ønske, at man faciliterede noget, der gjorde, at etniske og religiøse minoriteter også ville kunne føle sig en del af de miljøer og områder.”

Flere af respondenterne fravælger alkohol pga. religion og fremhæver “drukkulturen” som en barriere ift. at kunne deltage i de arrangementer, der er på og omkring uddannelsesstederne. Her er det værd at bemærke, at de beskriver det som en utryk kultur omkring det sociale og ikke den enkeltstående handling at indtage alkohol i sig selv.

En stor del af den samlede studiekultur drejer sig om læringsmiljøet. Her udtrykker flere respondenter en jævn generel tilfredshed med journalistuddannelserne.

“Jeg tror, at jeg har været så heldig. Jeg har virkelig været heldig, tænker jeg, for jeg tror ikke, at det er alle, der har det sådan, men jeg vil sige, at jeg har virkelig været heldig i den klasse, jeg gik i, og de undervisere, jeg har haft. Der har slet ikke været nogen forskelsbehandling, eller...hvertfald ikke noget, jeg kan huske.”

“Jeg synes, uddannelsesforløbet er fint. Jeg kan ikke se, hvorfor en med en anden baggrund ikke skulle kunne lave de opgaver, vi bliver sat for.”

“Jeg har utrolig mange vejledere, som også har været meget støttende omkring mig - ikke på sådan en positiv forskelsbehandlingsmåde, men på lige fod med alle andre. Så jeg kunne ikke mærke, at der var forskel på behandling og anerkendelse.”

“Kulturen på studiet den er egentlig fin. Det er meget ambitiøse unge mennesker. Øhm...folk er overordnet ret gode ved hinanden og ret respektable. Og meget opmærksomme på, hvordan de præsenterer sig selv. Jeg kan godt mærke, at rigtig mange ikke har lyst til at skille sig ud...jeg synes egentlig, det er en fin kultur her. Udover at man godt kan mærke, at den er konkurrencepræget, så vidste man det også godt, da man søgte ind...tror jeg. Øhm. Men overordnet set synes jeg, det er en god kultur. En ting er, når de bliver fulde og gør et eller andet. I don't know. Men. Jeg synes egentlig, det er fint.”

I mere uddybende beskrivelser lægger respondenterne vægt på kulturen og læringsmiljøets stærke konkurrencementaltitet, som kræver brede skuldre og som kan resultere i en usikker dynamik mellem de studerende.

“Det er også en branche, hvor der er et narrativ om, at der er sindssygt stor konkurrence. Altså så man har heller ikke lyst til at udstille sine svagheder, og heller ikke foran sine medstuderende, tror jeg. Og det er jo bare heller ikke specielt sundt.”

“Altså hele praktikprocessen...alle er fuldstændig ved siden af sig selv. For én ting er at skulle brande sig selv. Det er virkelig hårdt. Man skal lave en hjemmeside. Der er ikke nogen af os, der har lavet en hjemmeside før. Og så skal den lidt afspejle din personlighed og alt muligt. Så skal vi...skal vi skrive de her ansøgninger og ha’ samtaler. Du skal sælge dig selv. Og der er 300 andre, der vil have den samme plads som dig. Så det kræver, at man skal være robust. Virkelig robust.”

“Jeg vil sige, at uddannelsen er meget rummelig. Der kan også godt gå lidt sladder i den nogle gange. Men ellers så synes jeg overordnet, vi er meget rummelige og har det sjovt. Vi er jo ret kritiske alle sammen. Så vi kan også godt være lidt hårde i filten. Men det føler jeg sådan, det vænner man sig lidt til. Jeg føler lidt, at det er sådan noget... også på grund af al den konkurrence og sådan. Så man ved på forhånd....Jeg tror også igennem hele den her optagelsesproces. Der ved man jo også godt, at det er kun de bedste, der kommer igennem. Jeg tror bare, at alle har den der tankegang om, at man skal have de bredeste skuldre for at kunne nå frem. Så det er meget sådan noget konkurrence. Men der føler jeg, vi er meget gode til at hjælpe hinanden stadig. Jeg kan huske, at folk var lidt bange for at man ikke hjalp hinanden til opgaver, for så var der en større sandsynlighed for, at du kom ind eller kom videre til et eller andet, eller blev bedre journalist. Det er lidt blandet. Jeg føler i perioder, at det kan være lidt hårdt. Men andre gange synes jeg, det er mega fedt. Vi har indstillet os på, at vi skal udfordre os selv. Vi kan jo godt lide det, vi laver. Vi vil gøre alt for at have det fedt. Og også at blive bedre. Vi er meget gode til at tale om det, det synes jeg lærerne er meget gode til at sige i starten, at man skal være kritisk overfor hinanden, for ellers bliver vi ikke bedre. Og sådan noget med at det ikke skal tages personligt. Og sådan noget med at det ikke skal være så stressende. Det skal nok gå det hele. Det har de allerede været ude og sige, fordi vi allerede har været lidt stressede.”

“Jeg synes heller ikke, at underviserne er de bedste, for at være helt ærlig. Der er nogen, der er rigtig dygtige, men der er nogen, der ikke er så gode og er med til at skabe et virkelig usikkert læringsmiljø.”

En respondent, som ellers er meget tilfreds med sin uddannelse og sine undervisere, fortæller om et undervisningsmiljø, hvor der fra en undervisers side forekom et problematisk ordvalg.

“Jeg har været mega glad for mit studie. Jeg synes også, at journalistik er fedt, fordi det er så praktisk orienteret. I starten kan jeg huske, at jeg syntes, at nogle af underviserne havde en træls måde at sige tingene på. Jeg kan huske, at vi snakkede om ‘luderjournalistik’ på et tidspunkt. Bare sådan, det tror jeg ikke lige helt, jeg går ind for at kalde det. Jeg synes, det er meget upassende på en eller anden måde. Det

dækker over sådan noget PR-arbejde. Og også, du ved, at tage til Danish Music Awards for at dække det. Så journalisten også lige kan se noget musik og sådan noget. Det synes jeg egentlig er fint nok. Og det synes jeg ikke bør kaldes 'luderjournalistik' på en uddannelse. Eller under nogen omstændigheder. Det blev jeg lidt irriteret over. Men ellers sindssygt dygtige undervisere og har været virkelig glad for at gå der. Og kommer til at savne det."

I følgende citater er der også en generel tilfredshed med "søde" undervisere, men igen beskrives episoder med diskriminerende ordvalg.

"Der var lige én underviser...som faktisk brugte n-ordet. Det var en hel episode (...) Og så sagde han selv ordet, altså han sagde 'neger', og du ved...Der var folk sådan lidt... Og jeg turde faktisk ikke at sige noget i starten, for vi var jo 120 elever, og jeg var den eneste etniske minoritet, der var i rummet. Så jeg var sådan, ah...har folk det ligesom mig, eller er det bare mig, der er triggeret? Heldigvis havde folk det ligesom mig, og det blev så taget op. Men de fleste...alle andre undtagen ham har virkelig været søde. Der har ikke været sådan noget 'du er etnisk minoritet'...Det har bare været 'I er alle sammen lige her, I kommer for at lære'. Det har været virkelig rart."

Samme type oplevelse beskrives herunder ledsaget af refleksioner om, hvorfor det kan være svært at reagere på og sige fra overfor.

"Jeg har været ret tilfreds. Fagligt har det været godt. Jeg synes også, at underviserne har været gode...der var lige en, der var over grænsen med en enkelt kommentar. Som jeg ikke engang kan få mig til at sige. Bare endnu en stereotyp om folk med afrikansk baggrund. Hvor han ligesom sagde n-ordet...det var også bare lidt ubehageligt. Det var sådan noget med, at afrikanske mænd havde større kønsdele. Hvor han så brugte n-ordet. Der var en fra mit hold, som havde afrikansk baggrund. Så jeg havde jo lyst til at sige fra. Jeg har altid...lige når det gælder sådan nogle ting. Jeg har nemmere ved at sige fra, når det gælder sådan nogle ting, sådan nogle racistiske ting, så har jeg nemmere ved at sige fra, når det sker for andre. End hvis det sker for mig selv. Og selvom mig og den pågældende person måske ikke har samme baggrund. Så jeg havde egentlig lyst til at sige fra...Men vi var så få med anden etnisk baggrund. Og jeg gad ikke. Jeg ved det ikke. Det er svært at forklare."

Respondenterne beskriver, hvordan der på de forskellige uddannelsessteder bliver brugt nedsættende ord, og at det er ubehageligt for dem at møde i deres studieliv. De beskriver også, at de mangler navigationsmuligheder ift. hvordan de skal handle i situationerne, og at de kan føle sig alene, når de overvejer at sige fra. Flere af respondenterne beskriver også helt konkrete situationer (som vi ikke gengiver pga. anonymitet) hvor de "tager sig sammen" og må gå alene hen til en underviser og påtale brugen af nedsættende ord. Respondenterne beskriver, at påtalen oftest blev modtaget af underviserne med bagatellisering eller humor.

5.2.4 REPRÆSENTATION I UNDERVISNINGEN

Respondenterne udtrykker, ud over den generelle bevidsthed omkring tryghed i læringsmiljøet ift. fx omgangsformer og sprog, også en stor interesse og efterspørgsel ift. (mere) repræsentation i selve undervisningen.

“Man lærer heller ikke så meget...i forhold til, at vi har ret meget kildeundervisning. Men der bliver altid præsenteret en Jørgen eller en Hans, eller sådan noget. I stedet for Mohammed, som det også kunne være. Det kan godt være, man kender Jørgen og Hans, men så gør det ekstra arbejde for at få Mohammed til at sige noget om den nye cykelbro. Det gør bare noget. Og det er som om, at på det her semester er der lidt flere andre slags eksempler. Og det er virkelig rart. Fordi man kan mærke, at der er nogen, der er meget bevidste om det. Nogen er slet ikke bevidste om det. Men det gør bare, at hvis det bliver en lidt mere integreret del i undervisningen, så måske begynder man selv at tænke den vej. Men en ting er det med kilder, men det der med sin egen position...Og hvordan man skal bruge det i et redaktionsrum. Det synes jeg, nogle gange kan være lidt svært. Også fordi den der objektivitet, der hele tiden er snak om. Jeg har nogle historier, der kunne være vildt spændende, men hvor er objektiviteten i det...det synes jeg også nogle gange, jeg bliver spurgt ind til. Når jeg har pitchet en historie, så har jeg jo også en bias, fordi jeg gerne vil fremme noget andet. Måske i et mere positivt syn. Og det skal man jo aldrig rigtig argumentere for, hvis det var en historie om Hans’ blomsterhave. Eller et eller andet. Det var et eksempel. Der har ikke været fokus på det overhovedet. Altså ikke nok. Der har virkelig været lidt. Og det er jo en kæmpe del af demokratiet også.”

“Jeg var på udveksling, og så havde jeg et fag, der handlede om diversitet i medierne. Det er faktisk her, jeg bliver rigtig præsenteret for det for første gang, og det er et obligatorisk kursus for alle journalister. Hvilket jeg synes var ret fedt, for det er ikke obligatorisk hos os, det er primært et valgfag. Og så går det lige pludselig op for mig i forbindelse med den her undervisning, hvorfor det er, at jeg bedst kan lide, at mit hår er glat. Og det er fordi, det har jeg set i fjernsynet, at for det første, alles hår er glat. Men også dem, der ligner mig, har glat hår. Og så kom jeg bare hjem og var helt sådan...jeg troede jeg skulle over og feste helt vildt meget men var sådan helt vildt akademisk stimuleret. Og så har jeg bare inkorporeret det i mange af de ting, jeg har skrevet.”

“Jeg tror, at det var meget som alle andre steder, jeg har været før - folkeskolen og gymnasiet, det er meget hvidt-dansk-centreret. Vi havde et kursus på et tidspunkt om repræsentation, og der blev vi testet i de artikler, vi havde skrevet, hvor repræsentative de var, om der var kvinder eller etniske minoriteter med, og vi var to, der havde både kvinder og etniske minoriteter med i vores artikler. Det er ikke noget, der har fyldt meget.”

“Vi har haft et meget læse-stærkt fag, hvor vi typisk skulle læse rigtig store tekster, og så skulle vi formidle dem, osv. Der har jeg jo lagt mærke til, at det er typiske, eurocentriske, hvide mænd, der har skrevet de her tekster. Der synes jeg helt klart, at der skal være plads til, at vi også skal læse tekster af andre typer mennesker. Af folk med forskellige nationaliteter, forskellige hudfarver. Du ved, hvad jeg mener. Folk med forskellige etniciteter. Det er typisk tekster, der er skrevet af eurocentriske hvide mænd. Det fremlægger ligesom det her verdenssyn, hvor det er den vestlige verden, som er standarden for den virkelige verden...at det kun er den form for journalistik, den præmis, den der er skabt af hvide mænd. Så lige på det punkt, synes jeg helt klart, at det er problematisk. Jeg vil gerne have bredere og nuanceret journalistik.”

“Vi er blevet klædt på til sårbare kilder. Men sådan nogle emner som diskrimination og identitet, beskæftigede vi os virkelig ikke med. Og det er jo sådan nogle ting, jeg konstant hører om på mit praktiksted, hvor jeg bare har været sådan, hvorfor var det aldrig sådan nogle her ting, vi talte om på uddannelsen?”

Respondenterne beskriver en mangel på repræsentationsarbejde i deres undervisning både ift. sammensætningen af deres pensum og de eksempler (på kilder) der bruges i undervisningen, men også ift. mere undervisning i kildehåndtering. Der er også overvejelser om ens egen position som journalist med etnisk minoritetsbaggrund ift. at bruge minoriserede kilder, og hvordan det kan resultere i, at andre sætter spørgsmålstejn ved ens bias og objektivitet.

5.2.5 ”DEN DER BRUNE JOURNALIST”

For vores gruppe af respondenter er der mange tanker om identitet og baggrund, og om man kan eller vil finde sin plads som ”den der brune journalist” både fagligt og socialt - og i så fald hvordan.

“Jeg tror generelt...på studiet, der brander folk meget ofte sig selv, fordi det er et studie, hvor man kan blive eksponeret. Der er jo nogen, der drømmer om at komme på TV og blive store skribenter. Der indgår også noget branding med praktiksøgning. Hvor jeg var meget sådan, ej der er ikke nogen, der skal vide, at jeg er muslim eller fra et andet land, hvilket er lidt svært at skjule...når man så takker nej til fester, fordi man ikke drikker og alle mulige ting. Men jeg prøvede i hvert fald ikke at være ‘den der brune journalist’, som nogen måske godt kunne tænke, at jeg var. Noget af det vigtigste for mig er jo sådan noget med udlandskpolitiske begivenheder og journalistik, så det er på den måde lidt svært, men det er også noget, jeg har arbejdet med at embrace.”

Flere respondenter reflekterer også over, at de skal navigere i at balancere deres faglige kunnen ift. deres etnicitet, og hvordan de gør dette. Beskrivelser om at skulle arbejde hårdere bl.a. pga. tosprogethed, går igen fra beskrivelserne om adgangsgivende prøver.

“Jeg tror, at folk med anden etnisk baggrund altid har skullet kompensere for deres etnicitet med deres faglighed, giver det mening? Det er derfor, vi ser, at nogle af de bedste studerende, på mange uddannelser, er piger med tørklæde, for de kompenserer for, at de har tørklæde på, og de har anden etnisk baggrund, og de hedder et navn, som ikke er Jens, og Peter, og Poul.”

“Det var fordi, du er tosproget, så skal du også arbejde hårdere. Du skal blive længere på skolen. Du skal bruge flere timer på dine afleveringer, inden du afleverer dem. Så på den måde kan jeg godt mærke, at jeg belaster mig selv ret meget, også her på uddannelsen. Fordi jeg er blevet vant til at arbejde lidt hårdere. Jeg bruger flere timer på mine ting. Så kan jeg godt mærke, at jeg belaster mig selv, og det er desværre en egenskab, som jeg har tilegnet mig, som jeg måske aldrig vil komme af med.”

Hvis man klarer sig for godt, kan det også være andetgørende. Flere respondenter fortæller, at de oplever negativ opmærksomhed fra medstuderende, som tilhører majoriteten, som i følgende citat, hvor respondenterne beskriver en overdreven undren over den studerendes danskkundskaber.

“Der er en prøve, som er sådan en sprogtest med kommaer og alt det der - den nailede jeg. Jeg behøvede ikke tage det der 12-ugers kommakursus, det kan jeg godt finde ud af, for min mor har lært mig det. Men der var en, der dumpede, og han var sådan ‘nå, er du bedre til dansk end mig?’ ‘Er du bedre til dansk end jeg er-agtigt’. Og andre var også sådan, ‘nå, det er da meget godt klaret’ og ‘seriøst, er du lige så god til dansk?... altså du er bedre end alle de her, der er dumpet?’. Der er mange, der dumper den der prøve åbenbart. Så sådan noget der, får du. Og igen, - er det et kompliment? Det er ikke et rigtigt kompliment vel?”

Flere respondenter oplever, hvad de beskriver som en forudindtagelse fra både undervisere, medstuderende og kollegaer/ansatte på praktiksteder om, at de som studerende med etnisk minoritetsbaggrund har sproglige udfordringer.

“Altså jeg har gået og tænkt meget over en bestemt episode, hvor jeg har prøvet at feje det hen, hvor...det kan ikke være på grund af min minoritetsbaggrund. Men på en eller anden måde kan jeg heller ikke lade være med at tænke på, at det kan være det, fordi det på en eller anden måde fremkalder nogle lidt negative følelser og fremkalder nogle erfaringer, som jeg har haft førhen, hvor det faktisk har handlet om min etnicitet. Vi skulle skrive nogle artikler, og der kan jeg huske, at jeg sad med en vejleder, som skulle læse mine artikler igennem, og der kan jeg huske, at hun sagde ‘jeg synes at du skal bruge det her ord’, det var et eller andet ord, jeg kan ikke lige huske hvad det var, et meget nemt ord, sådan ‘aktuel’ eller sådan noget, tror jeg det var. Så var jeg sådan ‘jeg har ikke lyst til at bruge det’, jeg mente ikke det var relevant i min artikel, og så kigger hun på mig, og så siger hun ‘ved du egentlig hvad aktuelt betyder?’. Hvor jeg kan ikke lade være med...jeg sad tilbage og var sådan...når man er to-sproget, så er man også meget opmærksom på sit sprog, eller det er jeg i hvert fald, jeg er meget opmærksom på at være så korrekt på dansk som muligt, så når man får sådan en kommentar, så kan man ikke lade være med at tænke på okay, er jeg ikke god nok? Er det nu, at det lige pludselig bliver udpeget, at mit danske ikke er godt nok? Og så kigger jeg på hende og siger ‘jo, jeg ved da godt hvad det betyder’ og hun sagde det foran hele min redaktion, og der blev sådan lidt stille og folk kiggede lidt på mig, jeg kunne godt mærke det blev rigtig, rigtig ubehageligt, og jeg ved ikke, om det er sådan en mindre situation, som måske er ubetydelig, men på en eller anden måde så følte jeg lidt at...ja, det sad lidt i mig, og jeg endte faktisk også med at gå med til at skrive ordet, hvor hun sådan klapper mig på skulderen og siger ‘good girl’. Jeg følte lidt, at...jeg følte mig sådan lidt underordnet på en eller anden måde. Jeg ved godt, det måske er dramatisk at sige, men jeg følte lidt, at jeg var bare en lidt mindre rang i forhold til alle andre på en eller anden måde, og jeg ved ikke, om det er fordi jeg overtænker situationer så meget, men det var i hvert fald en situation, som jeg synes var rimelig ubehagelig. Men ellers så synes jeg overhovedet ikke, at jeg kan mærke, at der er nogen forskelsbehandling, på den måde at jeg aldrig har mærket nogen form for diskrimination, og jeg har aldrig mærket nogen form for sådan en positiv forskelsbehandling. Jeg vil ikke sige, at jeg på den måde i klasseværelset er blevet behandlet anderledes ud over den ene episode, hvor jeg ikke ved, om det handlede om min etnicitet eller om det bare var vejlederen, som havde en dårlig dag.”

“Men så havde jeg skrevet en sætning, (...) et eller andet. Og det kunne man ikke sige. Altså det var noget præposition til et eller andet. Nu har jeg sikkert lært det...som man ikke kunne...men som jeg ikke var bevidst om. For jeg taler også et andet sprog, og der ligger alle præpositioner bag om ordet, så nogle gange kan det drille mig. Og der blev jeg sindssygt pinlig. Altså fordi jeg var sådan, uha, jeg havde skrevet så mange pæne ord alle mulige andre steder, og så den der dumme fejl, den blev italesat så mange gange. Det var jeg virkelig pinlig over. Altså jeg tror, det var fordi de (kollegaer red.) var sådan ‘haha’. Nogle gange...de prøver at være virkelig sympatiske. De er også meget søde, det er de virkelig. Men jeg tror nogle gange, at tingene kan komme lidt hurtigt ud. Og jeg tror ikke, det var meningen, at det skulle være sådan en lidt kæk bemærkning. Men det blev det. Jeg tror ofte, at folk glemmer, at jeg har anden baggrund. Især på skrift. Altså jeg kan gemme mig, og det er derfor, jeg aldrig har været...altså jeg har aldrig gået efter, at jeg skal være podcast- eller TV-journalist, der kan jeg ikke gemme mig bag min skrift. Der kan jeg få lov til at søge på Ordnet eller på Google med formuleringer. Det er så pinligt, når jeg gør det, og jeg kan se mine medstuderende sidder bag mig og ser, at jeg søger. Det er så pinligt, så jeg prøver at gøre det i smug. Og det er virkelig dumt. Men ja, når jeg så bliver fanget i det på skrift, så synes jeg virkelig, det er pinligt. Fordi jeg vil gerne passe ind. Jeg vil gerne ikke lave de der småfejl, der viser, at jeg har en anden baggrund. Og det er virkelig en kamp, jeg har med mig selv, fordi jeg er virkelig stolt af mit ophav. Det er jeg blevet. Og jeg synes virkelig, at det kan noget. Og jeg kan fortælle historier, som andre ikke kan. Jo, andre kan, men jeg har i hvert fald nøglen til nogle andre kulturer, til nogle andre stemmer. Og det synes jeg, er et kæmpe privilegium. Så det synes jeg virkelig er en kamp. En indre kamp.”

Som uddragene viser, mangler der en kultur for sproglig læring som værende en proces og for respondenterne knytter der sig mange tanker til bekymringerne om de sproglige kompetencer, også ift. det at passe ind. Respondenterne beskriver, hvordan det er et stort arbejde at navigere i deres følelser af usikkerhed, også ift. andres påvirkning med kommentarer og blikke.

Endnu et aspekt af dét at være journalist med minoritetsbaggrund er det, som respondenterne beskriver som vægten af det ansvar, som dét at synliggøre flere minoriteter kan føles som, og hvordan respondenterne er bevidste om at balancere det.

“Hvis det handler om repræsentation i det hele taget i kilder, så føler jeg, at det er en pligt. Men hvis det handler om mere enkelte sager, eller når vi har diskuteret enkelte cases, så er jeg meget påpasselig med, hvordan jeg skal snakke om det. Fordi jeg synes heller ikke at det er mig, mig, mig. Det handler om noget, der er større. Og det er også det, jeg prøver at sætte fokus på. At det er noget, der er større end bare den enkelte person. Så jeg synes, det kan være svært nogle gange at vide, hvordan man skal tale om det. Og hvordan man skal tage ansvar for noget, som bare er så komplekst.”

Respondenten i følgende uddrag beskriver også en skuffelse over sig selv og endda skam, når det mislykkes at få flere minoritetskilder i medierne.

“Jeg kan godt mærke på mig selv, at jeg stræber efter at skulle finde kilder som er etniske minoriteter, fordi jeg selv mener, at det er et problem, at de ikke findes i

medierne, og på den måde så følte jeg også lidt, at når jeg så sad tilbage med en artikel, hvor der ikke var nogen etniske minoriteter, der kunne jeg godt mærke, at jeg blev lidt skuffet over mig selv og var sådan, åh hvor er det nederen, at jeg nu ikke rigtig kan, selvom jeg selv er etnisk minoritet og er meget bevidst om, at der skal være flere etniske minoritetskilder i medierne, så har jeg ikke selv formået det. Og jeg kan godt mærke, at jeg står tilbage med, at jeg føler, at jeg har et ansvar, som jeg ikke kan leve op til, så på den måde så føler jeg godt, at jeg kan mærke, at jeg står på mål for sådan en skyld eller en skam, som er forbundet med at jeg ikke kan leve op til at skulle få flere etniske minoritetskilder i medierne.”

Andre respondenter reflekterer også over et manglende engagement i repræsentationsarbejdet fra deres medstuderende og beskriver, hvordan de har modtaget nedladende reaktioner eller kommentarer fra medstuderende pga. deres eget engagement.

*“Det er bare ærgerligt, at man...Selvfølgelig, er det dem det ligger nærmest, der tager den kamp. Men det er bare ærgerligt, at hvis journalister skal være sådan nogle, der kæmper for fjerde statsmagt, at der så ikke er flere, der tager den kamp, og så bliver man bare den der...’feminist’, eller den der...’repræsentationsperson’, og sådan nogle små kommentarer om at ‘det er typisk *navn*’ eller sådan noget. Men det er jo en kamp, vi alle sammen burde have, hvis det giver mening.”*

“Typisk handler det om, at jeg gerne vil tage nogle af de her historier op, fordi jeg føler, at det mangler i samfundet. Så det er faktisk bare det. Ja, så det er ud fra en personlig interesse og motivation. Okay. Jeg vil også lige sige, at jeg skal også lige passe på, fordi jeg kan godt mærke nogle gange, at der måske er folk, der tror, at jeg er sådan en virkelig ‘aktivist-type’, der bare kæmper for minoriteters rettigheder. Jeg kæmper jo for minoritetsrettigheder, men jeg gider ikke have det der label på mig, at jeg kun gør det.”

Lignende forskelligheder ift. bevidsthedsniveauet om repræsentation og egen position i journalistikken, og hvad det betyder for den journalistiske praksis, beskriver respondenterne i følgende citat.

“Jeg synes, at jeg har lært rigtig meget om kritik, det kritiske perspektiv i journalistik. Altså kritik over for journalistikken. Ja, en ting er, at journalister skal være kritiske over for verden omkring dem, men også det der med at vende blikket tilbage på sig selv, og der føler jeg også, at vi måske har været få på studiet...Oftentimes har det været mig og nogle andre minoritetsetniske personer, som har tænkt meget over den position, som vi selv har i journalistikken. Også fordi vi jo ved, at vi kommer til at møde...Altså, der er rigtig mange, der lægger værdier...tillægger vores baggrund nogle værdier. Min religiøse baggrund, min etniske baggrund. Og fordi jeg har den historie, så må jeg også synes A, B, C, D, blah blah...Så vi er godt klar over, at vi bliver dømt på forhånd. Vi bliver ikke bare mødt som det menneske, vi er. Vi repræsenterer allerede en masse ting, som vi nogle gange skal stå til ansvar for. Og der er...Altså, jeg tror, at vi har tænkt meget over det, fordi vi ved, at det sker, og fordi vi har oplevet det. Og tænker meget over...Ja, vores egen position i samfundet. Hvordan det kommer ind i den journalistik, som vi kommer til at lave. Men det er ikke min opfattelse, at mange af de andre studerende har gjort det. Ja, altså.”

Respondenternes beskrivelser viser en bevidsthed om deres position i kraft af deres etnicitet i forbindelse med deres fag, og hvordan de af andre ikke læses som neutrale. De fortæller, hvordan de føler, at de som journaliststuderende eller journalist med etnisk minoritetsbaggrund har et ansvar ift. at arbejde med repræsentation og at synliggøre flere minoriserede personer i medierne. Hvis respondenterne arbejder med repræsentation i deres journalistik, risikerer de at møde sanktioner i form af negativ stempling eller nedsættende betegnelser. Hvis de ikke arbejder med repræsentation og/eller opnår en bred repræsentation i deres journalistik, føler de skam eller skyld. Arbejdet med at reflektere over og navigere i disse valg bliver i sig selv en belastning for de minoritetsstuderende.

5.2.6 "ODD ONE OUT"

For nogle respondenter er repræsentationen og det lave antal af studerende med etnisk minoritetsbaggrund på uddannelsen hverken en overvejelse eller en overraskelse, selvom ønsket om ikke at være den eneste på en hel årgang trænger sig på.

"Jeg fandt så ud af, at der også er noget, der hedder journalistik. Det kan man også søge. Og valgte så at søge ind. Inden da havde jeg slet ikke tænkt på, at der ikke var så mange med etnisk minoritetsbaggrund. I hvert fald ikke til at starte med, lige da jeg søgte. Der tænkte jeg slet ikke over det. Det var ikke noget, der betød så meget. Jeg har altid gået i klasser, hvor der kun har været to eller én. Så på den måde har jeg altid været i undertal. Så det gjorde ikke så meget. Så søgte jeg ind, fik pladsen, og så kan jeg huske, at da vi fik navnelisten på dem, man skulle gå i klasse med. Nej, faktisk hele årgangen, der ledte jeg sjovt nok efter et navn, som klingede lidt af anden etnisk baggrund. Det var jo lidt sjovt, jeg gjorde det, for jeg plejer jo aldrig at gå op i det. Men jeg tænkte, det kunne måske være rart at have én. Bare én, det var også fint. Også hvis det bare var på årgangen, og vi ikke kunne gå i klasse sammen. Bare én, man måske lige kan læne sig op af, og støtte sig op af, hvis det nu var..."

For andre sker granskningen af sammensætningen af studerende mere instinktivt.

"Så jeg tror, at jeg er vant til at gå ind i et rum, hvor jeg...og det er måske det, jeg gør instinktivt, at jeg så spotter, er der nogen, der er lissom mig, nej, okay, fint."

De fleste respondenter viser dog en eller anden form for opmærksomhed ift. at de, ved at starte på et journaliststudie, vil indgå i et undervisningsmiljø med meget få personer med etnisk minoritetsbaggrund. Første citat er fra en person som efter mange overvejelser til sidst fravalgte journaliststudiet.

"Sådan, du gider ikke...man gider ikke være den der odd one out, og man gider heller ikke at være den som...man gider heller ikke, at være den som altid skal forklare sig selv eller hvem man er, det kan også være lidt ubehageligt, fordi vi jo som mennesker jo er flokdyr og gerne vil være ligesom de andre og gerne vil være en del af fællesskabet, og jeg var bare bange for, at jeg ikke ville få det fællesskab, det er det, jeg tror, jeg var bange for, at jeg ikke ville finde det fællesskab."

For nogle var det en stor omvæltning at være den eneste person med etnisk minoritetsbaggrund. I dette tilfælde undrer den studerende sig og begynder at spørge ind til det.

“Jeg har...mit liv er delt op, før journalistuddannelsen og efter journalistuddannelsen. Den verden, før journalistuddannelsen, er ikke en verden, som jeg overhovedet kunne genkende på journalistuddannelsen. Så, jeg kommer fra en ghetto. I forstår. Så det var ligesom, jeg havde ikke rigtig tænkt, at jeg ville starte på en skole, hvor jeg var den eneste person med en anden etnisk baggrund. Så det var et rigtig, rigtig stort kulturchok. Kæmpe kulturchok. Altså sådan et livsændrende kulturchok. Men ja. Det allerførste jeg overhovedet tænkte, da jeg trådte ind ad døren, det var, ‘hvad fuck er jeg den eneste perker her?’ og så gik jeg ind til lærerne og spurgte rundt, og så endte jeg så inde hos en leder og spurgte så ‘hvorfor er der ikke andre?’. Og altså, han sagde decideret lige ud, at ‘de ikke er kloge nok til at starte’. Det var min introduktion, og så spurgte jeg så mere ind til det, og jeg kan ikke finde ud af at være objektiv eller ikke emotionel i sådan nogle situationer, for jeg var lige startet, og det er første uge, så jeg blev pisseirriteret. Men så holdt jeg mit cool og spurgte så mere ind til det, og mere ind til det, og så var jeg sådan...til sidst så gav han mig en fornemmelse af, at den eneste årsag til at jeg var der, var fordi jeg var brun. Så han sagde ordret, at når vi så endelig møder nogen, at når der endelig kommer nogen og søger, så får de så lov at komme ind, bare baseret på det-agtigt, ikke? Så første uge, der røg hele mit... altså, jeg...jeg...jeg hører ikke engang til her, det er bare en charity case, og så følte jeg mig svag, helt vildt svag. Og jeg er ikke svag normalt, I do good, når jeg gerne vil. Så det var min første introduktion med uddannelsen, at du er her ikke, fordi du kan, men fordi du er brun. Hvilket er sådan en omvendt racisme i en eller anden forstand. Nu er jeg ikke blevet lukket ude, jeg er lukket ind på grund af det, og det er sgu da ikke fedt. Og jeg tror heller ikke, det er sandt, for jeg har gået igennem en adgangsprøve som anonym ligesom alle andre, men så til samtalen, så siger han så, at det er så der, at man har lavet den der ‘så skal du selvfølgelig ind, fordi at...’ Ja, okay. Ærligt. Ja, jeg er lige ved at græde over det. Ja, så resten af min uddannelsesperiode var bare præget... jeg havde det bare i baghovedet konstant, og jeg udviklede enorm angst af at gå på uddannelsen, altså sådan en reel angst, som jeg aldrig nogensinde har prøvet før i mit liv og heller ikke har haft siden da. Men at gå på journalistuddannelsen...på grund af at jeg var brun, var en forfærdelig, forfærdelig oplevelse. Altså, det gjorde ondt i mit liv. I rigtig lang tid. Mens jeg var der og også efter.”

Oplevelsen med de diskriminerende udtalelser fra uddannelsesstedets ledelse om bl.a. lavere forventninger til personer pga. deres etnicitet blev negativt toneangivende for resten af respondentens uddannelsesforløb og havde også alvorlige konsekvenser for respondentens mentale velbefindende. Oplevelser med andetgørelse går igen hos mange af respondenterne, som også beskriver en følelse af ikke at passe ind socialt med de andre studerende i en homogen og snæver kultur. I følgende uddrag beskriver respondenterne, hvordan følelserne af fremmedgørelse skaber stor bekymring - også for et fremtidigt arbejdsliv.

“Hver eneste gang, jeg kommer ind på skolen, så føler jeg mig anderledes på en eller anden måde. Og det bunder nok i, at da jeg trådte ind på skolen første gang, altså den allerførste dag, der kunne jeg godt mærke, at det var et kulturchok. Altså der er jo ingen tvivl om, at når man kigger ud på de her mennesker, så er de jo alle sammen hvide, de har alle sammen en middelklasse og øvre middelklasse-baggrund. De snakker på en specifik måde og har en specifik mentalitet, som jeg ikke har. Så der føler jeg mig meget udenfor. Altså jeg har haft mange overvejelser omkring, om jeg skal droppe ud.

Det er meget det der med, når du kommer ind, når du træder ind, at du bare føler, at du er så fremmedgjort i den verden. Og så tænker man samtidig, okay, hvad så hvis jeg bliver færdiguddannet? Vil jeg så også føle mig fremmedgjort i den branche? Det er også lige så meget, kan jeg overhovedet finde et job, det er også det, skal man så også konkurrere med dem? Og så også bare sådan at hvis jeg finder et job, kan jeg skrive de historier, som jeg vil skrive? Som jeg synes der virkelig er brug for kommer ud i samfundet. Det er jeg også lidt i tvivl om. Om jeg bare vil crashe under den her konkurrence, altså i den her konkurrencekultur, der er i den her branche, mener jeg. Det er også ligesom sådan noget, det der med, at hører jeg måske bedre til på andre uddannelser? Så det har jeg helt klart kigget efter. Men samtidig føler jeg, at hvis jeg dropper ud, så føler jeg et eller andet sted, at jeg giver op. For jeg synes, at journalistik er spændende. Men så er det bare skolen, der gør, at jeg føler mig lidt fremmedgjort. Så jeg har det bedst, når jeg arbejder hjemme, vil jeg sige, fordi du bare slipper for et pres. Man slipper for at holde vejret i så lang tid. Så ja. Det er sådan, jeg har det. Ja, altså jeg tænker helt klart, at jeg ville ha' nemmere ved at trække vejret, hvis det giver mening...fordi når du er omringet af en gruppe af mennesker, som du slet ikke kan spejle dig i...det er lidt som om du holder vejret. Du er lidt bange for, at du kommer til at gøre noget forkert. Du kommer 100% til at gøre noget forkert. Men jeg tænker helt klart, at hvis der var nogle personer, der var forskellige, ligesom mig, der måske også kom fra andre lande, eller også bare fra en anden klasse, så tror jeg bare, at jeg...at jeg kunne have haft nemmere ved at være mig selv, også med andre mennesker. Og også have samtaler med mennesker. Der måske ikke lige har set Badehotellet, der ikke lige abonnerer på Politiken. Og bare sådan at føle en connection, at du er connectet. Når man starter på en af de her uddannelser med etnisk minoritetsbaggrund, så kan man godt føle, at man mangler connection. Man føler sig i hvert fald lidt alene og mangler folk at spejle sig i. Så jeg tror helt klart det der med, at hvis der var andre ligesom mig, så var det nok nemmere at trække vejret."

I det følgende beskriver en respondent, hvordan fremmedgørelsen og en følelse af at blive set på som en "karakter" eller en "figur" også bliver forstærket af medstuderendes fordomsfulde og upassende spørgsmål.

"Det kan også bare være, at jeg er privilegeret nok til, at jeg aldrig havde oplevet, at jeg ikke kunne være den populære i en eller anden forstand. Men jeg skulle sådan kæmpe for at blive inviteret til noget, eller hele tiden gå på kompromis med, hvem jeg var for at være en del af noget. Det var rigtig...det var virkelig rigtig fucking nederen. Og så blev jeg spurgt, om jeg kendte nogle, der solgte stoffer og coke, og jeg blev spurgt om jeg arbejdede sort ved siden af og alle mulige mærkelige ting. Konstant. Det var sådan konstant. Jeg var bare sådan en karakter. Ikke en menneske, bare en fucking figur, der rendte rundt på journalistuddannelsen."

"Det er en form for mentalitet, der bare gør, at...nu vil jeg ikke sige det er alle, men man kan godt mærke, at der er nogle, der kommer fra et hjem med virkelig stærke ressourcer. Men det er ligesom også det der med en form for kontakt, som de har til hinanden. En kontakt, som jeg ikke rigtig kan være en del af, fordi jeg ikke har levet det liv på den måde. Jeg har en meget specifik form for humor, eksempelvis. Jeg har en meget specifik form for personlighed på grund af det sted, hvor jeg kommer fra. Og den personlighed, som jeg har, det matcher ikke det, som de har. Fordi de kommer fra

det liv, og jeg kommer fra et andet liv. Og det mærker jeg rigtig meget. Og det har også gjort, at jeg er blevet noget mere indadvendt. Fordi jeg føler, at det ikke er alle, der kan tåle min personlighed.”

“Der har været nogle gode perioder, men jeg vil også sige...altså jeg overvejede at stoppe i starten af tredje semester. Jeg følte, at dem jeg gik sammen med ikke rigtig forstod mig. Jeg følte mig ikke rigtig lige set af mine studiekammerater...Mange af mine studiekammerater siger mig ikke noget. Og det kommer til at være mine kolleger.”

“Det er også det der er med journalistuddannelsen, det er jo ikke danskere, der kommer fra derfra, hvor jeg kommer fra. Dem kan jeg jo godt med. Det er jo...undskyld, jeg bruger ord som dansker, det fjerner os fra hinanden på en eller anden måde. Men det er jo ikke dem, der kommer ind. Det er nordsjællandsdanskere og rich kids, der kommer ind. Det er det, der er kendetegnet for de her mennesker. De fleste ser ikke... Jeg tror, folk også bare har travlt med deres egen...ja...så man kan ikke rigtig sætte sig ind i andre folks sko. Jeg følte, at mine medstuderende følte, at den eneste måde, de kunne relatere til mig på, var ved at nævne det (respondentens etnicitet red.). Så vi skulle konstant se...i klassen, i frikvarteret så var der sådan nogle videoer, der blev sat på, YouTube-videoer, hvor der er en dum perker, der har sagt et eller andet dumt på TV, og så skulle vi allesammen grine af det. Det var hele tiden sådan nogle negative historier, der blev sat fokus på. Og når du så prøvede at...så var du rigtig hurtigt den eneste, der sagde noget imod. Det var virkelig mærkeligt at være den eneste, der sagde noget imod. For på den anden side, så er der også en masse vildt fagligt dygtige mennesker herinde, som kan deres kram, og som måske har gået på højskoler og været i alle mulige miljøer og været i dunno aktivister og sådan noget og gjort alt muligt, som de har været en del af den her verden. Og her kommer du. Kan ikke rigtig alle termerne, kan ikke rigtig finde ud af det hele, men du er klog nok til at være her, men er du overhovedet det? Man kan ikke rigtig sige noget igen. Jeg følte aldrig, at jeg kunne sige noget igen. Eller havde nogen at snakke om det med på skolen. Overhovedet.”

Respondenterne beskriver, hvordan de føler sig anderledes, ikke set og at de ikke “matcher” med de andre studerende og derfor enten må gå på kompromis med, hvem de er eller trække sig. De fortæller også, hvordan den ekskluderende kultur forstærker deres ensomhed, når majoriteten samler sig om fx diskriminerende humor.

Størstedelen af respondenterne beskriver større og mindre situationer, som de oplever som ubehagelige pga. den måde, hvorpå situationerne og de involverede personer synliggør eller andetgør deres etnicitet fx ved direkte at påtale eller udpege den.

“Det med mit navn har jeg oplevet lige siden jeg startede, og der er ikke nogen, selvom jeg siger det hundrede gange, der kan sige mit navn rigtigt, og så er jeg desværre gået på kompromis med det og så er jeg sådan ‘du siger det bare, hvordan du har lyst til at sige det’ fordi på en eller anden måde...det der med, var det sådan, var det sådan, var det...?...Foran alle i klassen det er sådan lidt...det synes jeg er mega pinligt, og det understreger hele tiden, at jeg er anderledes, og det fremmedgør mig, synes jeg, og så er der nogle lærere eller undervisere, der kan finde på at sige ‘aj men jeg er også dårlig til fremmede navne eller eksotiske navne’, hvor man sidder tilbage og tænker, det her er ubehageligt, det vil jeg ikke være i - mit navn er ikke eksotisk. Så på den

*måde er jeg gået på kompromis, når de siger mit navn, så siger jeg bare ja i stedet for at sige 'neeej jeg hedder *navn*'. Og så får jeg de her kommentarer med at 'de her fremmede navne er svære at udtale', så det føler jeg lidt at jeg undgår ved at gå på kompromis og sige ja til at det er det, jeg hedder."*

*"Jeg har fået det fra andre på uddannelsen, hvor de spørger mig 'hvor er du fra?' og så siger jeg, at jeg er fra *dansk by*, og er lige flyttet til *større dansk by* og så spørger de, 'hvor kommer du fra?' hvor de peger på deres ansigt, som om det skulle indikere et eller andet, og så går det selvfølgelig op for mig, at det er fordi at de er nysgerrige på, hvor mit ophav er fra."*

"Så har jeg også oplevet på mit studie, at det er blevet pointeret, at jeg er den eneste med anden etnisk baggrund. 'Ej, men du er jo faktisk også den eneste, der har en anden baggrund end alle os andre'. Hvor jeg er sådan, 'ja' og hvad skal vi bruge den information til? Og det var jo bare sådan, 'men det er jo slet ikke for at være diskriminerende eller noget, det er jo bare for at udpege det', og det synes jeg var mega unødvendigt. Hvis det ikke rigtig havde nogen kontekst i den samtale, vi havde. Så på den måde er det blevet udpeget, ja."

For en af vores respondenter resulterede gentagne oplevelser af andetgørelse og udelukkelse i at vedkommende måtte opgive studiet.

"Jeg droppede ud. Jeg droppede ikke ud, fordi at jeg ikke kunne...altså....jeg har fået gode karakterer hele vejen igennem. Jeg bestod alle prøver og alle eksamener, alle semestre og lavede alle opgaver. Men jeg kunne ikke, jeg kunne ikke stå op længere og være den eneste. Jeg savnede bare sådan at have nogen andre. Så ja, det var virkelig skelsættende. Jeg har aldrig nogensinde før i mit liv gået et sted eller været i en skole eller i en sammenhæng, hvor jeg ikke er en...ikke en frontfigur, men en leder, og jeg er en leder til daglig. Jeg er populær, folk kan godt lide mig. Jeg er aktiv i mit eget lokalmiljø. Så det der med at komme til journalistuddannelsen og være helt udenfor. Det er voksenmobning ikk'. På baggrund af noget, jeg ikke kan gøre for. Der er jo ikke nogen tillid til at komme ind og prøve at se, hvem er det det her er. Og der var ikke plads til de historier, jeg gerne ville lave. Man får hele tiden at vide, du ved 'kill your darlings'. Ikke nok med at der ikke er plads til dig, der er heller ikke plads til de historier, du gerne vil. Så hvorfor fanden skal jeg så overhovedet være der? Men det er vigtigt at sige. Og det er hvem, jeg er blevet efterhånden på grund af alle de her ting. At jeg værdsætter oplevelsen i en eller anden forstand, fordi nu skal jeg aldrig stille mig selv det spørgsmål igen. Okay det lyder virkelig sørgeligt, men nu skal jeg aldrig stille mig selv det spørgsmål igen. Nu har jeg ligesom fået bekræftet, at der ikke er plads. Så det gav mig mod på at prøve alt muligt andet, som gør mig glad i sidste ende. Det kunne jo selvfølgelig ha' været en rigtig fed fantasi, at man passer bare ind, og alt er okay. Det gør man ikke rigtig. Og det er okay, fordi så passer man jo ind et eller andet sted."

Respondenterne beskriver forskellige måder, hvorpå de navigerer i de problematiske oplevelser med medstuderende. En strategi, der bliver brugt for at undgå den negative opmærksomhed, er at "skrue ned".

“Men jeg kunne godt mærke der på journalistik, at en ting var, at vi var få med anden etnisk baggrund...men også bare sådan...nogle af de der mennesker...jeg kunne bare mærke på dem, at det er...det er seriøst første gang, de taler med en med anden etnisk baggrund. Hvor jeg skulle svare på nogle dumme spørgsmål, eller hvor jeg følte, at jeg nogle gange sad til forhør....det var sådan noget, hvor de gerne ville blive klogere på islam. Og så var det ligesom mig. Det var mig, der var muslimen. Jeg er virkelig...blandt muslimer ville jeg være den sidste, man skulle gå til, for jeg er ikke særlig religiøs. Så det var bare sådan...Jeg følte bare også pludselig, at jeg blev sat i en eller anden rolle, som jeg ikke følte, at jeg tilhørte. Og jeg kunne godt mærke på min veninde, som også var muslim og havde anden etnisk baggrund, at hun ikke fik så mange af de der dumme spørgsmål. Det var mere mig, der fik dem. Og det var også fordi, at jeg er mere approachable. Og det blev jeg træt af. Så jeg kunne godt mærke på studiet, at jeg begyndte at skrue lidt ned for mig selv, så folk ikke skulle begynde at spørge ind til de ting. Jeg gad ikke at skille mig for meget ud, fordi folk var meget sådan...hold da op, du har ikke mødt nogen med en anden baggrund før. Så jeg skruede ned for mig selv, så man kan sige at det havde også en pris.”

En respondent beskriver en anden strategi ift. de mange nysgerrige spørgsmål om minorisering, etnicitet og religion og reflekterer i det følgende over, hvorfor og hvordan vedkommende vælger at håndtere det.

“Altså jeg vil sige, folk har heldigvis været søde omkring det, det har mere været sådan en nysgerrighed. Jeg har altid sagt, at jeg hellere vil have, at de kommer og stiller mig 10.000 spørgsmål, end at de går og dømmes mig og har de her forestillinger om mig. Men folk siger jo...og det har meget at gøre med, at jeg er muslim, der har folk været ekstra nysgerrige. Meget sådan, ‘jamen, når du skal giftes, må du så selv bestemme?’ og ‘har du selv bestemt at have tørklæde på?’, ‘hvorfor kunne du godt tænke dig det?’. Det er medstuderende, der stiller mig alle de her spørgsmål. Så det er meget....jeg tror, at mange af dem måske kommer fra områder, hvor de ikke har set, hverken set eller kender rigtig nogle muslimer. Så det er meget det der, ‘vi har kun hørt tingene i medierne om hvordan muslimer er’, og ‘ej, åh stakkels kvinde, hun er undertrykt’. Så de stiller mig alle de her spørgsmål. ‘Hvordan ville din far have det, hvis du tog tørklædet af?’ og jeg er bare sådan oh my god...Så du ved, sådan var det meget i starten, men nu har de selvfølgelig også fået svar på de her spørgsmål, så der er ligesom ikke mere at komme efter. Men de siger det selvfølgelig på en måde, hvor det ikke føles ondt, eller på en eller anden måde sådan, ikke ondt, det er mere sådan, ‘åh jeg har de her spørgsmål’, ‘jeg er virkelig nysgerrig’, så jeg er sådan ‘stil dem, stil dem, stil dem’. Så man får mange af de samme spørgsmål også, altså man kan nå at svare på de samme 500 spørgsmål, mens man går på studiet. Folk har helt klart en forventning til, hvem jeg er som person. Jeg tror, at hvis de ikke havde spurgt mig, hvis de for eksempel ikke havde været sådan ‘bestemmer din far om du skal have tørklæde på?’ og så bare havde gået rundt og tænkt ‘stakkels, stakkels hende, hendes far går og tæsker hende hver evig eneste dag, mens hun er hjemme’ og bare sådan ‘står ved døren og er sikker på, at hun får det der tørklæde på, inden hun går ud af døren’, så havde det været 10 gange værre, fordi så havde de bare den forestilling og stereotyp. Og så havde de bare tænkt, hver gang medierne havde skrevet...så havde de jo ikke engang været kritiske overfor det. Så sådan, det er også fint at historierne, synes jeg, bliver bragt selvfølgelig...med undertrykte muslimske kvinder, men der er også den anden side, den

*hører vi heller ikke så meget, altså folk har den her forestilling om, hvem jeg er som muslim, så jeg vil hellere have, at de stiller mig de spørgsmål, og så næste gang de ser en artikel, kan være sådan 'ah I know, det er ikke så sort og hvidt, det er ikke alle, der har det sådan, for jeg kender jo *navn*.'"*

En anden respondent beskriver, hvordan vedkommende reagerede på, at de medstuderende lavede sjov omkring etnicitet, og hvordan valget om ikke at "gå med på jokesene" også gjorde det svært at være en del af den sociale studiekultur.

"Men jeg kan bare huske, det var sådan...det var sådan jeg blev talt til hele tiden. Det er det der med at enten så knækker det dig, eller også så ændrer det dig. Det var også derfor, det var så svært at være social, fordi når folk lavede sådan noget (diskriminerende adfærd red.), så kiggede jeg bare og tænkte hvad fuck snakker du om. Det blev akavet, fordi jeg ikke gik med på den der idé om...jeg lavede ikke sjov med det, jeg synes ikke det er sjovt. Jeg synes, det kan være sjovt, i den rigtige situation, hvis det er kærligt, jeg er ikke sådan en...jeg er ikke ekstrem i det, jeg er ikke enormt woke eller et eller andet. Jeg kan sagtens lave sjov med det, men det skal også være sjovt, det skal ikke være sådan, at nu er det bare det, jeg er-agtigt. Så nej, jeg reagerede ikke på nogen...jeg husker ikke at jeg har deflectet eller gået med på jokesene i nogen forstand overhovedet, men jeg kunne sagtens se, hvorfor man skulle gøre det, og for eksempel ham den anden han gjorde det, det var sådan en joke om at han var iraker, og de havde olie, sådan dumme jokes, det er for banalt til, at det her, det er vores fremtidige mediefolk."

Flere respondenter beskriver også helt specifikke detaljerede oplevelser med andre studerende, som har opført sig mobbende, chikanerende og/eller diskriminerende. De beskrevne situationer er sket på uddannelserne i både faglige og sociale sammenhænge. Af hensyn til respondenternes anonymitet kan vi ikke referere eller bruge uddrag fra de specifikke situationer, hvor medstuderende har opført sig diskriminerende overfor respondenterne, men beskrivelserne omhandler situationer, hvor majoritetsstuderende har: udtalt sig stereotypt og racistisk om personer med etnisk minoritetsbaggrund, parodieret personer med etnisk minoritetsbaggrund på en stereotyp og nedsættende måde, gjort grin med studerende med etnisk minoritetsbaggrunds kulturer og skikke fra ophavslande, brugt racistiske skældsord direkte rettet mod studerende med etnisk minoritetsbaggrund, betvivlet studerende med etnisk minoritetsbaggrunds faglige kompetencer direkte udtalt pga. deres etnicitet, i plenum udtalt og udpeget studerende med etnisk minoritetsbaggrunds etnicitet, holdt studerende med etnisk minoritetsbaggrund ansvarlig for holdninger og situationer, som knytter sig til andre personer, der deler fx etnicitet eller religion med den studerende med etnisk minoritetsbaggrund, stillet personlige, private, fordomsfulde og grænseoverskridende spørgsmål til studerende med etnisk minoritetsbaggrund om deres religion, ophav, familier, påklædning og kroppe. En respondent beskriver også en situation til en social begivenhed på uddannelsen, hvor en medstuderende med majoritetsbaggrund umotiveret chikanerer vedkommende med et racistisk skældsord og fysisk vold.

Respondenternes beskrivelser om at være studerende med etnisk minoritetsbaggrund på en journalistuddannelse handler om ensomhed, andetgørelse, udelukkelse og ubehag samt en stor byrde i form af ekstra følelsesmæssigt og fagligt arbejde. De beskriver, hvordan dét at de er få skaber en utryghed, når der opstår diskriminerende situationer, og at de derfor på baggrund af erfaring også leder efter andre, der ligner dem, så de kan støtte sig til hinanden.

5.2.7 VEJLEDNING, RÅDGIVNING OG HJÆLP PÅ UDDANNELSERNE

Under interviewene spurgte vi respondenterne, hvorvidt de vidste, om deres uddannelser har tilbudt ift. vejledning, rådgivning eller hjælp til de studerende, hvis de oplever ubehagelige situationer, som handler om mobning, forskelsbehandling eller diskrimination på deres uddannelsessted.

“Nej, det ved jeg faktisk ikke. Jeg vil nok gå til institutlederen som det første, hvis der var noget.”

“Jeg ved det ikke rigtigt. Vi har en faglig vejleder, og det er den, som vi bliver ved med at blive præsenteret for. Men den faglige vejleder er en studerende på mit semester. Og jeg tror kun, den skal hjælpe med sådan nogle...det ved jeg ikke, alt det der med point og sådan noget...Men jeg synes ikke rigtigt, at der er en trivselsvejleder.”

“Jeg har fået at vide, at der er en studietutor, som er en eller anden studiehjælp, en eller anden studieven, som er en studerende.”

“Hvis jeg mærker noget, så ved jeg i princippet ikke, hvem jeg skal gå til. Der er jo studievejlederne og der er underviserne. Altså jeg kan i hvert fald ikke huske det. Det er ikke noget, der er blevet gentaget særlig mange gange, kan jeg så sige, så tror jeg nok, at jeg ville huske det. Men jeg har ikke en fornemmelse af, at den og den kan jeg gå til. Jeg ved altså sgu ikke, hvor jeg skal gå hen i princippet, hvis jeg sådan skulle føle mig tryk. Der tror jeg mere, jeg vil gå til mine venner, hvis det var.”

“Jeg ved det ikke. Det vil jeg tro. Men jeg vil ikke ane, hvor jeg skulle gå hen. Har heller ikke haft behov for det. Jeg tror vist...Nej. Jeg tror ikke, jeg har gjort det. Jeg har bare tænkt ‘kæft en idiot, nu går jeg derhen i stedet!’”

“Ja, der er vist sådan en trivselsstudievejleder, et eller andet, som man kan gå til. Jeg ved faktisk ikke, om der også er noget andet...Det er en ældre studerende, og så kan den hjælpe lidt...hvad jeg ved af. Jeg har ikke undersøgt det for meget.”

“I forhold til de der medstuderende, der har taget orlov og sådan noget. Så ved jeg, at de faktisk har fået meget hjælp og mange ressourcer. Rigtig mange samtaler med studievejledere. Ekstra tid til eksamen. Der er blevet taget hånd om dem. Så jeg ved, at skolen er meget bevidst om, at nogen kan have psykiske udfordringer eller andet... Og min oplevelse er...jeg har ikke haft behov for det, men jeg kender en del der har haft. Og jeg synes faktisk...Deres opfattelse er også, at de har fået rimelig hjælp. Måske faktisk mere end de forventede. Så jeg synes...Skolen tager godt hånd om dem. Måske også fordi de ved, at det ikke er godt, hvis de dropper ud. Fordi...der er en grund til, at I skal lave den her undersøgelse. De ved, at de mangler dem. Så jeg ved ikke, om de holder bedre hånd over dem end andre. Jeg kan godt forestille mig det, for at være ærlig. Øhm. Men jeg tror det lidt hænger sammen med det der med at være tykhudet. Ja. Jeg tror bare at nogen af dem har hørt...har indset at, det bare ikke er noget for dem. Og så har de jo nogle gange også sagt, at de synes, at branchen er for grov eller for hård. Eller at studiemiljøet har været det.”

I det sidste uddrag refererer respondenten til nogle af sine medstuderende med etnisk minoritetsbaggrund, som har haft brug for at tage orlov bl.a. pga. "psykiske udfordringer" i løbet af uddannelsen. Vedkommende vurderer, at der er god hjælp og støttemuligheder på uddannelsen og reflekterer også over, om netop den gruppe studerende får mere hjælp, fordi de er underrepræsenterede på uddannelsen. De fleste respondenter er dog usikre og i tvivl om, hvor eller hvem de kan gå til, hvis de har brug for vejledning i tilfælde af ubehagelige oplevelser på deres uddannelsessted. Flere fremhæver, at det tilbud, som de kender til, er en medstuderende, hvilket gør dem forbeholdende ift. at bruge tilbuddet.

En respondent har dog fundet en studievejleder at betro sig til.

"Hvis det skulle være helt realistisk, så ville jeg bare holde det for mig selv. Jeg er i dialog med en studievejleder. Jeg har snakket om mange af de her ting, hvordan jeg har det på studiet. Med en virkelig god studievejleder. Så hvis der skulle ske noget, så ville jeg nok gå til hende. Jeg har snakket med hende om det her med, hvordan jeg føler mig anderledes med anden etnisk baggrund osv., hvilket også har gjort, at jeg har tvivlet på min uddannelse."

Flere respondenter beskriver situationer, hvor de søger vejledning, rådgivning eller hjælp på deres uddannelse men ikke er lykkedes med at finde den.

"...og jeg ville ikke blive set som sådan en eller anden svag person. Så jeg valgte ikke at sige noget til min lærer dengang. Det skulle jeg nok have gjort, nu hvor jeg tænker tilbage på det. Men jeg sagde ikke noget til nogen af de der...Altså, jeg sagde jo noget til vejlederen, som bare sagde, at jeg skulle ignorere det. Og jeg havde fortalt om hele forløbet, og vejlederen blev alligevel ved med at sige, at jeg skulle ignorere det. Men det var så den eneste gang. Eller så har jeg kun snakket med mine medstuderende. Og de var meget forstående."

"Der var en lærer på et tidspunkt, hvor jeg prøvede at ytre det her...at jeg var ked af det, for at være helt ærlig. Jeg prøvede at ytre det, så sagde han 'don't worry, det bliver det, der bliver årsagen til, at du får et meget bedre job end alle de andre, at du er anderledes'."

Der er også mange overvejelser omkring selve dét at være en minoritetsperson, som kan opleve ting, der gør at man kan få behov for vejledning, rådgivning eller hjælp.

"Jeg vil ikke virke som en, der er krænkelssparat eller sådan. Jeg prøver hele tiden at være...at børste det væk og at det her var en oplevelse, som nok ikke handler om en etnicitet. Og det skal jeg nok ikke tænke på mere. Så på den måde har jeg altid været sådan, at jeg ikke vil være en byrde eller sådan 'nu er jeg etnisk minoritet, det er så synd for mig, vil I ikke nok hjælpe mig'. Jeg har ikke lyst til at blive sat i den position. Men jeg er ret sikker på, at hvis man går til nogle vejledere, så kan man sagtens få noget hjælp i forhold til trivsel. Vi fik også en formular, som vi skulle udfylde, hvor vi skulle give feedback til undervisningen, og der kan jeg huske, at jeg faktisk skrev en konkret episode, og jeg forklarede, at jeg syntes den var ret ubehagelig men anonymt, hvor jeg prøvede at gøre den så anonymiseret som muligt, så den heller ikke kunne spores tilbage på mig. Men ja, og jeg ved ikke, om der er blevet gjort noget ved det endnu."

Flere går til deres venner og familie i stedet for ansatte og ansvarlige på uddannelsesstederne, når de oplever problemer på uddannelsen.

“Jeg synes, det er nemmere at gå til mine veninder, som selv er etniske minoriteter med sådan nogle oplevelser. Der føler jeg, at det er mere behageligt at snakke med dem om det, fordi på en eller anden måde føler jeg også, at de har en større forståelse for det, fordi det er noget, de eventuelt selv gennemlever og selv kan forstå og sætte sig ind i. Så når der sker sådan nogle her ting, så går jeg faktisk til mine veninder med anden etnisk baggrund og siger, at jeg har haft en virkelig dårlig dag og oplevet det her, og det synes jeg er virkelig ubehageligt. Ellers så er det mine søskende og mine forældre.”

I tråd med resultaterne fra vores spørgeskemaundersøgelse, synliggør respondenternes beskrivelser her også helt overordnet at de ikke har kendskab til, hvorvidt uddannelserne har tilbud om vejledning, rådgivning eller hjælp til de studerende, hvis de oplever fx mobning, forskelsbehandling eller diskrimination på deres uddannelsessted. De har også overvejelser omkring, at de ikke ønsker at “være en byrde” eller fremstå “svag” eller “krænkelsesparat”, og derfor vælger de i højere grad at tale med familie eller venner om ubehagelige oplevelser ifm. studiet. Der er også beskrivelser af situationer, hvor respondenterne er blevet mødt med bagatellisering af problemerne, eller hvor rådgivere eller vejledere anbefaler de studerende at ignorere de belastende oplevelser på deres uddannelsessted.

5.3 BRANCHE

Vores respondentgruppe har forskellige drømme om deres fremtidige arbejdsliv både ift. hvor de gerne vil arbejde, med hvad og hvordan. Nogle vil skrive eller lave radio, andre vil være TV-værter eller korrespondenter. Flere af respondenterne gentager en bekymring ift. konkurrencen om de få og eftertragtede stillinger.

“Vi får kastet nogle statistikker i hovedet med, hvor mange der egentlig bliver journalister, og det ser ikke helt sådan helt vildt lovende ud.”

“Det er en meget konkurrerende branche at være i. Det er også grunden til, at jeg har overvejet, om det er den rigtige uddannelse for mig. Jeg er ikke sådan et konkurrerende menneske. Jeg ved ikke rigtig, hvor godt jeg ville trives, hvis jeg skulle konkurrere med nogen, der kommer fra en baggrund, som er 100 procent mere ressourcestærk end det sted, jeg kommer fra. Så der tænker jeg, at skulle konkurrere med dem i den branche... det har jeg helt klart haft tvivl om, om jeg vil fortsætte på uddannelsen. Men så har jeg også tænkt på at, okay der er vel nogle steder, der måske passer mere til mig, som lokaljournalistik for eksempel, det synes jeg lyder virkelig spændende. Men ja, jeg har helt klart haft nogle overvejelser omkring det, det har helt klart haft en indflydelse på, om jeg egentlig vil gå på studiet. Men jeg har i hvert fald lovet mig selv, at jeg holder ud, jeg dropper ikke ud. Især fordi, at der er brug for journalister med anden etnisk baggrund.”

“Men der er helt vildt meget fokus på det der med, at vi konkurrerer om de samme jobs. Altså det er en ting, der bliver sagt også af underviserne. Altså det er en ting, der bliver italesat meget, synes jeg. Og det skaber mega angst blandt alle. Så er det måske ikke værd at sende alle mine noter til mine sidemakker. Ja, det har jeg lidt svært ved at være i.”

"Jeg har godt kunne være bekymret faktisk. Fordi det er meget min opfattelse, at der er rigtig mange...meget netværk...og hvem du kender. Jeg har gået på skole med folk, hvis forældre selv har arbejdet i mediebranchen. Og så går jeg ud fra, at de har bedre odds, end jeg har. Og det har de jo også. Vi kan jo lige så godt være ærlige. Fordi det har de jo. Jeg kender ikke en eneste journalist udover mine to venner, og det er jo ikke nogen big names. Så der har jeg faktisk godt kunnet være bekymret for, hvor fanden starter man henne, når man ikke kender nogen? Hvis alt virkelig fungerer sådan, som de siger, det gør."

"Jeg elsker jo at skrive, og det er også derfor, jeg har søgt ind på studiet. Jeg har altid godt kunnet lide at skrive, og dansk har altid været mit yndlingsfag. Og alle de der ting, men nu, hvor jeg har opdaget, hvor svært det er at komme ind på et dagblad, så er jeg lidt sådan desværre...ikke gået væk fra drømmen, men i hvert fald skubbet den til side. Fordi der er alt for mange om buddet, og man skal have gået på Hogwarts for at kunne komme ind der...eller et eller andet. Men Hogwarts er cancelled nu, så det..."

En respondent med erfaring fra en mediearbejdsplads reflekterer over en stilstand i branchen og en ensshed på de højeste ansættelsesniveauer.

"Jeg har arbejdet i DR, virkelig nogle virkelig nice kolleger, men jeg kan godt mærke, at dem, der var lidt højere oppe i hierarkiet...så mødte man ind på arbejde, og så stod der sådan 'Jespers 30-års jubilæum' og 'Jespers 40-års jubilæum'. Så tænkte jeg, at han skal godt nok begraves her. Man kunne bare mærke, at DR virkelig er et sted, der bare holder fast ved deres gamle værdier...Og altså, hvis der endelig er nogen etniske minoriteter, så er det journalistpraktikanter, eller nogen, der er meget længere nede i hierarkiet. Der er bare ikke rigtig nogle chefredaktører eller nogen redaktører i det hele taget, der har en eller anden anden baggrund, der skal man virkelig lede meget godt igennem."

En ambivalens, som går igen hos flere respondenter, handler om at finde plads i branchen som værende journalist med etnisk minoritetsbaggrund. Der er mange ting på spil, og der er både tiltro til og betænkeligheder ved en fremtid i branchen.

"Jeg er helt sikker på, at jeg skal være journalist, det har også meget at gøre med, at jeg har haft så gode oplevelser på mit praktiksted. Altså ligesom fået lidt tiltro til branchen på en eller anden måde. Men jeg har godt tænkt, at der er nogle steder, jeg skal holde mig væk fra, fordi jeg vil jo ikke ind i et miljø, hvor folk er snæversynede, og jeg skal høre på alle de der ting, fordi det er virkelig hårdt, og det gør meget. Altså nu bliver jeg ked af det, fordi jeg taler om det. Men jeg har godt tænkt, at der er nogle bestemte medier, jeg skal lade være med at arbejde på. Du ved, jeg har bare lidt nogle fordomme faktisk om nogle medier, fordi jeg har bare en fordom om, at jeg igen kommer til at stå der og føle, at jeg sidder til forhør. Så jeg har...og det kan godt gøre mig nervøs, fordi det er jo allerede så svært i forvejen at finde job i den her branche, så hvis jeg så heller ikke gider at komme på bestemte medier, fordi jeg er bange for, hvilke slags mennesker der er, og hvad det kan resultere i af oplevelser, det kan godt gøre mig lidt bekymret. Altså for eksempel, og det kunne godt være, at det er bare min egen fordom, men jeg føler også bare at min fordom...at jeg er blevet bekræftet så mange gange efterhånden. Altså jeg ved ikke, om jeg har lyst til at arbejde på Jyllands-Posten,

fordi jeg ved ikke, om jeg orker at være den eneste muslim der, som lige pludselig skal, du ved, tale om, hvordan hele Muhammed-tegningerne-episoden blev håndteret, og det ved jeg bare, og det vil folk bare spørge om. Ja, så jeg kan godt være lidt usikker på mine muligheder. En ting er, om jeg overhovedet kan finde et job, men en anden ting er også, om jeg kan finde et sted, hvor jeg trives. Om jeg kan finde begge dele, det kan godt virke lidt usandsynligt engang imellem. Men jeg synes jo, at der er nogle medier, der er mega fede, men jeg ved bare ikke, om der er plads til en som mig, og mine idéer, og de ting, jeg gerne vil lave. Og det synes jeg er ærgerligt, fordi der er så få i forvejen, der tænker på den måde, jeg gør og har de idéer, kan jeg godt mærke. Men jeg kan godt være lidt...meget det der med, er der plads til en som mig? Hvilket jeg synes er nederen, fordi jeg kan se, hvor fed journalistik, man egentlig kan lave.”

“Det er lidt rodet det her, men da jeg søgte ind på journalistik, så har jeg altid tænkt, at jeg skal være journalist i udlandet. Jeg har ikke rigtig set, at jeg kunne være journalist i Danmark. Og så tænkte jeg, at hvis det skal være i Danmark, så skal jeg lave udlandsnyheder og dække udlandet. Og så kom jeg lidt væk fra det, og så tænkte jeg, at jeg gerne vil være journalist på dansk i Danmark, men så kom jeg i praktik, og så tænkte jeg igen ‘åh gud skal jeg være det?’. Jeg synes, det kan være rigtig svært at se, hvordan jeg skal have en bæredygtig karriere i branchen mentalt.”

Udover tvivl, usikkerhed og ambivalens beskriver nogle respondenter, at de er meget bevidste om, hvordan de aktivt kan og vil arbejde og navigere med deres etnicitet i deres journalistiske praksis, også selvom det samtidig kan være et stort arbejde at stå alene med.

“Men jeg vil sige, at jeg interesserer mig især for etniske minoriteter. Det er jo selvfølgelig, at man har et bias. Selvfølgelig gør jeg det, fordi der ikke er så mange andre, der skriver sådan som jeg tænker, det skal skrives. Det er ligesom min ambition at gøre folk lidt klogere på...som journalist skal man også gøre folk klogere på at få nuancerne med i forhold til etniske minoriteter og også muslimer. Fordi folk bare har det her tunnelsyn. Ja, så folk bliver klogere. Så er de sådan ‘åh, at det har jeg aldrig hørt om’, og selvfølgelig har du ikke det. Og det er derfor, at det er et problem, at der er så mange ikke-etniske minoriteter på redaktionerne. Det er klart en opgave, man påtager sig. Fordi at man tænker, okay, vi er tre på en hel redaktion, på hele avisen, der har etnisk minoritetsbaggrund. Så tænker man, okay, hvad kan jeg gøre for at nuancere billedet? Men jeg føler også, at jeg faktisk ikke har noget imod at påtage mig den der rolle. Fordi jeg ved, at hvis jeg gør det, så bliver det også gjort på en ordentlig måde. Fordi man har det her bias, ved man, hvordan kilderne føler. Man ved, at de har lidt mistillid, så er jeg sådan ‘åh, men jeg er selv muslim’ og så er de sådan, ‘åh, okay’. Det havde jo bare været federe, hvis der var flere af mig, som kunne påtage sig den rolle. Så det ikke var sådan, at man stod lidt alene med det, men at man følte, at vi var flere om det, og at de der historier bare blev normale. Jeg kan jo ikke gøre det hele selv, men det blev mere sådan en del af noget større. Så jeg vil sige, det kan både være en god ting, men det kan selvfølgelig også være hårdt og dårligt, at man skal stå i den situation overhovedet. At man føler det, fordi der er så stor mangel på det. Det er jo trist i sig selv.”

Hvor man placerer sig i branchen som minoritet kan også være udfordrende ift. at finde balancen mellem at bruge sin etnicitet, position eller baggrund som en kompetence ift. ens journalistiske praksis og det at frigøre sig fra andres antagelser eller fordomme, alt imens man stadig følger sine fremtidsdrømme.

“Når man har snakket med folk om, hvad man gerne vil være...og jeg har nævnt, at sådan noget med udlandet interesserer mig. Så har jeg fået den der, at ‘selvfølgelig gør det det’. Og ‘det går da også skidt i Mellemøsten’, og det er jo nok også en af grundene til, at jeg gerne vil det. Men jeg ved ikke, det er bare måden det bliver sagt på. Det er svært at forklare nogle gange. For nogle gange kan man godt føle, at man selv overtænker det, og det egentlig ikke var med den intention. Så det kan godt lyde helt mærkeligt at sige højt, men det var det, jeg følte.”

Andre beskriver en udefrakommende forventning til, at netop personens etnicitet skal diktere det journalistiske arbejde.

“Jeg er venner med en journalist, som fortalte mig, at helt i starten, da hun var i mediebranchen, da hun så endelig blev ansat, så skulle hun sådan...’så vil du ikke fortælle lidt om ghettområderne?’ eller ‘vil du sørge for at dække det her? For nu har du jo godt styr på sådan noget i forhold til din baggrund’. Altså hvorfor kan man ikke bare få lov til at være journalist, fordi man har interesse for journalistik og at kunne ligesom...ja, gøre sit arbejde. Og det kan man ikke...og for eksempel dække alle mulige andre emner som kultur- eller sportsjournalistik.”

Flere af respondenterne beskriver også en bekymring for, at deres etnicitet kan blive en barriere ift. hvilken slags journalistik, de kan få lov at udføre.

“Ja, men jeg har også hørt, at folk, som har anden etnisk baggrund, ikke må...for eksempel, jeg ville jo gerne være korrespondent, for jeg vil gerne ud og dække ud i marken, hvor det sker. Men så har jeg hørt, at der er cases, hvor hvis du har en anden etnisk baggrund eller en muslimsk baggrund eller en jødisk, så må du ikke tage de cases, og det er jo også mega nederen. Altså som journalist, så er jeg jo en objektiv fagperson, der kommer ud for at rapportere, hvad der sker til borgerne. Det burde I have tiltro til, at jeg som fagperson og også som uddannet kunne, altså ville kunne finde ud af det. Og det burde vi som borgere også have tiltro til, at hvis en journalist står på skærmen og snakker om 9/11 for eksempel og har anden etnisk baggrund, at så må de som borgere også vide bedre, end...altså man ser nogle crazy ting, i de der kommentarfelter. Jeg gider ikke lave Go’ Morgen Danmark, jeg gider ikke at sidde og være vært på TV-programmer, for det har jeg ikke lyst til, jeg vil gerne lave det jeg vil, og hvis jeg ikke kan det, på grund af folk tror jeg er biased, så ved jeg ikke, om Danmark er klar til en journalist som mig.”

*“Jeg havde spurgt, om jeg måtte få lov til at dække en sag, et eller andet...der var noget *respondentens etnicitet* ind over. Og så sagde de sådan ‘jamen den kan vi da godt dække, men du må ikke dække den, fordi du er *respondentens etnicitet*, så er jeg så inhabil, og jeg er sådan, fair. Men så forstår jeg bare ikke, hvorfor ham der Jotam Confino...jeg ved ikke, om I kender ham...det er fordi...I kender godt Israel-Palæstina-konflikten. Og så er det så ham, der dækker det for TV2, han er jo fra Israel, eller*

*altså arbejder for israelske medier, arbejder i Israel, er selv israeler. Så var jeg sådan, hvordan kan det være, at han må gøre det, når jeg ikke må, fordi jeg er *respondentens etnicitet*? Så var de sådan lidt, det kunne de ikke svare på. Ja, det synes jeg bare var lidt sjovt. Men det er ikke det helt store, det var ikke, fordi jeg sad der og var ked af det.”*

Respondenterne er også bevidste om mediebranchens opmærksomhed på repræsentation og diversitet ift. rekruttering, men det er også ledsaget af betænkeligheder.

“I forhold til min baggrund, så ved jeg, at medierne snakker om, at de mangler folk med anden etnisk baggrund. Og jeg har fået at vide, at det kommer til at være en styrke. Men jeg ved ikke, om det er noget, jeg sådan oprigtigt tror på. Øhm. Det ved jeg ikke helt. En ting er, at jeg ved ikke, hvor meget de mener det...Så sådan lidt bekymret.”

“Jeg tror desværre, at hvis man er brun, så kommer man netop ind, fordi der er det her behov og en mangel. Så kan det godt være, at man kommer lidt frem. Men det er bare ikke...det er ligesom at kneppe sig til toppen jo...det er ikke...i en eller anden mærkelig forstand. Det er jo ikke fedt. Det er ikke ærefuldt. Jeg tror også, at rigtig mange af dem, der er kommet frem, som er brune, har gjort et godt stykke arbejde og kan være stolte af det, det er helt klart, de hænger sammen de to ting, du kan ikke bare være idiot og så komme op...Men alligevel, så er det ærgerlig, det er det.”

“Man vil jo heller ikke være den, der blev ansat kun på grund af sin etnicitet, og fordi det skal være mangfoldigt, men jeg siger bare, at hvis de fokuserede på ikke kun at ansætte en specifik type men at prøve noget nyt i ny og næ, så tror jeg, det vil gavne de store mediehuse.”

“Ja, jeg finder nok ikke et arbejde. Det er...puh...det er tough derude. Der er nærmest ikke engang plads til etniske danskere. Det er virkelig. Det er jo en hård branche. Der er jo nærmest ikke nogen jobmuligheder. Og on top of that, at man så er etnisk minoritet, tror jeg helt klart gør noget for....For jeg tror, branchen er rigtig god til at snakke om, at de gerne vil have flere. De vil gerne have mere diversitet...blah blah blah. Det er jo nemt at sige det og brande sig selv med det. Men når det kommer til stykket, så gør de det jo ikke. Så jeg tror jo ikke, at...jeg regner ikke med det.”

Flere af respondenterne beskriver også en frygt for, om de kan risikere helt at blive valgt fra pga. deres etnicitet.

“Men det er jo lidt svært, for man får det jo ikke direkte at vide. Der er jo aldrig nogen, der kunne finde på at sige det. Udover lige...Der var lige den der for nogle måneder siden, hvor der var en håndværkerlærling, der fik direkte at vide ‘vi vil ikke have en med etnisk baggrund, fordi der er mange ældre’ eller...Det er jo ulovligt, det er jo diskrimination, der er jo ikke nogen, der gør det så direkte.”

“Jeg tror heller ikke, at de her mennesker gør det bevidst for at være onde. Jeg tror ikke, at en medarbejder, der skal rekruttere eller ansætte nye journalister, gør det, for...ikke tager mig ind, fordi jeg har anden etnisk baggrund, eller noget i den stil. Men jeg tror bare, at det har noget med tryghed at gøre, og hvad man kender...og vi som mennesker og den måde hjernen er lavet på, så kan vi bare godt lide det vi kender, det

der er genkendeligt. Og det der med navne, altså mig og min kæreste sad og snakkede om navne, hvis vi nogensinde fik børn, og så lagde jeg bare også rigtig meget vægt på, det skal være et navn, der er meget sådan også dansk, så det må godt være sådan Noah eller Jonas eller Sarah, fordi de skal kunne få et job, og det er bare så synd, at jeg sidder og tænker sådan.”

“Jeg kan da godt huske, at jeg skulle have fat i nogen fra Dansk Folkeparti. Og så skulle jeg underskrive mailen med mit navn. Mit navn er jo ikke mellemøstligt, men det er udenlandsk. Og jeg kan godt huske, at jeg tænkte over det. Men det er jo ikke uddannelsernes skyld. Jeg kan godt forestille mig...der er jo det der med navn og jobansøgning...og at man skal gøre sådan og sådan lidt mere end en Amalie. Men nej. Det er måske en lille ting. Jeg ved ikke. Det kunne man måske godt italesætte.”

“Og der sagde jeg så for sjov, at jeg ikke tror, at mediebranchen er klar til os. Altså, ja... Det er lidt sådan, at jeg har det. Jeg tror bare ikke, at mediebranchen er klar på en eller anden måde.”

Andre respondenter er mere optimistiske, men har dog en bevidsthed om statistikkerne, som peger på, at jobsøgning kræver en ekstra indsats for minoritetsetniske danskere.

“Jeg vil jo vildt gerne lave TV, så jeg vil gerne arbejde i DR eller TV2. Det har altid været en kæmpe stor drøm for mig at arbejde i DR eller TV2. Jeg har også kæmpe store drømme om at arbejde i udlandet. Jeg vil vildt gerne på et eller andet tidspunkt arbejde for Al Jazeera, fordi det er noget som har fyldt rigtig meget hjemme hos mig, mine forældre er fans af det medie. Jeg vil også vildt gerne prøve at arbejde for BBC eller CNN. Jeg er optimistisk, til en vis grad. Nu har jeg fået en god oplevelse i forhold til at få et studiejob, så på den måde føler jeg, at jeg har haft en god oplevelse i forhold til at få et job. Så jeg er ikke skræmt væk eller bange for, at jeg ikke vil få et job, selvom statistikkerne viser, at man som etnisk minoritet skal sende langt flere jobansøgninger end etniske danskere, så er jeg alligevel ret optimistisk. På en eller anden måde så prøver jeg også at skabe en forestilling hos mig selv om, at hvis man virkelig er dygtig nok, og hvis man virkelig kan bevise overfor sig selv og for sin arbejdsgiver, at man er god, så skal man virkelig ikke frygte, at man bliver forskelsbehandlet. Selvfølgelig hvis den person nu er en idiot og fravælger mig på grund af min etnicitet...men selvfølgelig er det noget, der strejfer mig, og selvfølgelig er det noget som...igen det er også derfor jeg siger, at jeg er delvist optimistisk. Og det er fordi, at man godt kan være bange for, at man på et eller andet tidspunkt bliver fravalgt på grund af sin etnicitet. Men det er ikke noget, jeg tænker vil være et problem.”

En respondent foreslår, at uddannelserne klæder de studerende bedre på ift. den branche, som de træder ud i som journalister med minoritetsbaggrund. Respondentens egne erfaringer har vist, at der er (særlige) udfordringer, som netop handler om dét at være etnisk minoriseret journalist.

“Det kunne være fedt med flere undervisere, som måske...altså at vores undervisere inviterede nogle af dem, der har gået på studierne, været i branchen, der kan fortælle om...og være ærlige omkring de udfordringer, der er. Det er vildt nederen at få at vide, at ‘du kan blive, hvad end du vil i branchen, bare du arbejder hårdt for det’. Det passer

jo ikke. Det er jo ikke rigtigt. Du kan få lov til at få nogle muligheder, hvis du bare accepterer måden, tingene bliver gjort på, hvis du ikke rigtig stiller spørgsmål eller udfordrer det. Man bliver jo set som den person, der altid har noget at sige, når det handler om etniske minoriteter. Jeg fik også at vide, 'aj men du er da også rigtig god til at få kilder med, som har navne, der er svære at udtale.' Og det bliver også sådan...nå okay...altså svært for dig at udtale måske. Man føler virkelig, at det bliver så bemærket, det man gør, når man prøver at inkludere mangfoldige kilder. Men det er også bare den måde, det bliver bemærket på. Jeg ved ikke, om de har skyldfølelse, fordi de ikke selv gør det, og så skal de være sådan lidt...Du gør det."

Generelt går samme beskrivelser igen hos respondenterne, når det handler om en fremtid og karriere som journalist. Det er en hård branche som "ikke er for alle", det kræver at man er ekstrovert og robust og har det rette netværk og de rigtige ressourcer. Samtidig beskriver de, at de er mange om buddet, og at der er få stillinger, hvilket gør branchen konkurrencepræget. Alle respondenter har overvejelser ift. deres etnicitet og hvilken rolle det vil spille for deres fremtidige jobmuligheder, og ingen respondenter tror, at det er uden betydning for deres muligheder og position i branchen, at de har etnisk minoritetsbaggrund. De fleste respondenter er bekymrede for, om de vil blive behandlet anderledes på deres arbejdsplads pga. deres etnicitet, andre at de slet ikke bliver ansat.

5.4 FORANDRING

Vi spurgte alle respondenterne om, hvad de tænkte om uddannelserne og branchen ift. fremtid og forandring. De reflekterede både bredt over kulturen på journalistuddannelserne og kom med helt konkrete forslag til, hvad uddannelserne kan gøre anderledes, hvis de ønsker mere diversitet blandt deres studerende. Nogle af respondenterne tager også udgangspunkt i, hvad de selv som studerende med etnisk minoritetsbaggrund har savnet eller manglet på uddannelserne.

Flere respondenter bemærker, at deres uddannelsesinstitutioner og branchen har intentioner om forandring ift. repræsentation og diversitet, men at der ikke sker noget eller nok.

"Jeg synes, at de er meget med på den der tankegang 'ja, vi skal alt muligt'" men der sker bare ikke så meget i praksis. Og det synes jeg er vildt ærgerligt. Fordi de kan sagtens snakke om det, det sker bare ikke."

"Jeg tror, det er det der med...jeg har tænkt meget over det der med...for det er det der med, at der jo ikke er noget, hvor man kan sætte et tegnestift i og sige, at det er derfor. Det er jo bare meget komplekst, synes jeg. Og så har jeg tænkt meget på, hvad der egentlig bliver gjort og hvordan og af hvem. Og også lidt, hvad majoritetsdanskerne gør, hvor jeg ikke synes, det er prangende, kan man sige. Og jo, så vidt jeg kan huske, så var det vist formanden for DFI, der sagde, at det rigtigt nok er et problem, men det er som om, at så slutter det lidt der. Det er ikke fordi, at man tænker, at nu skal vi bare ud og gøre alt muligt. Det er meget som om, at det er på folks egne skuldre. Og det gør det jo også ekstra svært, fordi man jo i forvejen er en minoritet."

“Jeg tror at mediehusene skal være lidt bedre til at fremme deres anden etniske medarbejdere og give dem lov til at skrive nogle artikler. Det er så fedt, altså...nogle gange kan jeg finde på at købe en bog, bare fordi jeg ser et andetetnisk navn på den. Og jeg ved, at det er dansk litteratur, men det er et andetetnisk navn...minoriteter spotter de der små ting. Jeg sidder nærmest aldrig efter en film og ser rulleteksterne, men det gør jeg, hvis jeg ved, at der er, du ved, der er nogle specifikke mennesker, der har lavet den, som jeg gerne vil anerkende. Så jeg tror bare, for at få dem frem, for mediehusene...gi’ nogle fede muligheder til deres andenetniske ansatte.”

Blandt andet peger respondenterne også på, at uddannelsernes allerede høje ansøgningstal gør, at de ikke promoverer uddannelserne yderligere med henblik på mere mangfoldig rekruttering.

“Der var sådan en dag der, hvor de forskellige uddannelser kommer ud. Og så kommer SOSU-uddannelsen og alt det der. Hvor du ligesom kan vurdere, hvad du gør efter gymnasiet. Jeg synes aldrig rigtigt, at det er blevet nævnt for mig nogen steder ved vejledninger. Og jeg har aldrig set journalistik blive promoveret. Og da jeg spurgte, så forsvarede skolen det også med, at de ikke har haft behov for det, fordi de har så højt ansøgertal.”

Flere respondenter nævner, at der også kan mangle kendskab til journalistuddannelsen, og at det derfor er vigtigt at promovere bredt for at nå nye og flere målgrupper.

“Helt klart mere promovering. De steder, hvor jeg har været, har jeg aldrig hørt om journalistuddannelserne. Helt klart at man kommer ud til flere steder med plakater og ting og reklamerer lidt for det. At man kommer ud til målgruppen på en positiv måde og fortæller, at det er fedt at være journalist. Du kan komme ud at rejse, du kan gøre lige hvad du vil, du kan have en åben arbejdsplads, alle de der positive ting, der er ved det. Det tror jeg helt klart vil hjælpe.”

“Jeg tror, at uddannelserne...men det er også det der er problemet, bare fordi...skolerne skal komme lidt mere ud til gymnasier måske. Og vise...men åh de er også bare så snobbende, de journalistiskoler, det er de jo. Jeg tror, de skal komme lidt mere ud til gymnasier, og måske også gymnasier som har lidt diversitet og har lidt mangfoldighed. Det tror jeg, det tror jeg vil kunne gøre en kæmpe forskel.”

“Jeg synes jo lidt, det er et problem, at de ikke har haft behov for at gå ud og søge mennesker. Men vi ved jo godt...der er gymnasier med store antal af anden etnisk baggrund. Og der kunne de godt komme, synes jeg, til de der messer de har, hvor du kan snakke med folk i forskellige brancher, fordi så er brandmændene der og Falck og alt muligt andet. Der kunne journalistuddannelsen godt tage ud. Måske faktisk også tage til Sønderjylland. Og Lolland. Og finde de mennesker.”

“Jeg synes, det er en super god idé, hvis man som repræsentanter fra uddannelserne gik ud på andre skoler. Og ikke bare STX’er eller efterskoler. Man går lidt længere ned. Man kan gå ud på EUX-uddannelser, man kan gå på HF-uddannelser. Man kan prøve at nå lidt mere ud. Der er nogle virkelig talentfulde mennesker, der aldrig hører om den her uddannelse. Og så bare misser den. Der er så meget potentiale for, at de faktisk

kan gå hen og blive en rigtig god journalist, som samfundet har brug for. Det er ligesom bare at gå hen til de her uddannelser, som man normalt ikke bliver betragtet som særligt eftertragtede. Og så bare er fyre løs i forhold til journalistik.”

En anden måde at udbrede kendskabet til uddannelserne på er også via samarbejder, som en respondent herunder foreslår.

“Jeg kunne godt forestille mig, at det kunne være fedt at lave projekter med nogle skoler eller sådan noget brobygger-agtigt-forløb. Jeg kan huske, at i folkeskolen havde vi et forløb med et filmværksted, hvor vi fik introduktion til, hvordan det er at lave film og dokumentarer og sådan nogle ting. Det var sjovt. Så jeg havde tænkt, at jeg skulle lave TV, så altså at få den introduktion, der kan sparke en interesse.”

Flere respondenter nævner også optagelsesprocesserne og de adgangsgivende prøver, som steder der kan nytænkes og forandres.

“Jeg tror, at selve den der optagelsesprøve, jeg synes, det kunne være spændende at se, hvor mange der egentlig tager den, og hvor mange der falder fra der. Altså fordi jeg tænker, at den kunne godt gøres mere...ikke nem, men...anderledes. Måske i forhold til de der ordvalg og de emner, der bliver taget, i den der samfundsquiz eller hvad det er. Det tænker jeg helt klart, det kunne i hvert fald være en start.”

En respondent beskriver også faget og uddannelsen som værende traditionsbundet gennem mange år og at det måske trænger til eftersyn.

“Samme værdier og traditioner, mange, mange generationer tilbage, det er jo sjovt at se på...altså hvor mange uddannelser, kan vi kigge på, hvor vi kan have en far og en søn, som begge har læst journalistik, der er måske 25 år imellem, hvornår de har læst journalistik, men faren kan genkende, nogle traditioner og ting, og det er jo også bare sådan...det er ikke nødvendigvis dårligt, men så skal vi også bare kigge på, om de ting stadig er gode.”

Flere respondenter mener også, at det ikke kun handler om at rekruttere flere personer med etnisk minoritetsbaggrund, men også at skabe en større bevidsthed og en større kulturændring.

“Jeg tror ikke, at det handler om mediebranchen. Jeg tror, det handler om journalistuddannelserne, fordi det er der, man rekrutterer. Det er også der, man kan skabe en forandring, fordi man kan klæde folk på til at være opmærksomme på sine biases. Fordi det handler vel ikke kun om diversitet. Det handler ikke kun om at få flere ind med anden etnisk baggrund. Det handler også om at kunne give redskaber til, at få folk til at være klar over deres biases og deres privilegier.”

“Jeg vil sige, at det er nok det rygte, det har, fordi man tænker, det er en mega hvid uddannelse. Og det er det også. Allerede der, det er en barriere, fordi folk lader sig skræmme, og de tænker, man leder altid efter en, som ligner en selv, og hvis man bare hører, at okay der er ingen, og det er vitterligt sådan det lyder, at der er ingen. Så gør det også, at man ikke rigtig har lyst til det. Hvis passionen bare ikke er stor nok, så

er man også bare sådan, oh okay, har jeg har lyst til det. Og der tror jeg både det, at det allerede fra starten...at det har det rygte. Og så var der det der rusforløb i starten, der var virkelig meget druk, og jeg var bare sådan her, okay, det har jeg da ikke lyst til. Så der tror jeg også, man kunne tage højde for muslimer. Jeg ved, at Johan Borups Højskole, deres rusforløb eller deres introforløb. Der var der ikke noget alkohol. Der var ikke noget alkohol overhovedet. Så det synes jeg faktisk godt, man kunne teste. Nu er det jo et ret langt forløb, men man kunne have for eksempel to uger, hvor man ikke drikker. Så alle føler sig inkluderet. Man kunne også have arrangementer, som måske gør, at alle føler sig inkluderet.”

Respondenterne er alle enige om, at der er brug for forandring på journalistuddannelserne, og deres beskrivelser og forslag kredser om samme temaer: at en intention om forandring ikke er nok, at der mangler kendskab til og dermed promovering af uddannelserne, at optagelsesprocessen kan justeres og at en kulturændring i studiemiljøet også ville kunne skabe rum for mere forskellighed.

6.1 INTERVIEW - TESS SKADEGÅRD THORSEN

Foto: Tai Skadegård Thorsen

Tess Skadegård Thorsen, PhD (hun/hende/hendes) er forsker, bestyrelses-medlem i adskillige bestyrelser (inklusive for det danske Pioneer Centre for AI), underviser og konsulent specialiseret i repræsentation i teknologi, medier og film. Tess vandt i 2022 Kraka prisen for dansk kønsforskning. Hendes forskning er udgivet internationalt, blandt andet i bøgerne 'Women in the International Film Industry: Policy, Practice & Power' og 'Black Film British Cinema II'.

Hvorfor er repræsentation vigtigt på journalistuddannelserne og journalistik generelt?

- Repræsentation er vigtigt på adskillige niveauer. Helt grundlæggende er journalistik et fag, der er med til at spejle og skabe vores forståelse af omverdenen og dermed en central funktion i vedligeholdelsen af vores samfund. At sørge for repræsentation i journalistik er derfor centralt i at sørge for, at medierne bidrager til et retvisende og demokratisk medie billede. Mere lavpraktisk er repræsentation vigtigt for både minoritet og majoritet. Det er vigtigt for at folk, der tilhører minoritetsgrupper (hvad end det er magt-minoriteter, som kvinder, eller andre grupper, eksempelvis racegjorte minoriteter, personer med handicap eller LGBTQIA+ folk) føler sig hørt, set og spejlet og dermed inddraget i samfundets medie billede og diskurs. Vi snakker imidlertid ikke så ofte om, at repræsentation også er vigtigt for majoritetsbefolkningen. Hvis majoritetsbefolkningen primært forbruger et medie billede, der under- eller misrepræsenterer minoriteter, betyder det også, at majoriteten ikke får retvisende repræsentation af, hvordan deres samfund ser ud og af de perspektiver og refleksioner, minoriserede personer ville kunne bidrage med. Alle journalister, også hvide, kropskapable, middelklasse, mandlige journalister, taler fra en position. Det vi i forskningen kalder situeret viden. Så selv i fag, der bestræber sig på neutralitet og objektivitet, vil der ske en skævvridning, hvis personer med en bestemt position fortæller og udlægger historierne hver gang.

Hvad vurderer du, kunne være nogle af årsagerne til underrepræsentationen af etnisk racialiserede minoritetsstuderende på de danske journalistuddannelser?

- Det kan være nemt for uddannelser og institutioner i mediebranchen og de kreative industrier at frasi sig ansvar ved at formode, at denne minoritetsgruppe blot vælger faget fra, fordi der ikke er nok prestige, økonomisk sikkerhed eller jobsikkerhed. Forstå mig ret, de faktorer kan spille en mindre rolle (det kan de for alle journalister) - og de vil givetvis spille en større rolle, når man ovenikøbet risikerer at have sværere ved at få praktikplads eller job grundet arbejdsmarkedsdiskrimination. Ikke desto mindre tror jeg også, vi skal spadestikke dybere her. Hvordan opleves en karriere som journalist, når man er minoriseret grundet etnicitet/racegørelse? Betvivles ens objektivitet? Er der historier, man ikke må dække, fordi man forventes at være biased (ligesom vi så det med køn under metoo)? Eller tildeles man kun bestemte historier grundet ens minoritetsstatus? Begge faldgruber vil givetvis indsnævre muligheder for vækst i karriereforsløbet. Hvor mange brune

og sorte chefredaktører, ja redaktører generelt, ser vi i den danske mediebranche? Hvad er mulighederne for karriereprogression i det danske medielandskab? Jeg vil tro, at dét nogen har kaldt "The Scully Effect" (efter Dana Scully-karakteren i X-Files viste sig at inspirere en generation af kvinder i STEM-fagene) halter lidt efter herhjemme - hvem kan man spejle sig i i branchen? Her er det vigtigt at bemærke, at det ikke kun handler om enkelte rollemodeller men om at se langvarig og blivende karriere-progression, og om at se journalister der ikke er presset til at udviske dele af sig selv for at passe ind.

Ovenstående besvarelse er kun én side af mønten. Ofte fokuserer vi på minoriteten: hvorfor vælger de X fra, hvorfor gør de ikke Y. I stedet bør man måske se på institutionen. Hvad har institutionen gjort for at sikre lige adgang og lige muligheder? Hvordan er studiemiljøet? Hvilke mikroaggressioner og biases møder man blandt underviserne? Hvor divers er staben af faste undervisere? Hvad gør man for at beskytte de studerende mod diskrimination fra hinanden, fra lærere og fra praktiksteder? Hvad gør man for at støtte karrierestart og -vækst for de studerende, der er i særlig risiko for at møde diskrimination i deres tidlige arbejdsliv?

Hvad er dit bedste råd til DMJX, RUC og SDU, hvis de gerne vil opnå en bedre repræsentation og mere mangfoldighed på deres journalistuddannelser?

- Snarere end at hyre et par konsulenter til at foretage inspirationsoplæg eller tale om inklusion og bias en gang om året, håber jeg at institutionerne ser denne rapport som første skridt i mere omfattende og grundigt strukturelt arbejde. Vi er nødt til at tænke i længere forløb, rekruttering af personale, karriereprogression for personale og særlig opbakning til de studerende, der, risikoen for diskrimination til trods, stadig vælger at tage en journalistisk uddannelse. Jeg vil anbefale alle institutionerne at være opmærksomme på minoritetsbeskatning, når de planlægger deres videre forløb. De minoriserede medarbejdere og studerende skal ikke levere løsningen på problemet. Samtidig skal man inddrage eksperter - gerne med relevant levet erfaring med den type diskrimination, man vil til livs.

Hvad er dit bedste råd til en minoriseret person, som drømmer om at blive journalist?

- Sørg for at vende logikken på hovedet når du møder barrierer. Forventes du at være biased i dækningen af Palæstina, fordi du er fra Palæstina? Så spørg om de danske journalister, der dækker dansk stof, også forventes at være biased i deres dækning. Får du at vide, at dit stofområde er for snævert? Så find majoriserede journalister med snævre stofområder, som fik bedre muligheder alligevel. Vigtigst af alt, organisér jer. Når man er en stærkt underrepræsenteret gruppe, er det meget sandsynligt, at man møder strukturel diskrimination, som organisationer og institutioner slet ikke har øje på. Her kan det betale sig at være flere om at sige fra, når det går skævt.

6.2 INTERVIEW - LUCIA ODOOM

Foto: Siri Leijonhufvud

Lucia Odoom er journalist og forfatter og har arbejdet som musikjournalist og radiovært på blandt andet Det Elektriske Barometer og P6 Beat, samt som tilrettelægger i DR. I dag er hun anmelder, kulturjournalist og podcastvært på kulturredaktionen på dagbladet Politiken.

Hvorfor er repræsentation vigtigt på journalistuddannelserne og journalistik generelt?

- Journalistikken er med til at optegne, kortlægge og arkivere den tid, den verden og det samfund, vi lever i. Hvis uddannelserne ikke afspejler den verden og repræsentanterne for den, så vil journalistikken potentielt overse nuancer og måder at dække tingenes tilstand på. Der kan opstå nogle meget sort/hvide verdensanskuelser, hvis det kun er en hvid middelklasse, der skal beslutte væsentlighedskriterierne og vurdere, hvad der er relevant at berette om, og hvordan man beretter om det.

Hvad vurderer du, kunne være nogle af årsagerne til underrepræsentationen af etnisk racialiserede minoritetsstuderende på de danske journalistuddannelser?

- Hvis du vokser op med medier, der udskammer din etniske baggrund, skriver negative historier om brune danskere og kalder dem "indvandrere", er det måske svært at se sig selv være det talerør? Medierne har gjort sig til talpersoner for normen, og dem, der falder uden for, har naturligvis sværere ved at se sig selv være en del af medierne. Jeg tror ikke, de danske medier er klar over, hvordan det er at vokse op og udelukkende se mennesker, der ligner en selv præsenteret i negative nyheder, det er ikke noget, der giver en lyst til at drømme om et journaliststudie. Det var aldrig faldet mig ind at blive journalist, hvis ikke det var sket af snørklede, autodidakte omveje. Jeg betegner mig selv som journalist af lavpraktiske årsager, og fordi jeg gerne vil være med i en fagforening, men jeg betragter ikke mig selv som journalist, netop fordi jeg synes det kræver, at man køber præmissen om neutralitet og objektivitet, hvilket jeg ikke gør. Jeg opfatter journalister som selektivt objektive formidlere af verden. Jeg opfatter mig selv som 100 procent subjektiv symbolanalytiker.

Hvad er dit bedste råd til DMJX, RUC og SDU, hvis de gerne vil opnå en bedre repræsentation og mere mangfoldighed på deres journalistuddannelser?

- Jeg synes, det er naivt at sidde og vente artigt på, at verden forandrer sig, og at de studerende lige pludselig afspejler samfundet. Igangsæt samarbejder med højskoler, sæt gang i forebyggende talentforløb i samarbejde med os, der rent faktisk arbejder med såkaldt journalistik. Opsøg handelsskolerne og de steder, mennesker med anden etnisk baggrund i høj grad søger hen imod.

Forklar, at man jo også kan arbejde for Børsen eller arbejde med mediejura eller økonomisk journalistik. Få de undersøgende journalister ud på folkeskolerne og holde foredrag, forklar alle og enhver hvad journalistik gerne vil være, alle vokser ikke op med avis, og mange unge vokser op med Apple TV og forældre, der ikke ser nyheder.

Hvad er dit bedste råd til en minoriseret person, som drømmer om at blive journalist?

- Stå ved det udgangspunkt du er, stå ved de ting, du gerne vil undersøge, fortælle og belyse, vær hundrede procent ligeglad med gruppepresset om, at du skal "bevise din neutralitet", hvis verden berører dig, så vil det også være vigtigt for læsere og lyttere og seere derude. Find din egen stemme, selvom der er så mange, der taler helt ensartet, find dit eget toneleje, en måde at sige ting på. Vær helt dig selv, det bliver ensomt og svært men helt vildt nødvendigt. Pas på med at lade dig overvælde af presset om at være alle brune menneskers fravær på dine skuldre, det er alt for stort et ansvar. Det ansvar giver vi til medierne og Journalisthøjskolen.

6.3 INTERVIEW - ANE KRESTINE OTT & ANNA-MAMUSU SESAY WEHLITZ - AWAKE CONSULTING

Foto: Privatfoto

Awake arbejder med at skabe trygge og inkluderende studiemiljøer og samarbejder med en lang række uddannelsesinstitutioner om bl.a. studiestart, udvikling af code of conduct, opkvalificering af undervisere, studievejledere og tutorer samt analyser af studiemiljøer.

Hvorfor er repræsentation vigtigt på journalistuddannelserne og journalistik generelt?

- Journalister fortæller os historier om verden og os i verden - og derfor er det vigtigt, at man oplever sig som del af de fortællinger og ikke kun bliver inddraget på entydige måder. Journalistik som 4. statsmagt er i høj grad med til at skabe diskurser - og sandheder. Derfor er det vigtigt, at der gøres plads til flere perspektiver tæt på magten og forskellige måder at se verden på. Ligesom i alle andre sammenhænge gælder det også i journalistik: vi har brug for mangfoldige historier til at belyse og modarbejde strukturelle blinde vinkler - og tilbyde løsninger, der er mere inkluderende og retfærdige.

Hvad vurderer I, kunne være nogle af årsagerne til underrepræsentationen af etnisk racialiserede minoritetsstuderende på de danske journalistuddannelser?

- Økonomisk og social kapital: at få en fod indenfor i mediebranchen kan være ret svært, hvis ikke man har det netværk og de kontakter, der åbner de første døre for en. Derudover er arbejdsforholdene i mediebranchen ofte prekære, og den usikkerhed kan betyde, at potentielle studerende uden den nødvendige sociale og økonomiske kapital afholder sig fra at vælge den vej. På den måde er det arbejdsliv, studiet peger ind i med til at reproducere strukturer af ulighed. Og kan sikkert sagtens have betydning for underrepræsentationen af bestemte grupper blandt studerende (her tænker vi også på fx klasse).

Hvad er jeres bedste råd til DMJX, RUC og SDU, hvis de gerne vil opnå en bedre repræsentation og mere mangfoldighed på deres journalistuddannelser?

- Man bliver lidt nysgerrig på, hvordan det forholder sig med diversitet blandt ansatte
- kan man som racialiseret minoritetsstuderende spejle sig i sine undervisere? Bliver perspektiver der udfordrer 'homogene majoritets-diskurser' værdsat? Diversitet på uddannelsesinstitutioner er et virkelig godt udgangspunkt for at sikre innovation og nytænkning. Men det er vigtigt at understrege, at diversitet ikke kan stå alene som hverken metode eller mål. En mangfoldig sammensætning af studerende er ikke i sig selv en sikring mod diskrimination og ulighed, ligesom det ikke nødvendigvis vil betyde, at alle vil opleve sig lige velkomne og værdsatte i studiemiljøet. I forlængelse af mangfoldighed kommer inklusion - i et studiemiljø kunne det handle om, hvilke normer der eksisterer i

de studerendes samværskultur, og hvilken betydning det har for at alle føler sig velkomne. Bliver der sagt fra over for diskriminerende ytringer - både blandt undervisere og studerene? Får nogle grupper af studerende disproportionalt meget taletid og indflydelse?

Så konkret tænker vi, at i arbejdet for et mere diversitetsstudiemiljø, er nødvendigt at kunne tilbyde forskellige former for fællesskaber (fx at alt socialt ikke kun handler om fest og alkohol, men at der gives plads til mange måder at være sammen på), studenterforeninger - herunder foreninger, hvor det at være en minoritet er del af samlingspunktet (som fx man kender det fra studenterforeninger for kvinder på mandsdominerede studier). At man har fokus på tryghed, diversitet og inklusion i studiestarten - og aktivt viser, at man er committet til at være et studiemiljø for alle, fx gennem uddannelse af tutorer, uddannelsesinstitutionens retorik og underviseres klare rammesætning af læringsmiljøet (hvor de fx siger fra overfor diskrimination, stereotyper osv.). Derudover kunne det give mening, at man som uddannelsesinstitution også tænker mangfoldighed ind i det brobygningsarbejde til branchen, der typisk er del af at gå på journaliststudiet. Det kunne fx være mentorordninger specifikt for minoriserede studerende og skabe bro til rollemodeller, man kan spejle sig i, som allerede er etableret i branchen.

Hvad er jeres bedste råd til en minoriseret person, som drømmer om at blive journalist?

- Vær bevidst omkring de kampe, du sikkert vil møde i en branche, hvor magten stadig er centraliseret omkring hvidhed. Hvis du har mulighed for det, så forsøg at række ud til journalister i branchen, du kan spejle dig i - der kan give dig værdifulde indsigter og potentielt kontakter. Find fællesskaber blandt dine medstuderende, der har forståelse for den måde, du bliver mødt på i verden, medstuderende du kan spejle dig i og alliere. Lad dig ikke begrænse af din position - du har al ret i verden til at fortælle de historier, du synes er vigtige - præcis som alle andre studerende har det!

6.4 INTERVIEW - IRAM KHAWAJA

Foto: Shamoona Yousaf

Iram Khawaja er lektor i pædagogisk psykologi ved Danmarks Institut for Pædagogik og Uddannelse, Aarhus Universitet, med en ph.d. i socialpsykologi fra Roskilde Universitet og en kandidatgrad i Psykologi fra Københavns Universitet. Iram har igennem de seneste tyve år forsket og undervist i feltet omkring inklusion, diversitet og andethed i forskellige pædagogiske kontekster med fokus på børn og unge med etnisk og religiøs minoritetsbaggrund. Interessen har særligt været rettet imod identitet, fællesskab og oplevelsen af (ikke) at høre til, og på hvordan det pædagogisk er muligt at tage de svære samtaler om racialisering og diskrimination.

Hvorfor er repræsentation vigtigt på journalistuddannelserne og journalistik generelt?

- Journalistfaget er per definition et fag, der handler om at afdække, rapportere, skabe udsyn til og indblik i forskellige verdener og forståelser. Det er i den forbindelse vigtigt at have forskellige positioner, personer og perspektiver repræsenteret. Repræsentation bør dog ikke kun handle om de mennesker, der er til stede, dvs. en tilgang hvor man for eksempel tæller op, hvor mange racialiserede minoritetsstuderende der er på et studie, en arbejdsplads, m.m. Det er det, man kalder for "head-count" diversity. Det er uden tvivl et vigtigt element ved diversitetsarbejde, men det må omfatte mere end det, hvis man virkelig vil gøre en forskel. Repræsentation handler lige så meget om hvilke perspektiver, forståelser og hvilke former for viden man får, gives adgang til og har mulighed for at skabe via sine ord, billeder, vinklinger, spørgsmål og fortællinger. Sidstnævnte er netop de redskaber, journalister har mulighed for at tage i anvendelse i deres arbejde – og netop derfor pålægger der et særligt ansvar på journalistuddannelserne og journalistik generelt i forhold til sikre, at de kommende journalister er rustede og kvalificerede til at kunne repræsentere og præsentere virkeligheden på en nuanceret måde. Det handler derfor også om at udvide et fokus på, hvad repræsentation handler om. Spørgsmålet om repræsentation er generelt vigtigt på alle uddannelser - men særligt på journalistuddannelserne.

Hvad vurderer du, kunne være nogle af årsagerne til underrepræsentationen af etnisk racialiserede minoritetsstuderende på de danske journalistuddannelser?

- Det er svært at vide, og det er ikke noget, jeg direkte har forsket i, men i min forskning blandt etnisk og religiøst racialiserede universitetsstuderende, og i mit eget netværk af etnisk minoriserede, kender jeg kun ganske få, som har valgt at læse videre på en journalistuddannelse. Det ligger ikke ligefor bl.a. fordi der i mange etniske minoritetsmiljøer i højere grad har været fokus på ingeniør, medicin og jura som attråværdige uddannelser, som i højere grad associeres med social mobilitet og status. Jeg har dog bemærket, at der er sket en udvikling de seneste år, hvor man i stigende grad ser og hører journalister med etnisk racialiseret baggrund træde frem i de etablerede medier. Det gør en forskel på langt sigt i forhold til muligheden for, at andre der overvejer at søge ind på studiet, kan spejle sig i, at dette er en reel mulighed for dem.

Hvad er dit bedste råd til DMJX, RUC og SDU, hvis de gerne vil opnå en bedre repræsentation og mere mangfoldighed på deres journalistuddannelser?

- Det vil være at have øje for, at arbejdet med repræsentation og diversitet ikke kun handler om "de andre" – dem man vil inkludere, og dem man antager repræsenterer en eller anden form for andethed. Det handler i lige så høj grad, hvis ikke mere, om at rette fokus på førsteheden, dvs. de normative rammer, forståelser og praksisser, som vi tager for givet, oplever som selvfølgelige og ikke sætter spørgsmålstejn ved. Det kan være praksisser omkring gruppearbejde, pensumlister, sociale arrangementer, studiets image udadtil, m.m. I min forskning med etnisk racialiserede universitetsstuderende er der flere, der fremhæver det positive ved f.eks. at have en underviser med etnisk minoritetsbaggrund eller at se perspektiver og tekster fra flere forskellige steder i verden. Det fremmer en oplevelse af tilhør. Ofte forstår vi arbejdet med mangfoldighed som afsluttet, når man har opnået, at der er flere af "de andre" repræsenteret (head-count diversity), men det er i virkeligheden dér, det egentlige diversitetsarbejde begynder. Det kræver vedvarende fokus og indsats, hvor man som organisation løbende bliver nødt til at mærke efter, være kritisk, reflektere over og revurdere, hvilke virkninger bestemte diversitets- og repræsentationstiltag har.

Hvad er dit bedste råd til en minoriseret person, som drømmer om at blive journalist?

- Mit bedste råd er at arbejde målrettet efter sin drøm og søge ind og skabe sin egen vej igennem studiet. Ikke at holde sig tilbage og finde styrke og inspiration blandt andre, der allerede er gået den vej, og finde eller skabe fællesskaber herom. Ansvarlig Presse er i den forbindelse også et godt sted at søge inspiration.

6.5 INTERVIEW - PRINCE HENRY KWESI AWARE

Foto: Niels Ole Sørensen

Prince Henry Kwesi Asare (Han/Ham), født 1994. Sociolog, som har skrevet speciale om minoritetsetniske personers oplevelser af højskolefællesskaber, debattør, oplægsholder og bestyrelsesmedlem i Another Life og danskdansk.

Hvorfor er repræsentation vigtigt på journalistuddannelserne og journalistik generelt?

- Journalister og medierne er med til at forme, producere og gengive virkeligheder og sandheder. Men når minoritetspersoner er underrepræsenteret her, er de ikke med til at være en del af eller præge de fortællinger, som skabes om samfundet på lige vilkår eller på samme måde som majoriteten. Derfor er det vigtigt, at journalistuddannelserne og branchen generelt bliver opmærksomme på ubevidste og bevidste barrierer, som kan ekskludere eller diskriminere minoritetspersoner og reproducerer ulighedsskabende strukturer. Det handler om at skabe fællesskaber, som flere eller alle kan spejle sig i, og føle, at de hører til i. Hvis man undlader at dyrke mangfoldigheden, går journalistuddannelserne, medierne og vi som samfund, glip af talent og synsudvidende vinkler, hvormed vi får et fattigere og mindre repræsentativt og mangfoldigt udbud af fortællinger, perspektiver og nuancer i vores nyhedsdækning. Det er derfor essentielt for både nutidens og fremtidens sammensætning af redaktioner og ansatte i mediehusene.

Hvad vurderer du, kunne være nogle af årsagerne til underrepræsentationen af etnisk racialiserede minoritetsstuderende på de danske journalistuddannelser?

- Repræsentation, forstået som muligheden for at kunne se sig selv repræsenteret i fællesskaber, er vigtig for lyst til at deltage. Hvis man kigger ind i fællesskaber, hvor der ikke er nogen, der ligner en selv, vil man være mindre tilbøjelig til at deltage. Hvis man bevæger sig ind i et fællesskab, og efterfølgende oplever, at man står isoleret med sin overbevisning, hudfarve, etnicitet etc., vil man være tilbøjelig til at tie stille med sine synspunkter. Samtidig handler nogle af årsagerne til underrepræsentationen også særligt om tilgængelighed i disse fællesskaber. Dette kan både være fysiske og økonomiske barrierer, handle om kendskab kulturelt og socialt, psykologiske barrierer og også manglende mangfoldighed, repræsentation eller ligefrem diskrimination.

I mit speciale om, hvordan minoritetsetniske personer oplever højskolefællesskaber, er der en interviewperson, som går på en højskole som forberedelse til journalistuddannelsen. Dog oplever denne person isolation, eksklusion og diskrimination i sådan en grad, at det ligefrem skaber tvivl for dem, om journalistuddannelsen -og branchen er et sted for etniske minoriteter. Derfor er narrativet om sammenhængen mellem disse højskoler, succes med optagelsesprøven og selve optagelsen, også mulige barrierer, som kan afholde personer fra at søge uddannelserne, eller opleve journalistik som en mulighed for dem at søge og trives i.

Hvad er dit bedste råd til DMJX, RUC og SDU, hvis de gerne vil opnå en bedre repræsentation og mere mangfoldighed på deres journalistuddannelser?

- Det er både vigtigt at forstå, hvilke mulige barrierer og udfordringer der kan være for at opnå en bedre repræsentation og mangfoldighed på journalistuddannelserne. Derfor er man nødt til at kortlægge og klargøre, hvordan uddannelserne på nuværende tid opleves af forskellige befolknings - og minoritetsgrupper, for at præcisere hvor og hvordan man kan forbedre dem, således at de i praksis kan opleves som mere mangfoldige.

Minoritetsetniske personer behøver også flere rollemodeller at spejle sig i på journalistuddannelserne i form af elever, lærere og ansatte. Samtidig er en mere mangfoldig kommunikation også essentiel i de materialer, der bliver brugt til at reklamere for uddannelserne i form af billeder, videoer etc. For hvis minoritetsetniske personer ikke ser sig visuelt repræsenteret eller inkluderet, kan det potentielt afskrække eller afholde flere fra at starte på uddannelserne, da de kan blive i tvivl, om de vil passe ind.

Det er også væsentligt at være opmærksom på bias hos gatekeepere og dem, der sidder på magtpositionerne på uddannelserne, og ulighedsskabende strukturer i optagelsesprocessen og rekrutteringen af elever, ansatte etc. Ved at analysere og identificere potentialer og barrierer, i forhold til at sikre mangfoldighed og repræsentation, kan man her sikre en koordineret indsats, hvor aktiviteter er handlingsorienterede. Dette gør man ved at kigge på bl.a. adfærd, strukturelle mønstre og organisatoriske processer.

Derefter kan man også arbejde med at udvikle metoder til at arbejde med at indfri potentialer og nedbryde barrierer. Dette kan man både gøre internt og i samarbejde med en række organisationer og partnere, der hver især har faglig viden og erfaringer med indsatsområderne, når det gælder arbejdet med repræsentation og mangfoldighed i forhold til journalistuddannelserne og den bredere mediebranche generelt. I denne sammenhæng er det vigtigt, at arbejdet med repræsentation og mangfoldighed prioriteres både langsigtet, strategisk og økonomisk. Netop fordi, at strukturelle og kulturelle udfordringer i systemer ikke kan forandres med individuelle løsninger. Det kræver især gennemgribende forandringsprocesser i selve systemerne, som simultant foregår bottom-up og top-down.

6.6 INTERVIEW - LAURA HAENA BLANKHOLM

Foto: Aphinya Jatiparisakul

Laura Haena Blankholm er journalist, antropolog og underviser. Hun har siden 2012 været medlem af foreningen Ansvarlig Presse, der beskæftiger sig med repræsentation og etik i mediebranchen.

Hvorfor er repræsentation vigtigt på journalistuddannelserne og journalistik generelt?

- De journaliststuderende på uddannelserne i dag kommer til at tegne virkeligheden, vi har om hinanden og verden i morgen. Journalister og medierne bredt set er med til at validere, hvis stemmer der er relevante, hvem der kan blive hørt og på hvilke præmisser, de kan udtale sig. En undersøgelse fra Danmarks Videnscenter for Integration viser, at befolkningen i Danmark har en skævvredet negativ opfattelse af, hvordan det går med bl.a. beskæftigelse og kriminalitetsrate blandt etnisk minoriserede. Pilen peger på medierne, hvor der er en underrepræsentation og en misrepræsentation af etnisk minoriserede. Ansvarlig Presses rapporter viser fx, at repræsentation blandt nyhedskilder faktisk har været nedadgående siden 2012. Hvis medierne skal blive ved med at være relevante – også i et markedsperspektiv – er det vigtigt at være bevidst om vores egne blinde vinkler. Derfor skal journalistuddannelserne insistere på, at selvrefleksivitet er en del af faget. Ellers ender medierne med at blive de her støvede og bagstræberiske institutioner i vores samfund, der har svært ved at nå vores publikum, og hvor mange folk ikke kan genkende sig selv i kilderne.

Hvad vurderer du, kunne være nogle af årsagerne til underrepræsentationen af etnisk racialiserede minoritetsstuderende på de danske journalistuddannelser?

- Hvis man oplever, at folk, der ligner en, sjældent kommer til orde i medierne eller bliver misrepræsenteret, når de så optræder, kan det måske virke mere fjernt for en, at det er en branche, man kan træde ind i? Samtidig er det blevet symptomatisk for mediebranchen, at man som uddannet journalist bliver en del af prekariatet, og dermed kan det måske i højere grad sammenlignes med at gå på en kreativ uddannelse, hvor der også er stor økonomisk usikkerhed. Konsekvenserne bliver dermed også, at journalister i højere grad kommer fra den øvre middelklasse og fra familier med økonomisk sikkerhed, som også ofte har en etnisk majoritetsbaggrund.

Hvad er dit bedste råd til DMJX, RUC og SDU, hvis de gerne vil opnå en bedre repræsentation og mere mangfoldighed på deres journalistuddannelser?

- De bør tænke over, hvordan de rekrutterer studerende, hvem der er ambassadører for uddannelserne, og hvilke samarbejdsaftaler, de har. Man kan også overveje, om der er

barrierer i forhold til adgangskrav. Fx kan man lægge optagelsessamtaler/prøver uden for almindelig arbejdstid, så man også henvender sig til dem, der er nødt til at arbejde. Gør spørgsmål om repræsentation til en lige så obligatorisk del af pensum som at lære om forskellige typer af kilder, så det ikke blot er noget ekstraordinært, som er på en enkelt temadag. Derudover bør man tænke, at det er en helhedsorienteret indsats, så man også har ansatte i faste stillinger, der besidder denne viden. Tænk repræsentation, diversitetsspørgsmål og kulturel bias ind som en essentiel faglig kunnen og selling point, der ruster jeres studerende til fremtidens mediarbejdspladser. Det gør det også nemmere for minoriserede studerende, at det ikke er en værdiladet og politisk diskussion, som de personificerer, men at det simpelthen er en integreret del af det journalistiske håndværk.

Hvad er dit bedste råd til en minoriseret person, som drømmer om at blive journalist?

- Jeg mener, at minoriserede personer bør tænke over, hvordan de kan lette noget af presset for sig selv. Området er underbelyst, men ifølge Another Life Community's rapport fra 2022 har personer, som er dobbeltminoriserede, en markant dårligere trivsel på arbejdspladser. Du behøver ikke at opnå eller gøre præcis det samme som dine forbilleder. For hver generation har deres kampe og deres tilgange til at kunne gøre en forskel. Det er de unge generationer, som er eksperter i at navigere, hvordan deres identiteter spiller ind i forskellige områder af deres liv. Dit netværk kommer til at være dit sikkerhedsnet, så allerede på studiet ville jeg prøve at finde ligesindede personer, som du føler dig tryk ved. Det har været en kæmpe fordel for mig at være i et netværk som Ansvarlig Presse, hvor ældre journalister kunne hjælpe mig med at navigere i arbejdslivet. Da jeg studerede journalistik, tænkte jeg meget på, om jeg passede ind, og jeg var også mere politisk engageret end mange af mine medstuderende. Men da jeg blev ansat som praktikant i DR Kultur, fandt jeg ud af, at det netop var min specialviden, der adskilte mig fra de andre. Det var min adgang. Giv dig selv lov til at prøve ting af og vid, at de beslutninger, du træffer nu, ikke kommer til at være styrende for, hvordan dit arbejdsliv ser ud resten af livet. Jeg tror, at nedskæringer på uddannelsesområdet betyder, at der er virkelig meget pres på unge generationer for, at de skal vide, hvordan hele deres liv skal udfolde sig, når de er i starten af 20'erne. Men det er en myte, for i dag er der meget få, som er på den samme arbejdsplads i flere årtier. Derfor er det en fordel at have et netværk på tværs af mange forskellige felter, og at man kan forske i forskellige ting.

7. ANBEFALINGER TIL FORANDRING

I det følgende præsenterer vi en række anbefalinger til, hvordan journalistuddannelserne kan opnå en mere mangfoldig rekruttering og dermed en mere retvisende repræsentation af studerende med etnisk minoritetsbaggrund. Anbefalingerne tager udgangspunkt i respondenternes egne forslag og undersøgelsens samlede fund. Anbefalingerne er inddelt i 3 temaer: 'Ansvar og ledelse', 'Adgang og optagelse' og 'Kultur og studiemiljø'.

ANSVAR OG LEDELSE

Første skridt mod den ønskede forandring handler om anerkendelse af problemet og handling på ledelsesniveau - journalistuddannelsernes ledelser skal derfor:

- Afsætte tid og ressourcer til repræsentationsarbejdet.
- Udarbejde en strategi, målsætning og handleplan for, hvordan de vil opnå en bedre og mere retvisende repræsentation på uddannelserne. Alt skal følges op på årligt og revideres.
- Tydeligt definere i et charter, hvad mangfoldighed, repræsentation og inklusion betyder for uddannelsen, og hvordan målsætninger og indsatser omkring dette skal gennemføres. Charteret skal være offentligt tilgængeligt og synligt.
- Nedsætte en arbejdsgruppe bestående af ansatte i forskellige stillinger og studerende (som skal kompenseres økonomisk for deres deltagelse) og en repræsentationsfaglig ekspert. Arbejdsgruppens sammensætning skal være mangfoldig.
- Udarbejde et kodeks ift. antidiskrimination og safer space.

ADGANG OG OPTAGELSE

Undersøgelsen peger på flere barrierer ift. en mere mangfoldig rekruttering, herunder (unges) kendskab til uddannelsen, kommunikation og optag - journalistuddannelserne skal derfor:

- Revidere optagelsesprocessen og få eksterne rådgivere til at gennemgå de adgangsgivende prøver for eventuelle biases. Undersøg om prøverne er inkluderende i opbygning, indhold og krav, og (gen)overvej, hvad der vægter højt og skal være kvalificerende ift. at blive en dygtig journalist.
- Etablere en rekrutteringsindsats.
- Promovere uddannelsen på både folkeskoler, gymnasier og andre adgangsgivende uddannelser samt i lokale fritids- og ungdomsklubber, organisationer, foreninger og på uddannelsesmesser, m.m.
- Eksperimentere med og investere i nye formater, partnerskaber og projekter, som udbreder kendskabet til journalistik (som uddannelses- og karrierevej) i alle dele af befolkningen.

- Være opmærksomme på kommunikation og formidling om uddannelsen generelt ift. at nå en bred målgruppe og altid have en bevidsthed om repræsentation.
- Udvikle og afvikle gratis kurser ift. information om og forberedelse på optagelsesprocesserne. Dette kan suppleres med samarbejder med de relevante højskoler omkring etablering af støtteordninger og mulige fripladser.

KULTUR OG STUDIEMILJØ

Journalistuddannelserne skal forbedre trivslen og gøre uddannelserne til et trygt og inspirerende læringsmiljø for alle - journalistuddannelserne skal derfor:

- Tilrettelægge et trygt og inkluderende introforløb, herunder træning af tutorer ift. bias og inklusion.
- Udarbejde og implementere en handleplan for at nedbringe tilfælde af mistrivsel, ensomhed og forskelsbehandling, herunder etablere og synliggøre vejledningsmuligheder og handlemuligheder for de studerende, der oplever diskrimination.
- Sætte fokus på inklusion og mangfoldighed i planlægningen af arrangementer for studerende.
- Indtænke mangfoldighed i de fysiske rum og rammer med en opmærksomhed på imødekommenhed, inklusion og tilgængelighed.
- Undervise de studerende i alle aspekter af repræsentationsarbejde i journalistik og selv være opmærksom på repræsentation i undervisningen, herunder ift. pensum.
- Være opmærksomme på den interne repræsentation ift. ansatte, undervisere og gæsteforelæsere.
- Uddanne alle ansatte i bias og anti-diskrimination.

8. KILDELISTE

REFERENCER

- 1 **Khawaja, Iram.** (2023). *“The hustle” - Om diversitet og andethed i academia, s. 308 i Khawaja, Iram og Lagermann, Laila (red.) (Farve)blinde vinkler.*
- 2 **Center for Nyhedsforskning, RUC & Ansvarlig Presse.** (2022). *Dem vi (stadig) taler om*
- 3 **Slots- og Kulturstyrelsen.** (2020). *Medievirksomheders beskæftigelse*
- 4 **Udlændinge- og integrationsministeriet.** (2023). *Integrationsbarometer*
- 5 **DMJX & Danske Medier.** (2023). *Kønsbalance og mangfoldighed i mediebranchen*
- 6 **Danmarks Statistik: UDDAKT50:** Uddannelsesaktivitet på mellemlange videregående uddannelser efter uddannelse, alder, herkomst, national oprindelse, køn og status (01.10.23).
- 7 **Danmarks Statistik: INST20:** Uddannelsesaktivitet på universiteter efter status, institution, uddannelse, herkomst, køn og alder (01.10.23).
- 8 **VIVE.** (2022). *Kortlægning af homo- og biseksuelles samt trans- personers levevilkår og samfundsdeltagelse*
- 9 **VIVE.** (2021). *Handicap og beskæftigelse.*
- 10 **Andreassen, Andreas Marckmann.** (2020). *Digital chikane plager mediebranchen – og truer demokratiet.*
- 11 **Dansk Magisterforening.** (2021). *Generation Corona.* (DM’s Studielivsundersøgelse 2021)

LITTERATUR, BAGGRUND OG VIDEN

- Andreassen, Andreas Marckmann.** (2020). *Digital chikane plager mediebranchen – og truer demokratiet.* Journalisten. 22. dec. 2020.
- Another Life.** (2021). *Repræsentation og diskrimination i den danske musikbranche 2021.*
- Another Life.** (2022). *Repræsentation og diskrimination i den danske musikbranche 2022.*
- Arbejdstilsynet.** (2023). *Arbejdspladsspørgeskema om psykisk arbejdsmiljø og trivsel.*
- Asare, Prince Henry Kwesi.** (2023). *En sociologisk undersøgelse af hvordan minoritetsetniske personer oplever at indgå i højskolefællesskaber.* Kandidatspeciale.

- Bentsen, Martin E. (2022). *Køn – En muteret PhD*.
- Boldsen, Thilde Krat. (2023). *Repræsentation i danske tv-nyheder i 2022*. Kandidatspeciale.
- Center for Nyhedsforskning, RUC & Ansvarlig Presse. (2022). *Dem vi (stadig) taler om*.
- Danmarks Evalueringsinstitut for DJØF. (2022). *Kortlægning af trivsel på universiteterne*.
- Dansk Magisterforening. (2023). *Hver fjerde studerende har oplevet diskrimination*.
- Dansk Magisterforening. (2021). *Generation Corona*.
- Deloitte UK. (2022). *The case for inclusion in the Global Workforce*.
- DMJX/Danske Medier. (2021). *Kønsbalance og mangfoldighed i mediebranchen 2021*.
- DMJX/Danske Medier. (2023). *Kønsbalance og mangfoldighed i mediebranchen 2023*.
- Epinion. (2022). *Undersøgelse af kønsskævhed i uddannelse*.
- Foreningen Lige Adgang. (2023). *Etnisk minoritetsstress på arbejdspladsen - En undersøgelse af erfaringer med etnisk minoritetsstress samt anbefalinger til danske arbejdspladser*.
- Habib, Nada Imad Amir. (2022). *Diversitet i redaktionslokalerne*. Bachelorprojekt.
- Henningsen, Laurits Hjortkjær. (2022). *225 studerende kom ind på uddannelsen. Kun én af dem var ikke etnisk dansk*. Politiken.
- Hansen, Tom. (2020). *Digital Chikane i Mediebranchen*.
- Hovden, J. F., Nygren, G. and H. Zilliacus-Tikkanen m.fl. (2016). *The Nordic Journalism Student 2008 - Hovdabrekka Project*.
- Institut for Menneskerettigheder. (2022). *Drop diskrimination II, Begrebskatalog*.
- Institut for Menneskerettigheder. (2012). *Etnisk mangfoldighed i politiet*.
- Institut for Menneskerettigheder. (2023). *Oplevet etnisk diskrimination i Danmark*.
- Isabel, Lonnie. (2022). *Diversity, Equity and Inclusion at Columbia Journalism School*.
- Jensen, Iben. (2001). *Journalistik som socialt felt*. Mediekultur 32.
- Khawaja, Iram og Lagermann, Laila (red.). (2023). *(Farve)blinde vinkler*.
- Khawaja, Iram og Lagermann, Laila. (2022). *Gode intentioner er ikke nok: Opgør med 5 myter om racisme, diversitet og etniske minoriteter i pædagogisk praksis*.

Kulturministeriets Rektorer. (2023). *Charter for diversitet på kunstsolerne under Kulturministeriet*.

Københavns Universitet. (2022). *Monitoreringsrapport 2022 – Handleplan for ligestilling og diversitet 2022-2023 - Status på initiativer og data*.

Mellemfolkeligt Samvirke. (2022). *Sammen mod racisme i Danmark*.

Mental Cuties Club. (2023) podcast. Ep:22 "The hostess with the mostess", Ep:24 "En mediebranche, der er hvidere end et forsamlingshus i jylland"

Mino Danmark. (2021). *Ungepanelets anbefalinger til højskolerne*.

Moon, Alicia & Meleret Melanin. (2023). *Diaspora Dreams*.

Mølgaard, Milla. (2023). »I den ideelle verden starter vi alle på 0, når vi træder ind på et nyt semester og kan arbejde os op til 10. Men jeg føler, at vi begynder på minus 5«. Uniavisen, Københavns Universitet.

Nuguyen, Vu. (2023). *Grønlandske studerende møder op til undervisning - og bliver mødt med fordomme*. Uniavisen, Københavns Universitet.

Nørgaard, Cecilie. (2021). *Han hun hen - Opdrag til ligestilling og mangfoldighed*.

Saeed, Fahad. (2021). *Uddannelsessystemet har ofte lavere forventninger til etniske minoriteter. Det giver dybe ar*. Information.

SFI – Det nationale forskningscenter for Velfærd. (2010). *Køn og etnicitet i uddannelsessystemet*.

SFI – Det nationale forskningscenter for Velfærd. (2012). *Måling af diskrimination på baggrund af etnisk oprindelse*.

Slots- og Kulturstyrelsen. (2020). *Medievirksomheders beskæftigelse 2020*.

Social Work England. (2022). *Anti-Racism Report*.

Statens Serum Institut og Aalborg Universitet. (2019). *Sex i Danmark - Nøgletal fra Projekt SEXUS 2017-2018*.

Thorsen, Tess Skadegård. (2020). *Racialized Representation in Danish Film*.

Thorsen, Tess Skadegård. (2019). *Minoritetsbeskatning - et værktøj til at forstå opretholdelse af strukturelle uligheder i dansk akademika*.

Udlændinge- og Integrationsministeriet. (2023) *Integrationsbarometer*.

VIVE. (2021). *Handicap og beskæftigelse 2021.*

VIVE. (2022). *Kortlægning af homo- og biseksuelles samt transpersoners levevilkår og samfundsdeltagelse.*

BEST PRACTICE-RESEARCH ER INDHENTET FRA:

Annenberg School of Communication (US), Cardiff University (UK), Columbia Journalism School (USA), Danmarks Radio (DK), Graig Newmark Graduate School of Journalism (US), Helsinki Metropolia University (FIN), IT-Universitetet (DK), Journalistik - Göteborg Universitet (SE), Københavns Universitet (DK), London Metropolitan University - Journalism (UK), Oslo Met (NO), Politikens Hus (DK), Politiskolen (DK), Medill School of Journalism (US), University of Arizona - School of Journalism (US), University of Iowa - School of Journalism and Mass Communication (US), University of Sheffield - Department of Journalism (UK), Westminster University (UK).

OM PLURALISTERNE

Pluralisterne blev grundlagt i 2016 og er en NGO organiseret som en forening med en bestyrelse. Vores arbejde er altid baseret på research, forskning, analyser og data. Vi arbejder intersektionelt og fokuserer på løsninger og forandring samt udvikling af værktøjer og konkrete metoder.

Blandt vores værktøjer er [Listoteket](#), som er vores kompetencedatabase, der synliggør minoriserede personer og grupper, som er underrepræsenterede i medierne.

I 2021 udkom den første af en række planlagte håndbøger, som med forskelligt fokus alle indeholder konkrete tilgange til arbejdet med repræsentation. Håndbogen "[5 tilgange til repræsentationsarbejde - en håndbog til journalister. KILDER](#)" blev udgivet i samarbejde med Dansk Journalistforbund og ligger gratis tilgængelig på vores hjemmeside i en digital udgave. Materialet i håndbogen er baseret på PLURALISTERNEs best practice-projekt, Periskop, som indhenter metoder og viden fra forskellige europæiske mediehusers arbejde med repræsentation.

[Pluralisternes Pensum](#) er et gratis digitalt værktøj som indeholder viden og materialer om emner som racisme, køn, diskrimination og repræsentation af minoriserede grupper og personer i medierne. Pensumlisten er lavet til journaliststuderende, men kan bruges af alle, der arbejder med journalistik, medieproduktion, formidling og kommunikation.

Pluralisterne har vejledt flere danske medier, organisationer og projekter, og du kan også kontakte os, for at få hjælp og rådgivning til repræsentationsarbejde. Pluralisterne afholder både oplæg og workshops, udviklingsmøder med personer i ledelsespositioner og afvikler længere forløb med forskellige ydelser som fx specifikke oplæg, sparring og ideudvikling på særlige indsatser eller projekter, samt analyser af repræsentationsmæssig status, surveys, evaluering og udvikling af løsningsforslag og handleplaner.

Vi udfører og påtager os også udvalgte [undersøgelser og researchopgaver](#), som er i overensstemmelse med vores fokus på retvisende repræsentation, diversitet, synliggørelse og lige adgang.

Læs mere: pluralisterne.dk - kontakt: info@pluralisterne.dk

